

č. 66-2012

MESAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Rudolf Urc

TÉMA

► Čo pomôže 35 mm kinám?

REKENZIA

► Anjeli ► Príliš mladá noc

NOVINKY

► Tanec medzi črepinami

► Tigre v meste

PRÍLOHA

SLOVENSKÁ KINEMATOGRAFIA
V ROKU 2011

SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV
CHRÁNI A SPRÍSTUPNUJE NAŠE KULTÚRNE DEDICSTVO

V NAŠICH FILMOCH
JE AJ NAŠA HISTÓRIA

foto: Tomáš Juríček

KLAPKA.SK VAŠA BRÁNA DO SVETA FILMU

KNIHY | ČASOPISY | DVD | CD | PLAGÁTY
WWW.KLAPKA.SK | WWW.SFU.SK

NA ÚVOD

Film.sk sa v posledných číslach častejšie venuje slovenskému animovanému filmu. Dôvod je zrejmy a dokonca s prívlastkom pozitívny. Animovaná tvorba na Slovensku experimentuje, redefinuje zastarané pojmy a robí to dobre. Zaslúži si preto aj uvedenie na veľkom plátne. Do kín sa ako predfilm dostáva ďalší krátky animovaný príbeh *Dust and Glitter* Michaely Čopíkovej, ktorý tak nasleduje medzinárodne úspešné filmy *Kamene* Kataríny Kerekesovej a *Posledný autobus* Martina Snopeka a Ivany Laučíkovej. Profesor Rudolf Urc, ktorý bol jedným zo zakladateľov Katedry animovanej tvorby na VŠMU (a tento mesiac oslavuje krásne jubileum), môže byť na svojich bývalých študentov pyšný. A to aj preto, že spoluvychoval nielen silnú invenčnú generáciu animátorov, ale zároveň dnes už aj pedagógov, ktorí môžu byť pre terajších študentov vzorom. Digitálne technológie síce pomáhajú tvorcom nakrúcať nízkorozpočtové filmy (v júni majú premiéru ďalšie dva), a teda často vôbec nakrúcať, problém však nastáva pri ich distribúcii. Kiná, ktoré nie sú ešte digitalizované, nemôžu väčšinu nových slovenských filmov premietiť. 35 mm kópie sú už dnes pomaly raritou. A netýka sa to iba domácich titulov, ktoré pre nedostatok financií nemajú inú možnosť. Nové slovenské filmy nemôžu premietiť ani rôzne letné festivaly, ktoré by projekcie týchto filmov určite radi zaradili do svojho programu. Kto zaváha a nestihne tých niekoľko uvedených slovenských filmov v multiplexoch, má smolu. Ak samozrejme nepatríte k tým šťastným, ktorí už majú v meste malé útulné digitalizované kinečko.

► Mariana Jaremková

MOJE OBĽÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

• FOTO: archív D. S.

▲ Dorota Sadovská, výtvarníčka

Vítam každé ohlásenie nového slovenského filmu, no obzerstvo z pribujnej konzumácie, vieme, nehrozí. Navyše sama vnímam najprv z dialky, gurmánsky, priberčivo a ani nestrávim všetko. Pomaly si filmy dávkujem, preberám. Včera som si prečítala v knihe rozhovorov Umberta Eca a Jean-Claude Carriera otázku, či niektoré knihy (diela) nie je lepšie nechať dozrieť ako víno. Odštuptovať dva roky po ich prvom senzačnom vynorení sa. Nenechať si zlisovať chuť ošialom médiu a terorom okamihu aktuálnosti.

Za zážitkami sa nenaháňam, počkám kým ma film sám stretne. Prišli a nachádzajú si ma senzačné klasiky od Šulíka, Havettu, Solana..., dokumenty Kerekesa, Kuboša, Krištúfka, Vojteka, ... aj tie novšie režisérok Fornay, Liová, Kerekesová, Laučíková so Snopekcom... a napríklad aj pod letnou oblohou bratislavského horského parku. Malé premietacie plátno sa divo vzdúva, občas i prevrhne, pokvapká nočným dažďom. Naviac ostáva v pamäti rámeč, atmosféra, duchovné a fyzické okolie pred a po filme - kde, s kým, ako a kedy. A teda sa stále sa teším na nové prekva- penia, chute aj pochybnosti.

18

32

30

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (13. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk
Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32
811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktorka:
Simona Nötová-Tušerová
zastupuje: Mariana Jaremková
Redakcia:
Mariana Jaremková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci editičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Eva Blašková
vedúca predajne Klapka.sk
Simona Nötová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Design & grafická úprava:
ma.LMTD
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 6/2012:
24. 6. 2012
Text neprešiel jazykovú úpravu.
Názory redakcie sa nemusia
zhodovať s názormi
prispievateľov.
Foto na titulnej strane:
Tigre v meste – Ctibor Bachratý
Film.sk vychádza
s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov,
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

- 03 PLUS / MÍNUS MESIACA
04–09 KALENDÁRIUM
10–14 PREMIÉRY v kinách
15 NOVINKY: Dust and Glitter podľa Michaely Čopíkovej
16–17 NOVINKY: Tanec medzi črepinami podľa Martina Ťapáka
18–19 NOVINKY: Tigre v meste podľa Juraja Krasnohorského
20–23 ROZHOVOR: dramaturg a publicista Rudolf Urc
24–26 TÉMA: Čo pomôže 35 mm kinám?
27 OHĽASY alebo 25. Finále Plzeň
28–29 OHĽASY alebo 65. MFF Cannes
30–31 RECENZIA: Anjeli podľa Róberta Švedu
32–33 RECENZIA: Príliš mladá noc podľa Olma Omerza
34–35 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / Klapka.sk
36 DVD NOSIČE
37 ČO ROBIA alebo na čom pracujú slovenskí filmári
38 IN MEMORIAM alebo spomienka
na kameramana Tibora Biatha
39 SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme
40–42 TIPY MESIACA: Kino Lumière + PROGRAM
42 VÝROČIA
43–45 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
a uzávierky na granty a podporné programy
46 STALO SA ZA 30 DNÍ
47–52 PRÍLOHA alebo Slovenská kinematografia v roku 2011

Gejza Dezorz, režisér: „Mojim osobným mínusom je, že sa výroba nášho celovečerného bábkového dobrodružného veľkofilmu *Pogrom Slávia* odkladá... Vnímam to ale športovo. Takýto film potrebuje čas. Neteší ma nechutné správanie sa niektorých distribučných spoločností, ktoré za vidinou malého, ale predsa len zisku (ten však nepravmení z predaja lístkov) posúvajú do kín slovenské „lacáky“. Čím „zabíjajú“ seba, divácky záujem o slovenské filmy a v neposlednom rade aj nás filmárov. Veď, ktorý slovenský divák príde opäť na slovenský film, keď v kine čumí ako puk na dielo, ktoré nespĺňa ani základne atribúty celovečerného filmu a kvality hodné „ekranu“? Na druhej strane tak ale niekedy vznikne paradox, ktorý u mňa vysvecuje jedno veľké plusisko a to je uvedenie prvého slovenského hororu *Zlo*. Petra Bebjaka obdivujem a držím mu palce! Dokázal to! Taktiež netreprezljivo čakám na ďalšie osobné plus. Len dúfam, že komisia AVF bude konečne kompetentná a schváli druhú časť dotácie AVF v programe Minimal na môj prvý celovečerný film *Babie leto* producenta Mariana Urbana, ktorý by sme mali nakrúcať už túto jeseň...

Teším sa, že aj napriek mnohým problémom vstáva slovenský film z popola a je to asi moja najväčšia radosť. Len dávajme pozor, aby zas neuviazol v nejakej sieti...“

Vladislava Plančíková, dokumentaristka: „V živote nás najviac potešia a sklamú zväčša tí, od ktorých to práve vôbec nečakáme. A tak je to aj v slovenskom – nielen dokumentárnom filme. Vždy je všetko o ľuďoch, a teraz ani neviem, či je to dobre, alebo zle. Rozhodne nič nie je tak, ako sa zdá a len čas ukáže pravú hodnotu našich myšlienok a činov... a pravú tvár všetkých zozbieraných plus a mínus... nakoniec sami padáme pod zbraňou, ktorou bojujeme. Dôležité je asi pracovať a nevzdávať sa, ostatné príde samo a dôvodov pre radosť je tu vždy dosť, pokiaľ ich chceme vidieť. Mňa osobne najviac teší, že mám vo filme, na ktorom dlho robím, pri sebe takých krásnych a šikovných ľudí ako Tomáša Kaminského, Terezu Mikulášovú, Dušana Husára, Igora Baara, Deborah Pastirčákovú a mnoho ďalších, čo mi pomohli. Teší ma, že počas môjho pitchingu v Paríži, padali mená Dušan Hanák, Marek Šulík, Peter Kerekes, Juraj Lehotský a ja som sa k nim mohla hlásiť. A obrovskú radosť mi spravila aj cesta električkou s Pavlom Brankom, pozorovala som ho z diaľky a myslela na to, že aj ja by som chcela takto pekne zostarnúť pri slovenskom dokumentárnom filme.“

Vanda Raýmanová, animátorka: „V poslednej dobe som mala možnosť vidieť niekoľko pripravovaných animovaných filmov a mám nesmiernu radosť z toho aké zaujímavé projekty sú práve vo výrobe. Pozitívne vnímam aj úspešnú prezentáciu viacerých slovenských animovaných filmov na rôznych významných svetových filmových festivaloch. Najväčší úspech jednoznačne zaznamenal film *Posledný autobus*, ktorý získal Grand Prix na 19. Medzinárodnom festivale animovaných filmov v Stuttgarte a tým aj, už svoju druhú, kvalifikáciu na Oscara.

Je mi veľmi ľúto, že tento vo svete oceňovaný film musí doma čeliť ostrej kritike, len preto, lebo prekračuje hranice kedysi zaužívaných, no už dávno neplatných definícií pojmu animácia.“

Filmové podujatia na Slovensku ►

1., 15. jún ► 10.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – NEDBALOVA 3)

Projekcie pre deti, mamy a otcov / kino inak

Viete si predstaviť kino, kde sa môžete pokojne vyvalovať spolu so svojimi deťmi (či detskými príbuznými) a pozeráť animované filmy s pohárom miešaného (nealkoholického) drinku v ruke? KINO INAK naštartuje pravidelné projekcie pásiem animovaných filmov pre tých najmenších – deti škôlkarskeho či "predškôlkarskeho" veku a mamy či otcov na materskej, ktorí sa chcú stretnúť aj inde ako pri pieskovisku. Začínáme symbolicky na Deň detí!

► www.a4.sk**1. – 30. jún**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Projekt 100 – Top 10

Kino Lumière v priebehu júna ponúkne vo svojom programe každý deň minimálne jeden z desiatich divácky najúspešnejších filmov Projektu 100, najväčšej putovnej prehliadky klubového filmu na Slovensku. Výber titulov predstavuje 10 najnavštevovanejších filmov prehliadky v období rokov 2007 – 2011. V júni sa tak „oprášia“ tituly ako *Rekviem za sen* (r. D. Aranofsky, 2000), *Skafander a motýl* (r. J. Schnabel, 2007), *4 mesiace, 3 týždne a 2 dni* (r. C. Mungiu, 2007) a sedem ďalších výnimočných titulov.

► www.aic.sk/kinolumiere**3., 10. jún ► 20.00**

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – NEDBALOVA 3)

Staré známých / Bruno Dumont / kino inak /

V rámci cyklu sa budú premietiť dva filmy francúzskeho režiséra Bruna Dumonta *Život Ježiša a Ludstvo*. Hraný debut *Život Ježiša* z roku 1997, nakrútený v režisérovom rodnom meste Bailleul s nehercami, je príbehom päťice kamarátov, ktorí najradšej zo všetkého divoko jazdia na motorkách po nechutne horizontálnom vidieku, kde sa akoby nič nedeje. Film nesie všetky prvky neskorších Dumontových príbehov: každodennú nudu všedného bytia, otvorene zobrazovanú sexualitu i násilný zvrat

v deji. A zvláštne prepojenie lásky a nenávisti. *Ludstvo* je detektívno-metafyzickým príbehom z ospalého mestečka, kde je brutálne zavraždené jedenástočné dievča. Vyšetrovaním ohavného zločinu je poverený naivne dobrý človek – málo-vravný inšpektor Pharaon de Winter, skôr pozorovateľ ako vyšetrovateľ, ktorý na seba berie zlo i utrpenie druhých. Stvárnil ho neherec Emmanuel Schotté, ktorý je v Bressonovskom antipsychologickom duchu akoby pasívnym hrdinom s kamennou tvárou, no i tak je stelesnením utrpenia a sebaobetovania. Detektívna zápleтка zaujíma režiséra len ako podklad pre reflexiu nad vinou, trestom a odpustením. Ignorujúc konvencie dramatickej narácie a s minimom dialógov zachytáva znepokojivú stránku „ľudskosti“ práve pomocou dlhých záberov „nepoškrvnenej“ vidieckej krajiny. Rozruch spôsobilo obsadenie titulných úloh nehercami – bezdomovcami. Film získal na festivale v Cannes v roku 1999 tri ocenenia vrátane Veľkej ceny poroty.

► www.a4.sk**4., 11., 18., 25. jún**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma: Muž a žena II.

Téma Muž a žena II. priamo nadväzuje na tému z predchádzajúceho mesiaca máj. Filmy zaradené do Archívnych pondelkov tento mesiac predostrú komplikovanosť vzťahov medzi mužom a ženou. Vybrané diela pristupujú k tejto téme invenčným spôsobom, či už v obsahovej alebo formálnej rovine. Film *Lúboštný príbeh* je vystavaný na kolážovom zobrazení reality. Taková láska je príbehom milostného trojuholníka vyrozprávaného skrz netradičného rozprávača. Drámu o zmysle naplnenosti života jedinca a jeho osudu predstavuje film *Homo Faber*. Blok filmov dopĺňa intímna jemnosť zachytená v diele *Pornografický vzťah*.

► www.aic.sk/kinolumiere**5. – 7., 12. – 14., 26. – 27. jún**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

8x Rainer Werner Fassbinder

Rainer Werner Fassbinder vstúpil do kinematografie spolu s ďalšími nemeckými filmármi Herzogom, Wendersom a Schlöndorffom

na konci šesťdesiatych rokov, a všetci odvtedy zásadným spôsobom ovplyvnili progresívne smerovanie filmového umenia. Fassbinder sa stal jedným z najoriginálnejších filmových tvorcov a zároveň i jedným z najplodnejších. Jeho témy sa vždy týkali pohľadu na inakosť, v rámci toho skúmal hranice v spriaznenosti s absolútnou nekompromisnosťou emócie, jej hĺbky, tej emócie, ktorá sa utvára na pozadí dominantných udalostí. Tridsať rokov od Fassbinderovej predčasnej smrti si tento mesiac pripomenie jeho tvorbu ôsmimi filmami.

► www.aic.sk/kinolumiere**6. jún ► 20.00**

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – NEDBALOVA 3)

METAMKINE

Multimediálna performance legendárnej hudobno-kinematickej formácie. Hudobník Jérôme Noetinger (okrem toho, že je to jedno z veľkých mien scény elektronickej a experimentálnej hudby, je tiež šéfom rovnomeného a významného labelu) a filmári Christophe Auger / Xavier Quérel naživo skúmajú, či skôr vytvárajú vzťahy medzi zvukom a obrazom, pri čom nápadito využívajú zrkadlá, viacero 16 mm premietačiek a kopu zvukových "krabičiek". Pri každom predstavení naživo vzniká nový a unikátny "film" – zmyslová skúsenosť, pre ktorú (vraj) platí, že "kto nezažil, neuverí".

► www.a4.sk**11. – 17. jún**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

7x Petr Zelenka

Druhý júnový týždeň sa bude v Kine Lumière premietiť sedem filmov, na ktorých sa ako režisér a/alebo scenárista podieľal významný český filmár Petr Zelenka. Profilovú prehliadku tvoria tituly: *Mňága - Happy End* (1996), *Knoflíkáři* (1997), *Samotáři* (r. D. Ondříček, 2000), *Rok diavla* (2002), *Príbehy obyčejného šialens-tva* (2005), krátky film *Powers* (2000) a zatiaľ posledný Zelenkov dlhometrážny film *Karamazovi* (2008).

► www.aic.sk/kinolumiere**12. jún ► 20.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Orchester bez mena

Premietanie bulharského filmu režiséra Ludmila Kírkova v rámci EuroFilmClub. Skupina mladých ľudí z vidieka si založí kapelu. Chcú v lete hrať v nóbl hoteli pri mori a získať slávu. Zdá sa, že by sa im to mohlo podariť, ale sú nutení pristúpiť na isté kompromisy. Hneď na začiatku musia vymeniť vokalistku, pretože nie je dostatočne atraktívna. Po príchode do hotela sa zase ukáže, že ich sprostredkovateľ je podvodník.

► www.aic.sk/kinolumiere**13. jún ► 20.00**

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR – NEDBALOVA 3)

Njú jórck, Njú jórck / kino inak

Pokračovanie predstavovania zahraničných filmových škôl. Tentoraz Kolumbijská univerzita v New Yorku – jedna z najprestížnejších filmových škôl sveta, ktorú dokonca istú dobu viedol Miloš Forman. Výber krátkych študentských filmov z produkcie posledných rokov predstaví Saša Gojdičová, ktorá tam absolvovala trojmesačnú stáž. Hovoriť sa bude aj o systéme školy, jej výhodách i "amerických" úskaliach. Viac zo záležitostí školy si môžete prečítať v najnovšom čísle časopisu KINEČKO.

► www.a4.sk**8. – 10. jún**

(BRATISLAVA – VŠMU)

20. CINEAMA 2012

20. ročník celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby CINEAMA 2012 opäť ponúkne priestor na porovnanie produkcie amatérskych filmov v jednotlivých krajoch Slovenska a oznámenie sa s tvorbou autorov rôzneho tematického i žánrového zamerania a technického spracovania. Súťažnú časť tvoria snímky, ktoré postúpili do celoštátneho stupňa súťaže a prehliadky po výbere z jej nižších stupňov. Súťažia štyri skupiny tvorcov: A – autori nad 25 rokov, B – autori do 18 rokov, C – autori do 25 rokov a D – poslucháči filmových škôl. V rámci nesúťažnej projekcie sa autori a ostatní účastníci budú môcť zoznámiť s tvorbou filmových ama-

térov z Čiech a zo zahraničia. Okrem projekcií je pripravený tiež rozborový seminár a pre záujemcov konzultácie.

► www.nocka.sk

14. jún

(BRATISLAVA – SÚKROMNÁ STREDNÁ UMELECKÁ ŠKOLA ANIMOVANEJ TVORBY – VLASTENECKÉ NÁM. 1)

7. MF animovaných filmov stredných škôl Animofest 2012

Festival animovaných filmov stredných škôl Animofest má aj naďalej ambíciu upozorniť mladých ľudí na široký dosah animovaného filmu a animácie ako takej a na jej uplatnenie. Konfrontácia slovenských filmov s tvorbou študentov zahraničných stredných škôl v súťažnom festivale poskytuje mladým tvorcom potrebnú spätnú väzbu. Porota Animofestu, ktorú tvoria známi slovenskí animátori, zhodnotí v prvom rade nápad, originalitu námetu, podľa ktorého animátori tvoria svoj film, ale i výtvarné spracovanie, animátorskú zručnosť, strihovú skladbu a celkové vyznenie filmu.

► www.uat.sk

16. – 23. jún

(TRENČIANSKE TEPLICE, TREŇČÍN)

20. MFF Art Film Fest 2012

Jubilejný 20. ročník MFF Art Film Festu opäť ponúkne divákovi filmy overené oceneniami na prestížnych svetových festivaloch, nové filmy domácich tvorcov, kolekciu českých dlhometrážnych dokumentov, a ešte viac filmovej nádielky. Program festivalu tvoria sekcie Medzinárodná súťaž hraných filmov, Medzinárodná súťaž krátkych filmov, Slovenská sezóna, Európske zákutia, Okolo sveta, Focus: Nový britský film, Česká radosť – dokument špeciál, Lásky a anarchia, Nočná prehliadka, Téma: Pri vychádzaní z kina a Prísľuby z Východu. V rámci sprievodného programu a projektu Fórum pripravovaných filmov sa bude konať prezentácia pripravovaných hraných filmov. Súčasťou 20. ročníka festivalu bude opäť aj predajný stánok Slovenského filmového ústavu, kde záujemcovia nájdu obľúbené knihy, časopisy a DVD za zvýhodnené ceny. Viac o MFF Art Film Fest nájdete na str. 8.

► www.artfilmfest.sk

19. jún ► 18.00

(BRATISLAVA – BULHARSKÝ KULTÚRNY INŠTITÚT – JESENSKÉHO 7)

Cyklus Do kina v BKI / Lady Zee,

Premietanie bulharského filmu režiséra Georgiho Djulgerova (2005). *Lady Zee* rozpráva príbeh pekného dievčaťa zo sirotinca menom Zlatina, ktorá má talent a ambície a nechce, aby sa k nemu správali ako k outsiderke. Film je realistickým, ale aj poetickým pohľadom do zmäteného hľadania vlastnej cesty životom, ktorú sťažuje komplex vlastného pôvodu.

► www.bulkis.sk

25. jún – 10. september

(MIESTO KONANIA – 36 SLOVENSKÝCH MIEST)

10. Bažant Kinematograf 2012

Letné pojazdné kino Bažant Kinematograf zavíta na námestia slovenských miest už po jubilejný desiatykrát. Vďaka dvom autobusom Škoda RTO budú môcť diváci navštevovať projekcie na dvoch trasách súčasne. Východná začína 25. júna v Sereďi a skončí 8. septembra v Malackách. Prvá projekcia na západnej trase bude 28. júna v Novom meste nad Váhom a posledná 10. septembra v Šenkviaciach. V tohtoročnom programe si diváci budú môcť pozrieť napríklad slovensko-české koprodukčné filmy *Dom* Zuzany Liovej, *Cigán* Martina Šulíka, *Lóve* Jakuba Kronera a český film *Perfect Days* Alice Nellis. Bažant Kinematograf bude tradične aj súčasťou niektorých letných kultúrnych podujatí ako napr. festivaly Vrbovské vetry a Pohoda.

► www.kinematograf.sk

Podujatia slovenského filmu v zahraničí ►

2. – 6. apríl

6. medzinárodný festival horských filmov – Domžale (SLOVINSKO)

Na festivale sa bude premietiť film Pavla Barabáša *Trou de Fer – Železná diera*.

► www.imffd.com

17. máj – 10. jún

38. MFF Seattle, Seattle (USA)

V sekcii Give me the Drama! sa budú premietiť filmy *Dom* (r. Zuzana Liová) a *Alois Nebel* (r. Tomáš Luňák).

► www.siff.net

28. máj – 3. jún

1. Filmový festival LET'S CEE, Viedeň (RAKÚSKO)

Do súťaže je zaradený film *Lidice* (r. Peter Nikolaev) a v sekcii program pre školy sa bude premietiť film Mateja Mináča *Nickyho rodina*.

► www.letsceefilmfestival.com

29. máj – 3. jún

22. Svetový festival animovaných filmov – AnimaFest Záhreb 2012, Záhreb (CHORVÁTSKO)

Premietanie filmu *tWInS* (r. Peter Budinský).

► www.animafest.hr

1. jún

Projekcia víťazných filmov z festivalu Európa okolo Európy, Paríž (FRANCÚZSKO)

Projekcia filmu *Cigán* (r. Martin Šulík), ktorý získal hlavnú cenu festivalu „Prix de Sauvage“ – Divoká cena.

► www.evropafilmmakt.org

1. – 17. jún

Filmový festival V4 „Humor za železnou oponou“, Kodaň (DÁNSKO)

Na festivale budú premietnuté filmy *Pacho, hybský zbojník* (r. Martin Ťapák) a *Pehavý Max a strašidlá* (r. Juraj Jakubisko).

► www.dfi.dk

2. – 9. jún

14. Medzinárodný festival študentských filmov, Tel Aviv (IZRAEL)

Premietanie študentských filmov *Blue Red* (r. Daniela Krajčová) a *Real Men* (r. Matúš Krajčák).

► www.taufilmfest.com

4. – 9. jún

36. Medzinárodný festival animovaného filmu, Annecy (FRANCÚZSKO)

Na festivale sa bude premietiť film Ivany Šebestovej *Láska má*.

► www.annecy.org

7. – 17. jún

Nordický filmový festival mladých, NUFF 2012, Tromso (NÓRSKO)

Premietanie filmu *Are you feeling good* (r. Matúš Krajčák).

► www.nuff.no

7. jún – 18. august

Prehliadka filmov Jana Švankmajera, Montreal (KANADA)

V rámci prehliadky bude premietnutý film *Do pivnice*.

► www.voxphoto.com

14. – 16. jún

Foursite Film Festival, Utah (USA)

Na festivale sa bude premietiť film Vandy Raýmanovej *Kto je tam?*

► www.foursitefilmfest.com/film

23. – 28. jún

Medzinárodný festival dokumentárnych a krátkych filmov, Izmailia (EGYPT)

Do programu festivalu je zaradený dokument Mareka Šulíka *Chcela som byť matka* a dokumenty Pavla Barabáša *Pygmejovia – Deti džungle a Trou de Fer – Železná diera*.

► www.festivalfocus.org

jún – august

OFF CINEMA 2012 – III° EDIZIONE, Florencia (TALIANSKO)

Súčasťou akcie Summer In Florence je aj premietanie filmu Vandy Raýmanovej *Kto je tam?*

► offbarcinema.wordpress.com

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Mariana Jaremková

záber z filmu Giuseppeho Tornatoreho Kino raj • FOTO: Art Film Fest

Niečo odchádza a iné prichádza

► Martina Polívková (filmová publicistka)

Art Film Fest patrí k najdlhšie organizovaným medzinárodným filmovým festivalom, ktoré sa konajú na území Slovenska bez prerušenia. Vznikol pred dvadsiatimi rokmi a za ten čas prešiel zaujímavým vývojom. Aký teda bude jubilejný dvadsiaty ročník?

Možno je najlepšie začať pri samotnej lokalite, v ktorej festival vznikol a dodnes prebieha. Kúpeľné mesto Trenčianske Teplice dáva celej udalosti jedinečnú atmosféru. Čo však technicky stačilo pre komornú prehliadku, nie je dostačujúce pre rozširujúci sa festival. To je napokon téma, ktorá rezonuje nad Art Film Festom dlhšie. „Už keď sa končil minulý ročník, dostával som otázky, ako oslávime dvadsiate výročie festivalu. Povedal som, že vôbec neuvažujem nad filmovými megahviezdami a veľkými oslavami. Vyslovil som skromné želanie, že by úplne stačilo, keby sa dal zabezpečiť napríklad ešte jeden kinostan alebo iné provizórne miesto, kde by sme mohli premietiť. Alebo keby sa našli prostriedky

na vyriešenie Mostu slávy, ktorý sa ocitol tam, kde je, nie vinou festivalu. Na jeseň minulého roku sme sa pustili do rokovania s vedením mesta a, žiaľbohu sa nič v tomto smere neudeje. Prostriedky, ktoré sú v rozpočte Trenčianskych Teplíc sú veľmi striktné limitované. Dozvedel som sa dokonca, že kino Prameň premieta už len počas festivalu. Niekoľkokrát som sa rozprával s primátorom, či by uvoľnili polovičnú dotáciu 50 tisíc Eur. Keby druhou polovicou prispel Audiovizuálny fond, kino by sa digitalizovalo. Ale je to vysoká suma a o kino nie je záujem. Takže festival sa dostáva do svojich limitov a bude to pre mňa, pre kolegov a pre festival absolútne zásadná otázka do budúcnosti.

Istá kapitola sa týmto ročníkom asi naplní. Je potrebné definitívne posúdiť, do akej miery má význam robiť tak veľký festival v prostredí, ktoré je jednoducho limitované takýmito obmedzeniami,“ konštatuje riaditeľ festivalu Peter Nágel.

Osudový rok filmov

Aj tento rok sa bude premietiť v kinostane, v kine Prameň, v menšom rozsahu v Kúpeľnej dvorane, v Trenčíne v dvoch kinosálach CINEMAXU a v kine Metro. Oživením bude premietanie kinematografu v centrálnej časti trenčianskeho námestia, čiže projekcie sa nebudú odohrávať v bočnej uličke mesta. Súčasťou programu je aj niekoľko lákavých nových sekcií. Vzhľadom na okolnosti je príznačná tematická sekcia Pri vychádzaní z kina. „Keď sme uvažovali nad podobou programu, spomenuli sme si, že rok 2012 je považovaný za akýsi osudový. Nešli sme však po línii katastrofických filmov, ale cez fenomén digitalizácie kín. Či sa nám to páči, alebo nie, tento rok možno považovať za istý medzník. Preto som rád, že kolegovia prišli s nápadom vytvoriť sekciu ako určitú poctu klasickému vnímaniu filmu, 35 mm filmovým kotúčom, premietačkám, starým kinám a podobnej kinematografickej nostalgii. Tento trend opúšťania od klasických pásov sa nám ukazuje aj pri vybavovaní konkrétnych titulov. Čoraz viac potvrdených filmov je na DCP nosičoch. Takže toto bude leitmotív 20. ročníka. Niečo odchádza a niečo iné prichádza,“ vysvetľuje Peter Nágel. Jedným z titulov sekcie bude film Každému jeho kino, ktorý je zložený z tridsiatich troch krátkych filmov svetoznámych režisérov. Každý z nich mal v niekoľkých minútach vyjadriť svoje pocity a vnímanie kinematografie.

Novinky festivalových sekcií

Novinkou medzi festivalovými sekciami je aj Focus: Nový britský film. Sústreďuje sa na nastupujúcu generáciu mladých a progresívnych filmárov, ktorí sa za posledných dvadsať rokov dostali do popredia a získavajú prvé úspechy. Taký je napríklad *Tyrannosaurus*, debut britského herca Paddyho Considinea, ktorý vychádza z úspešného krátkeho filmu *Celkom ako pes*, pred štyrmi rokmi uvedeného na Art Film Feste. Patrí sem aj dráma *Musíme si pohovoriť o Kevinovi* režisérky Lynne Ramsay s excelujúcou Tildou

Swinton alebo originálna komédia *Čierny rybník*, plná suchého humoru od Toma Kingsleyho a Willa Sharpa. Nová sekcia Česká radosť zase prinesie zaujímavý výber autorských dokumentárnych filmov súčasných tvorcov akými sú Vít Janeček, Jan Gogola ml. alebo Martin Mareček. Slovenská sezóna by mala tento rok ponúknuť výhradne premiérové tituly prípadne film, ktorý sa objaví v kinách tesne pred festivalom. „Zostavovateľ sekcie Miro Ulman nám na začiatku roka dá vždy veľký zoznam filmov, ktoré majú byť dokončené. S blížiacou sa uzávierkou programu však titulov trochu ubúda. Predsa len sme iba v šiestom mesiaci. Uvedieme teda napríklad celovečerný debut Juraja Krasnohorského Tigre v meste, režisérsky debut Mareka Ľapáka, hudobno-tanečný experiment Tanec medzi črepinami a Dušičky seniorov režiséra Stanislava Párnického z pripravovaného televízneho cyklu Filmoviedky,“ dodáva Peter Nágel. So slovenským filmom súvisia napokon aj dve nominácie na Zlatú kameru, ktoré organizátori prezradia na tlačovej konferencii začiatkom júna. Tretia Zlatá kamera poputuje do rúk svetovo oceňovaného ruského režiséra Andreja Končalovského.

Animovaná zaujímavosť

Netradičným sprestrením programu bude sprievodná akcia venovaná legendárnej komiksovej postavičke známej zo stránok humoristického časopisu Roháč *Jožinko dieťa svojich rodičov*. Art Film Fest dostal ponuku rozanimovať kreslené postavičky slovenského karikatunistu Jozefa Babuška, známeho pod pseudonymom Jozef Schek. „Budeme mať možnosť pustiť niekoľko pár sekundových sérií, ktoré budú mať aj hovorený úvod. Predstavíme inú podobu animovaného filmu, dúfam, že zaujímavú aj pre profesionálnych animátorov,“ prezrádza Peter Nágel. Súčasťou Art Film Festu je aj tento rok Midpoint Forum, výukový program pre študentov a mladých filmárov. Novinkou však bude podobný program aj pre slovenských filmových profesionálov, na ktorom budú ich hotové alebo takmer hotové scenáre posudzovať a oponovať zahraniční odborníci. ▲

PREMIÉRA: 14. 6. 2012

21 Jump Street

(**21 Jump Street**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 109 min., MP, ČESKÉ TITULKY, AKČNÁ KOMÉDIA
RÉŽIA: Phil Lord, Chris Miller. **NÁMET:** Michael Bacall, Jonah Hill a rovnomenný seriál.
SCENÁR: Michael Bacall. **KAMERA:** Barry Peterson. **STRIH:** Joel Negron. **HUDBA:** Mark Mothersbaugh. **HRAJÚ:** Jonah Hill, Channing Tatum, Brie Larson, Dave Franco, Rob Riggle, DeRay Davis, Ice Cube, Dax Flame.
DISTRIBÚTOR: Itafilm

Kedysi populárny televízny seriál mieri do kina. Schmidt a Jenko sa na strednej škole neznášali, ale od štúdií na policajnej akadémii sú z nich najlepší priatelia. Keď ich vďaka mladistvej vizáži pridelia do tajnej policajnej jednotky Jump Street, dostanú za úlohu preniknúť medzi mládež. Obaja rýchlo zistia, že život dnešných stredoškôľakov sa od ich čias radikálne zmenil a nič už nefunguje tak ako kedysi. Či už sa to týka sexu, drog alebo rock'n'rollu. Návrat na strednú v nich vyvoláva nepríjemné spomienky a vracajú sa im všetky problémy a pocity, s ktorými sa museli v škole vyrovnáť. Aj keď si myslia, že sú už dávno za nimi.

PREMIÉRA: 28. 6. 2012

Ahoj! Ako sa máš?

(**Buna! Ce faci?**, Rumunsko, 2010) DCP 2D + DVD, 104 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA
RÉŽIA: Alexandru Maftai. **SCENÁR:** Lia Bugnar. **KAMERA:** Radu Aldea. **STRIH:** Mihai Codleanu. **HUDBA:** Dragos Alexandru. **HRAJÚ:** Dana Voicu, Ionel Mihailescu, Paul Diaconescu, Jordi Garcia, Ana Popescu, Ioan Ionescu, Antoaneta Cojocar, Ioana Abur. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Gabriel a Gabriela sú už dvadsať rokov manželia. On je hudobník, ona vlastný čistiareň. Z ich spoločného života sa už dávno vytratila akákoľvek iskra, o sexuálnom vzrušení ani nehovoriac. A tak sa vrhnú do sveta virtuálnych vzťahov. Niekoľko nocí strávia chatovaním s rôznymi ľuďmi a obaja sa zamilujú. Netušia, že vlastne komunikujú spolu a ich „nový“ objav je vlastne ich partner. Prežívajú opäť vášeň a vzrušenie, súčasne ich však trápia výčitky svedomia a pocity viny. Najzmatenejší je však ich syn Vladimír, až prehnane sexuálne aktívny tínedžer, keď zistí, že jeho rodičia flirtujú online, Prechod z virtuálneho sveta do reality ale môže byť veľmi krutý.

PREMIÉRA: 28. 6. 2012

Ako rodiť a nezbláznit sa

(**What to Expect When You're Expecting**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 110 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ/KOMÉDIA
RÉŽIA: Kirk Jones. **NÁMET:** Heidi Murkoff – séria kníh. **SCENÁR:** Shauna Cross, Heather Hach. **KAMERA:** Xavier Peréz Grobet. **STRIH:** Michael Berenbaum. **HUDBA:** Mark Mothersbaugh. **HRAJÚ:** Jennifer Lopez, Cameron Diaz, Matthew Morrison, Rodrigo Santoro, Elizabeth Banks, Anna Kendrick, Brooklyn Decker, Cheryl Cole.
DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Päť rôznorodých párov sa pripravuje na rodičovstvo. Čo môžete čakať, keď ste v očakávaní? Určite to, že sa váš život obráti o 180 stupňov. Tak ako hviezde vo fitnes Julesovi a populárnej tanečnici Ewan, hormónmi zmietanej spisovateľke a advokátke Wendy, jej manželovi Garymu zahanbenému svojim otcom, ktorý čaká so svojou mladou ženou dvojčiky, fotografke Alex a jej manželovi, ktorý sa nevie rozhodnúť, či chce vychovávať adoptované dieťa, aj Rosie a Marcovi, úhlavným nepriateľom v podnikaní, ktorí sa po jednej spoločnej noci musia vyrovnáť s nečakaným prekvapením. Komédia *Čo čakať, keď čakáte* nie je idylickým obrázkom o šťastných rodičoch.

PREMIÉRA: 28. 6. 2012

Doba ľadová 4: Zem v pohybe

(**Ice Age: Continental Drift**, USA, 2012) 35 mm + DCP 2D a 3D, 94 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ / DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Steve Martino, Mike Thurmeier. **SCENÁR:** Michael Berg, Jason Fuchs, Mike Reiss. **KAMERA:** Renato Falcão. **STRIH:** James Palumbo, David Ian Salter. **HUDBA:** John Powell. **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Jozef Švoňavský, Richard Stanek, Elena Podzámska, Ján Kroner, Viktor Horján, Martin Kaprálik.
DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Pokračovanie divácky mimoriadne úspešného filmu *Doba ľadová* opäť zavedie divákov do doby pred 200 miliónov rokov, keď existovala iba Pangea, jediný veľký kontinent. A teraz sa blíži čas, kedy sa má tento superkontinent rozdeliť na niekoľko menších kontinentov, podobne ako to na našej planéte vyzerá dnes. Prečo k tomuto rozdeleniu došlo? Zabudnite na overené teórie, ktoré vás naučili v škole. Skutočnosť bola úplne iná. Za všetko totiž vlastne môže jedna lakomá veвериčka, ktorá bez prestania zbiera svoje oriešky.

PREMIÉRA: 21. 6. 2012

Don't Stop

(**Don't Stop**, Česká republika / Slovenská republika, 2012) DCP 2D, 98 min., MP 12, HUDOBNÝ / DRÁMA
RÉŽIA: Richard Řeřicha. **Námet a SCENÁR:** Richard Řeřicha. **KAMERA:** Martin Žiaran. **STRIH:** Petr Mrkous. **HRAJÚ:** Patrik Děrgel, Lukáš Rechl, Jiří Kocman, Kristína Svarinská.
DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Píše sa rok 1983 a do komunistického Československa konečne naplno prenikol PUNK. Miki a jeho rebelantský kamarát Dejvid sa chcú naplno zapojiť do tohto hnutia, ktoré nie je iba hudbou, ale životným štýlom kontrujúcim komunistickému zriadeniu. Pod vplyvom nového štýlu (a najmä platne London Calling od Clash) sa rozhodnú založiť skupinu. Obstarajú si elektrické gitary, na hlave vyčesú číro a začnú žiť punkerský život pod heslom NO FUTURE. Čo sa stane, keď vynegujete myšlienky na budúcnosť a prestanete riešiť dôsledky svojich činov? *Don't Stop* je príbehom o jedinej túžbe. Žiť svoj vlastný život tak ako chcete. Vo svojom vlastnom štýle.

PREMIÉRA: 4. 6. 2012

Krst

(**Chrzesz**, Poľsko, 2010) DCP 2D + DVD, ŠUP, 86 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Marcin Wrona. **SCENÁR:** Grzegorz Jankowski, Grażyna Trel, Dariusz Glazer. **KAMERA:** Paweł Flis. **STRIH:** Piotr Kmiecik. **HUDBA:** Marcin Macuk. **HRAJÚ:** Wojciech Zieliński, Tomasz Schuchardt, Natalia Rybicka, Adam Woronowicz, Michał Koterski, Krzysztof Czeczot, Paweł Tomaszewski.
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Janek a Michał boli priateľmi a v malom meste snívajú o úspechu. Michałovi sa ambície podarilo naplniť. Je z neho úspešný podnikateľ, má luxusný byt, krásnu manželku a stal sa šťastným otcom. Janek pricestuje z vojny, aby sa stal kmotrom jeho novonarodeného syna. Michałova premena ho zasakčí a zistí, že už mu nerozumie. Z kedysi drsného chlapa je precitlivejší muž plačúci aj za mŕtvym psom. Idylický obraz sa ale postupne rozpadá. Michala prenasledujú bývalí členovia jeho zločineckého gangu, ktorých kedysi udal na políciu a teraz sa mu vyhŕžajú smrťou. Prosí Janka, aby sa ujal jeho rodiny, ale Janek urobí niečo, čo sa už nedá vrátiť späť.

PREMIÉRA: 28. 6. 2012

Lono

(**Womb**, Nemecko / Maďarsko / Francúzsko, 2010) 335 mm, ŠUP, 111 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Benedek Fliegauf. **SCENÁR:** Benedek Fliegauf. **KAMERA:** Péter Szatmári. **STRIH:** Xavier Box. **HUDBA:** Max Richter. **HRAJÚ:** Eva Green, Matt Smith, Lesley Manville, Peter Wright, Tristan Christopher, Ruby O. Fee, István Lénárt, Hannah Murray
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Psychologická dráma s prvkami sci-fi o osudovej láske, je príbehom Rebecy, ktorá sa vracia do domu starých rodičov na chladnom anglickom pobreží. V detstve tu prežila svoju prvú lásku s Tommym. Napriek dlhému času, ktorý uplynul, pokračujú Rebecca a Tommy tam, kde sa kedysi ich vzťah prerušil. Renomovaný maďarský režisér Benedek Fliegauf sa vo filme zamýšľa nad podobou lásky v kontexte genetickej reprodukcie. Tommy je totiž mŕtvy a Rebecca sa rozhodne vrátiť mu život tak, že ho pomocou klonovania znovu sama porodí. Vzťah medzi Rebecou (teraz oddanou matkou) a Tommym je tak plný erotického napätia. Oidipovský komplex vo futuristickom háve.

PREMIÉRA: 14. 6. 2012

Madagaskar 3

(**Madagascar 3: Europe's Most Wanted**, USA, 2012) DCP 2D a 3D, ŠUP, 90 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Eric Darnell, Tom McGrath, Conrad Vernon. **SCENÁR:** Eric Darnell, Noah Baumbach. **HUDBA:** Hans Zimmer.
DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Úspešná animovaná komédia pokračuje tretím dielom, v ktorom lev Alex, zebra Marty, hrošica Gloria a žirafa Melman pokračujú vo svojej ceste do New Yorku. V príbehu nemôžu chýbať ani ďalšie obľúbené postavičky ako kráľ Julien, Maurice a banda tučniakov. Tretie pokračovanie ich zavedie až do Európy, kde zvery nájdu dokonalé maskovanie. Pripoja sa k potulnému cirkusu, a nebola by to bláznivá zvieracia skupinka, keby celý cirkus nezmenili vo svojom madagaskarskom štýle.

PREMIÉRA: 7. 6. 2012

Nedotknutelní

(**Intouchables**, Francúzsko, 2011) DCP 2D, 112 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA / DRÁMA

RÉŽIA: Olivier Nakache, Eric Toledano. **SCENÁR:** Olivier Nakache, Eric Toledano. **KAMERA:** Mathieu Vadepied. **STRIH:** Dorian Rigal-Ansous. **HUDBA:** Ludovico Einaudi.
HRAJÚ: François Cluzet, Omar Sy, Anne Le Ny, Audrey Fleurot, Clothilde Mollet, Alba Gaia Bellugi, Cyril Mendy, Christian Ameri.
DISTRIBÚTOR: Continental Film

Bohatý aristokrat Philippe je ochrnutý. Hľadá nového opatrovníka a vyberie si na prvý pohľad tú najnevhodnejšiu osobu – Drissa. Driss pochádza z predmestia a práve ho pustili z väzenia. Napriek všetkým povahovým a spotočenským rozdielom nájdu spoločnú reč a tak spolu bez problémov dokáže koexistovať Vivaldí a moderná hudba, drahé obleky a tepláky, suchý humor a škodoradosťné vtipy. Medzi mužmi nečakane vzniká svojské, ale silné priateľstvo. Introvertný multimiliónár Phillipe napriek svojmu vážnemu hendikepu nachádza opäť zmysel života s pomocou extrovertného živelného recidivistu Drissa.

PREMIÉRA: 14. 6. 2012

Piraña 3DD

(**Piranha 3DD**, USA, 2012) DCP 2D, 83 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER / HOROR / KOMÉDIA

RÉŽIA: John Gulager. **SCENÁR:** Marcus Dunstan, Patrick Melton. **KAMERA:** Alexandre Lehmann. **STRIH:** Martin Bernfeld, Devin C. Lussier. **HUDBA:** Elia Cmiral. **HRAJÚ:** Panabaker, Ving Rhames, David Hasselhoff.
DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Už je to rok, čo na Viktóriinom jazere zaútočili prehistorické pirane. A opäť nikto nie je v bezpečí! Vyhladované pirane sa plavia proti prúdu a vracajú sa cez podzemné kanalizácie. Ich cieľom je novo otvorený vodný park Big Wet plný bazénov a „potrav“ . Leto sa začína a aquapark je zaplnený sexy dievčatami v bikinách a vyšportovanými svalovcami. Všetci chcú vyskúšať atrakcie, ktoré komplex ponúka a nadšene sa vrhajú do vody po rôznych zábavných kľzáčkách. Pod vodnou hladinou na nich už ale čakajú tisíce hladných, zúrivých, krvilačných piraní túžiacich po krvi. Neľútostné príšery tyranizujú návštevníkov vodného parku. Kto im pomôže?

PREMIÉRA: 31. 5. 2012

Príliš mladá noc

(**Príliš mladá noc**, Česká republika / Slovinsko, 2012) 35 mm, 65 min., MP 12, DRÁMA

RÉŽIA: Olmo Omerzu. **NÁMET:** Bruno Hájek – poviedka. **SCENÁR:** Bruno Hájek, Jakub Felcman, Olmo Omerzu. **KAMERA:** Lukáš Milota. **STRIH:** Janka Vlčková. **HRAJÚ:** Martin Pechlát, Jiří Černý, Natálie Řehořová, Vojtěch Machuta, Jan Vaší, Milan Mikulčík, Ondřej Volejník. **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Príbeh dvoch dvanásťročných chlapcov, ktorý sa po novoročných oslavách náhodne ocitajú v byte mladej ženy (spolu s dvoma mužmi) nie je iba filmom o prvom stretnutí s láskou a sexualitou. *Príliš mladá noc* je najmä príbehom o partnerských vzťahoch, ktoré sú vo filme zachytené surovým autentickým spôsobom. Intímny pohľad na vzťahové peripetie nekompromisne odkrýva prázdnotu medzi partnermi. Kontroverzne vnímaná snímka sa nevyhýba momentom, ktoré sú podľa spoločenských noriem neprípustné. Film Olma Omerzusa, absolventa FAMU, sa premietal na 62. Berlínale. Pred filmom sa bude premietat krátky slovenský animovaný film *Dust and Glitter* (viac na s. 15).

PREMIÉRA: 7. 6. 2012

Prometheus

(**Prometheus**, USA, 2012) 35 mm/DCP 2D, 124 min., ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ / SCI-FI / HOROR

RÉŽIA: Ridley Scott. **SCENÁR:** Jon Spaihts, Damon Lindelof. **KAMERA:** Dariusz Wolski. **STRIH:** Pietro Scalia. **HUDBA:** Marc Streitenfeld. **HRAJÚ:** Noomi Rapace, Michael Fassbender, Charlize Theron, Patrick Wilson, Idris Elba, Guy Pearce, Logan Marshall-Green, Sean Harris. **DISTRIBÚTOR:** Tatrafilm

Veľkopríbeh *Prometheus* vstupuje na plátna kín v réžii Ridleyho Scotta, ktorý sa tak vracia k sci-fi žánru kde je doma, aby opäť stvoril dych berúci výnimočný svet. Skupina prieskumníkov sa v kozmickej lodi Prometheus vydáva do vesmíru, aby pátrala po koreňoch civilizácie. Napínavé hľadanie ich zavedie až do neprebádaných kútov, kde budú musieť vybojovať desivý súboj za záchranu ľudskej rasy. Film je koncipovaný ako prequel k režisérovmu sci-fi hororu *Votrelec*, ale funguje ako samostatný príbeh a nie je napojený na kultový film. Do hlavnej úlohy Scott obsadil Noomi Rapace.

PREMIÉRA: 21. 6. 2012

Tanec medzi črepinami

(*Tanec medzi črepinami*, Slovenská republika, 2012) DCP 2D + DVD, 79 min., MP 12, HUDBOBNĽO-TANEČNÝ FILM

RÉŽIA: Marek Ťapák. **NÁMET A SCENÁR:** Marek Ťapák. **KAMERA:** Peter Bencsik.

STRICH: Matej Beneš. **HUDBA:** BANDA a Samo Smetana, Tono Popovič. **HRAJÚ:** Marek Ťapák, Anna Javorková, Stanislav Marišler, Ondrej Mlynárik, Martin Urban, Linda Luptáková a hudobníci súborov SLUK, Lúčnica, FS Urpín, Šumiačan, Technik, Ekonom, Skorušin.

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Marek Ťapák sa vo svojom režijnom debute vracia k tradícii hudobno-tanečných filmov. Dramatický príbeh o ľudskom bytí, láske, vzletoch a pádoch v strhujúcom a fascinujúcom tanci života medzi črepinami. Hlavný hrdina príbehu prežíva emotívne životné situácie prostredníctvom tanca. Jeho predstavy sa vynárajú z hĺbky pamäte. Zážitky sú umocnené podmanivou hudbou a nehou i silou poézie. Jeho cesta je poskladaná z jednotlivých črepín života, aby sa spojili do fascinujúcej mozaiky obrazov putujúcich skrz čas a priestor. Viac sa o filme dozviete na str. 16.

PREMIÉRA: 7. 6. 2012

Tigre v meste

(*Tigre v meste*, Slovenská republika, 2012) DCP 2D, ŠUP, 100 min., MN 15, KRIMINÁLNA KOMÉDIA

RÉŽIA: Juraj Krasnohorský. **NÁMET:** Lucia Sipošová. **SCENÁR:** Lucia Sipošová, Juraj Krasnohorský. **KAMERA:** André Bonzel.

STRICH: Marek Kráľovský. **HUDBA:** Michal Novinský, Jan P. Muchow. **HRAJÚ:** Kristína Tóthová, Milan Ondřík, Ľubo Bukový, Ivica Sláviková, Diana Mórová, Karel Dobrý, Richard Stanke, Robo Roth.

DISTRIBÚTOR: Continental Film

Komédia s prvkami detektívneho trilera. Traja kamaráti, so zvieracími prezývkami Jazvec (prokurátor), Holub (milovník poštových holubov) a Hyena (kŕmič tigrov) sa stretávajú vo svojej obľúbenej krčme U nosorožca. Keď sa Jazvec rozhodne odtajniť svoju lásku k redaktorky rozhlasovej relácie o ruskej literatúre, zapletie sa do udalostí, ktoré od základu zmenia nielen jeho život, ale zasiahnu aj životy jeho priateľov. S nájomným vrahom za chrbtom. Príbeh o hľadani spriaznenej duše v absurdnom svete už získal medzinárodné ocenenie. Viac sa o filme dozviete na str. 18.

PREMIÉRA: 21. 6. 2012

Zásnuby na dobu neurčitú

(*The Five-Year Engagement*, USA, 2012) 35 mm/DCP 2D, 124 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Nicholas Stoller. **SCENÁR:** Jason Segel, Nicholas Stoller. **KAMERA:** Javier Aguirresarobe. **STRICH:** William Kerr, Peck Prior. **HUDBA:** Michael Andrews. **HRAJÚ:** Jason Segel, Emily Blunt, Chris Pratt, Alison Brie, Rhys Ifans, Jacki Weaver, Kevin Hart, Mindy Kaling. **DISTRIBÚTOR:** Tatrafilm

Zamilovaný párik Tom a Violet plánuje svoj veľký deň. Vysnívaný svadobný deň by mal byť, ako inak, dokonale načasovaný na ten správny deň. Hľadanie najvhodnejšieho okamžiku, v ktorom si povedia svoje áno, je však ťažšie ako čakali. Doba zásnub sa tak stále predžuje. Cesta k nemu je síce strastiplná, ale plná veselých príhod. V hlavnej úlohe Violet sa predstaví Emily Blunt, známa z filmov *Diabol nosí Pradu*, *Mladá Viktória*, alebo *Moje leto lásky*.

Dust and Glitter vstupuje do kín

Krátky animovaný film *Dust and Glitter* kreatívneho dua Michaela Čopíková a Veronika Oberťová vstupuje do slovenských kín ako predfilm česko-slovenskej snímky *Príliš mladá noc* (recenziu filmu nájdete na str. 32). Príbeh filmu *Dust and Glitter* je inšpirovaný pobytom Michaely Čopíkovej v San Franciscu, ktoré je známe aj svojím liberálnym a tolerantným postojom k bezdomovectvu. „*Lavičky v parkoch a na uliciach, lacné kaviarne, knižnice, verejné záchody, to všetko sú miesta, ktoré som ako dobrovoľný pustovník denne zdieľala a križovala s pustovníkmi skutočnými*,” spomína autorka námetu, scenára a režisérka Michaela Čopíková. „*Tak vznikol jednoduchý príbeh o mladej naivnej dievčine Magde a bezdomovcovi Trevorovi. Dvaja hrdinovia z rôznych podmienok žijú jeden vedľa druhého, priamo spolu nekomunikujú, ale ich svety sa však v niečom prelínajú, zrkadlia, vzájomne na seba pôsobia. Magda očarená ligotom a trblietaním veľkomesta túži po priateľstve s malým psíkom, ktorý je stelesnením nóbl života*

– živavou. Trevor je starší skúsený bezdomovec, ktorý si na ulici prežil svoje roky, no teraz musí zvlásť svoj boj o teritórium s Hyenou. Každé mesto má svoje vrstvy prachu aj ligotu, záleží len na tom kto sa díva.” Film je realizovaný kreslenou a počítačovou animáciou.

Film sa premieta na medzinárodných festivaloch a na svojom konte má už napríklad ocenenie Unicredit Bank pre najlepší slovenský film na medzinárodnom filmovom festivale Bratislava 2011 a Second Quarter Winner Animazspot 2012 z festivalu v americkom Burbanku.

Michaela Čopíková vyštudovala Animovanú tvorbu na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU Bratislava. Následne pokračovala svoje štúdium na Academy of Art University v San Franciscu. Za absolventský film *About Socks and Love* bola ocenená okrem iných aj cenou Slnko v sieti za najlepší animovaný film. V roku 2010 spolu s Veronikou Oberťovou založili značku Ové Pictures, pod ktorou spoločne tvoria animácie.

► jar

• FOTO: Ové Pictures

Tanec medzi črepinami

► Robert Pospíš (filmový publicista)

Tanec. V kinematografii mal vždy svoje pevné miesto. Aj na Slovensku sa nakrúcali filmy, v ktorých sa emócie hrdinov premieňali na strhujúci pohyb. Žáner tanečných filmov však u nás už takmer úplne vymizol. K jeho koreňom sa chce filmom **Tanec medzi črepinami** vrátiť herec, tanečník a režisér Marek Ťapák.

„Bolo to v istom zmysle asi trúfalé, ale režii som nechcel pustiť z rúk. V prípravných fázach som mal pre svoju rolu aj vytipovaného herca, ukázalo sa však, že by ťažko zvládol náročnosť choreografií. Preto padlo nakoniec rozhodnutie, že budem aj v roli hlavného protagonistu,“ odpovedá Marek Ťapák na otázku, či bolo pre neho spojenie niekoľkých umeleckých rovín náročné. Do príbehu zrelého muža, ktorý znova prechádza zásadnými udalosťami života vložil celú svoju osobnosť. „Inšpirovali ma životné skúsenosti a zážitky ktoré som načerpal počas pôsobenia pri filmovačkách môjho otca a takých režisérov ako boli Paľo Bielik, Andrej Lettrich a môj pedagóg K. L. Zachar.“ Odpoveď režiséra, scenáristu a predstaviteľa hlavnej úlohy v jednej osobe napovedá, že pre Mareka Ťapáka nie je film *Tanec medzi črepinami* iba ďalším umeleckým dielom v biografii. K tanču a ľudovej tradícii mal silný vzťah už od detstva. Jeho otec Martin Ťapák bol výrazným režisérom, tanečníkom i choreografom. Sila tanca, ktorý je písaný hlboko v našej krajine oslovila aj jeho syna. „Tanečné umenie je jedno z najstarších umení vôbec a fascinuje ma tým, akú bohatú emocionálnu škálu je možné vyjadriť prostredníctvom pohybov ľudského tela,“ vysvetľuje Marek Ťapák svoj dlhoročný vzťah k tanču. Filmovej verzii *Tanca medzi črepinami* predchádzalo úspešné divadelné predstavenie. „*Moja túžba po tancovaní a tanečnom umení bola veľká. Mama bola*

*sólistkou SLUKu, otec vo svojich počiatkoch pôsobil ako choreograf, až potom prešiel k filmu. Ja sám som tancoval v Lúčnici, ale po prijatí na VŠMU som musel s tancovaním skončiť. V roku 2006 som prišiel za mojím priateľom Ervinom Vargom s návrhom na realizáciu tanečného predstavenia. Tak vznikla prvá verzia *Tanca medzi črepinami*. Z divadelného predstavenia neskôr vznikol film.“ Za poetickým názvom jedinečného projektu stojí spisovateľ a básnik Daniel Hevier. „Oslovil som ho na spoluprácu v súvislosti s tvorbou poetických textov do filmu. Črepiny predstavujú nielen niečo rozbité, ostré o čo sa môžeme poraniť, ale i úlomky z väčšieho celku nášho života a v neposlednom rade *spomienky*,“ opisuje Ťapák vznik poetického názvu. Práve v ňom je úkryte aj posolstvo príbehu, ktorého hrdinom je vyzretý muž. „*Film je postavený na predstavách hlavného hrdinu, vynárajúcich sa z hlĺby jeho pamäte, ktorý prežíva svoje silné životné situácie a zážitky prostredníctvom tanca, podmanivej hudby, nehy a sily básnického slova,*“ objasňuje Ťapák. „*Jeho putovanie je poskladané z jednotlivých črepín života, ktoré spolu vytvárajú mozaiku obrazov, pohybujúcich sa v čase a v priestore. Život je ako tanec medzi črepinami.*“ Hereckému obsadeniu filmu dominujú profesionáli tanečníci. „*Okrem Anny Javorkovej sú vo filme obsadení iba tanečníci,*“ opisuje Ťapák herecký casting *Tanca medzi črepinami*. „*Som rád, že som zvolil tento variant, pretože naplnil**

*moje predstavy herecky i typologicky. Výber sa uskutočnil rýchlo, pretože som tieto výrazné osobnosti poznal z predchádzajúceho pôsobenia. Za choreografiou filmu stojí predovšetkým môj priateľ Ervin Varga, s ktorým sme scény filmu na samom počiatku vymýšľali ako aj Biba Lanczová. Títo tvorcovia realizovali choreografie k filmu, musím ešte pripomenúť pravú ruku Ervina, Stana Marišlera,“ objasňuje Marek Ťapák vznik pôsobivých tanečných výjavov. Ich kulisami je vo filme slovenská krajina. „*Slovensko je nádherné, na relatívne malom priestore ponúka množstvo odlišností, kontrastov, čarovných zákutí,*“ hovorí Ťapák. „*Všetky vybrané lokácie majú svoju nezameniteľnú osobitosť a krásu. Roháče ma očarili svojimi impozantnými štítmí Ostrým, Plačlivým, Tri kopy. Keď som sa z Rákoňa pozeral do úchvatnej hlĺby Smutnej doliny a hneď späť na končiare, ktoré akoby vyrastali priamo pred očami, tak sa mi až zatajil dych. Na druhej strane zasa rovina vo Veľkom Léli pôsobí na horizonte upokojujúco a harmonicky. Fascinujúce boli aj bizarné útvary Súľovských skál, či prenádherný románsky kostolík v Kšínnej.*“ Samotné nakrúcanie filmu trvalo tridsať dní, no získanie potrebných finančných prostriedkov zabralo štábu tri roky. Pôsobivý tanečný film potrebuje*

pôsobivú hudbu. Pri jej výbere si dal Marek Ťapák mimoriadne záležať. „*Hudba je veľmi dôležitou, priam nosnou zložkou *Tanca medzi črepinami*,*“ potvrdzuje režisér. „*Vytvorili sme starostlivú selekciu hudieb. Určili sme si kritéria, v čom musí byť hudba zaujímavá, aby bola pre vnímateľa vzrušujúca a atraktívna aj samostatne. Výber bol postavený na skvelých ľudových hudbách v štýle world music z regiónov historického Uhorska – od goralскеj, cez východoslovenskú, stredo-slovenskú až po maďarskú a rumunskú hudbu. Pozíciu hudobného režiséra prijal Tono Popovič, ktorý prijal aj funkciu kreatívneho producenta.*“ Soundtrack k filmu by mal vyjsť aj na CD a okrem Popovičových skladieb na ňom účinkujú napríklad skupina Banda, Stano Palúch, Jaroslav Stráňavský a zahraničných autorov Lajko Félix, Joszko Broda, alebo Nikola Parov. Film *Tanec medzi črepinami* tak v sebe spája hneď niekoľko atraktívnych umeleckých zložiek. Silný príbeh, strhujúcu tanečnú choreografiu, nádhernú krajinu a pôsobivú hudbu. Marek Ťapák nakrútil odvážny film, ktorý to nebude mať v konkurencii blockbustrov ľahké. Prečo by si ho teda nemali nechať ujsť potenciálni diváci? „*Ludia čo film mali možnosť vidieť sa zhodli v tom, že prináša výraznú pozitívnu energiu,*“ uzatvára Ťapák. ▲

Tanec medzi črepinami (Tanec medzi črepinami, Slovenská republika, 2012)

film je distribuovaný vo formáte DCP (7ks) a DVD, príspevok z MK SR bol vo výške 63 278 Eur, AVF na produkciu neprispel, ale distribútor požiadal o podporu, výsledok bude známy až o 6 týždňov

FOTO: Ctibor Bachratý

Rev tigrov

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Rok 2012 je bohatý na celovečerné filmové debuty. Juraj Krasnohorský sa ako režisér uvedie filmom *Tigre v meste*. Kriminálna komédia o partii priateľov – Jazvecovi, Hyene, Holubovi a Jazvečikovi je príbehom o duši, ktorá hľadá inú spriaznenú dušu. Ďalší zo série nízkorozpočtových filmov bude mať premiéru 7. júna.

Prokurátor Rudolf Jazvec sa rozhodne získať to, čo mu najviac chýba, partnera pre život. Zároveň má veľký problém to dosiahnuť. Ako to už v živote býva, ide na tou najkomplikovanejšou cestou. Zamiluje sa do hlasu z rádia, do ženy, ktorú nikdy nevidel. Náhle príde šanca na stretnutie. V rovnaký čas mu ale začne ísť po krku mafia. Odštartuje sa príbeh, do ktorého sa zamotajú aj Jazvecovi priatelia: kŕmič tigrov Hyena, vášnivý chovateľ poštových holubov Holub a Jazvecova sestra, svojrázna predcvičovateľka aerobiku a zároveň Hyenova frajerka, prezývaná Jazvečík. Režisér Juraj Krasnohorský spolupracoval na scenári s herečkou Luciou Siposovou, ktorá je autorkou námetu. „Vznikalo to vraj z rozhovorov s hercom Miroslavom Krobotom na akomsi nakrúcaní,“ spomína režisér. „Mňa oslovil svet troch priateľov so zvieracími menami Hyena, Jazvec a Holub a hlavne zasadenie príbehu do Bratislavy, tak ako som ju mal rád. Podivné miesta s autentickou atmosférou, istá nadčasovosť a duch miesta. To všetko bolo v námete, len to bolo potrebné poupratovať. Scenár sa prepisoval prakticky od čistého papiera, s tým, že všetko, čo bolo dobré sme zachovali. Písavali sme na začiatku spoločne, vyslovene sediac vedľa seba v kaviarni, na stole šálky kávy a laptop. Neskôr sa to vykrištalizovalo tak, že ja som si pripravil celé scény a dialóg sme prepisovali s Luciou. Má na dialóg dobré ucho, na to som sa spoliehal. Nakoniec prispela aj dramaturgička Milka

Luptáková. Je to komplikovaný príbeh, pretože nesleduje jednu hlavnú postavu, ale viacero viac menej rovnocenných postáv, ktorých osudy sú jeden na druhý úzko previazané. Je to dramaturgicky zložitejšie. Určite sme si na prvý film mohli vybrať aj jednoduchšiu látku, takzvané sme si naložili. Ale toto nás jednoducho tešilo. Mňa bavilo hrať sa hlavne so štruktúrou. Ten scenár je vo veľa veciach „brechtovský“. Tým myslím, že divák som nehypnotizoval strhujúcim príbehom, skôr mu dávam pozíciu nestranného pozorovateľa. Celkovo si ale myslím, že ten film má jednu veľkú kvalitu, a to je že má tendenciu dozrievať na kvalite s opakovaným vzhliadnutím.“

Kriminálna zápleтка vo filme *Tigre v meste* sa točí okolo ruskej mafie. „Pri kriminálnej zápletke nebol realizmus dôležitý,“ vysvetľuje Krasnohorský. „Zlobáci“ v našom filme sú vlastne také filmové typy, archetypy fimových zlobákov z film noir. Oni sa dajú čítať v našom filme aj symbolicky. Tým, že sme ich vykreslili ako súčasť ruskej mafie netriaľame úplne vedľa, nie je to niečo pre náš priestor nezvyčajné. Film noir mal vždy nádych Ameriky, aj tie francúzske boli vlastne americké. My sme tomu dali nádych Ruska, veď prečo nie? Je tam celkovo taká ruská téma. Hlavná postava je zamilovaná do moderátorky rozhlasovej relácie o ruskej kultúre. V byte má ruské knihy, cituje Dostojevského, v hlave mu hrá Čajkovskij. Je to dušou romantik. Zabijak, ktorého najmú, aby odstránil hlavnú postavu,

prokurátora Jazveca, je z Moskvy. Tiež romantická duša. To Rusko je súčasťou celkovej stylizácie.“ Nie menej uletené sú aj ďalšie charaktery. „Jazveca hrá Kristína Tóthová. Je to mladý, ambiciózný a dôsledný prokurátor, ktorý má slabosť pre svojich nesolventných kamarátov,“ predstavuje jednotlivé postavy režisér. „Jeho životným problémom je, že v sebe nosí ženskú dušu. Z trojice priateľov je „ten múdry“. Hyenu stvárňuje Milan Ondřík. Ako kŕmič tigrov v ZOO je zároveň odborníkom na párenie. Vo svojom grobianskom tele však nosí romantickú dušu. Z trojice priateľov je to „macho“ a vodca skupiny. Postavu Holuba sme zverili L'ubovi Bukovému. Je Jazvecov oddaný priateľ a introvertný rojko. V skupinke je on ten „čudák“. Jazvečíka hrá Ivica Sláviková. Ako Jazvecova sestra využíva Hyenu ako hračku. Karel Dobrý je predstaviteľom Ivana, melancholika a bývalého nájomného vraha. Výrazná je postava Diany Mórovej ako rozhlasovej redaktorky Maryny, ktorá je zároveň Jazvecovou múzou. Na prvý pohľad intelektuálne založená milovníčka ruskej literatúry je však v skutočnosti mierne hysterická fúria, navyše posednutá šialenou túžbou po dieťati.“

Tigre v meste sú mestským filmom, ktorý cílene pracuje s jeho genius loci. „Bratislava bola pre mňa to, čo ma na scenári najviac lákalo,“ potvrdzuje režisér. „Kvôli Tigrom som sa vlastne

vrátil po 14 rokoch zo zahraničia. Scenár v sebe obsahoval tú Bratislavu, ktorú mám rád a ktorú som nosil v sebe od malička. Je to podľa mňa mimoriadne fotogenické mesto a výnimočné na Tigroch je, ako Bratislavu zachytil francúzsky kameraman André Bonzel, okom cudzinca. Chceli sme zachytiť Bratislavu ako kozmopolitné mesto, so špecifickým genius loci. Chcel som ju zachytiť nejak tak, ako Woody Allen zachytil Manhattan, alebo Almodóvar Madrid. Patrí k príbehu, je skoro ako jedna z postáv. Bratislava má v sebe istú čudesnosť, ktorá je aj v príbehu a v postavách. Tá Bratislava je aj v hudbe Michala Novinského a aj vybrané pesničky zapadajú do koncepcie. Dusík, Krištof Veselý, Zóna A, Lasica a Satinský. To všetko je Bratislava.“

Tvorcovia si zvolili nakrúcanie na kameru Red. „Záverečnú fázu postprodukcie sme realizovali v štúdiách v Prahe. Zvuk a obrazové efekty sme mali pripravené slovenskými štúdiami na 99%, ale na finalizáciu pre štandard kina si ja osobne myslím, že stále nemáme na Slovensku alternatívu. České štúdiá sme si vybrali aj pre to, že nás sami oslovili po prezentácii na minuloročnom festivale v Karlových Varoch. Ponúkli nám podmienky, aby sme si aj pri nízkorozpočtovom filme mohli dovoliť najvyšší technologický štandard,“ uzatvára Krasnohorský. ▲

Tigre v meste (Tigre v meste, Slovenská republika, 2012)

film je distribuovaný vo formáte: DCP, 2,35:1, príspevok z MK SR bol vo výške: nebol žiadny, príspevok z AVF na produkciu bol vo výške: 14 3 000,- EUR, príspevok na distribúciu: 16 000 Eur, celkový rozpočet na produkciu: 350 000,- EUR

Režisér Juraj Krasnohorský v akcii • FOTO: Ctibor Bachratý

Dnes je každý film animovaný

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Profesor Rudolf Urc (1937) absolvoval dramaturgiu na FAMU (1960), pôsobil ako vedúci dramaturg spravodajského filmu a Štúdia krátkych filmov v Bratislave. V roku 1971 bol „odložený“ do animovaného filmu a stal sa tým mužom v pozadí, ktorý bol pri všetkých kľúčových momentoch slovenskej animovanej tvorby. Spoluzakladateľ Katedry animovanej tvorby na VŠMU, autor prvej teoretickej publikácie o animovanom filme, ako i výpravnej publikácie venovanej Viktorovi Kubalovi oslavuje v júni 75. narodeniny.

Prežili ste rôzne obdobia, od zlatej éry slovenskej kinematografie v 60. rokoch, cez tvrdé obdobie normalizácie, prelomové obdobie 90. rokov poznačené oslabovaním animovanej tvorby. Každé z nich vás muselo niečím poznačiť. Ktoré najviac?

– Pre mňa boli kľúčové 60. roky. Možno to vidím trochu idealisticky, ale bolo to romantické obdobie. Samozrejme že tam boli rôzne tlaky, ale bola doba obrovskej tvorivej slobody. Dnes to také intenzívne nie je. Tvorivá sloboda v sebe niesla veľkú sebadisciplínu. Témy, ktoré sa vtedy vyrojili boli úžasné. Každý dokázal hovoriť sám za seba. Filmy vznikali z najhlbšieho presvedčenia ľudí, ktorí ich nakrúcali. Ja toto obdobie považujem pre môj vnútorný vývoj za najpodnetnejšie.

Je možné, že sa umenie opäť stane vyjadrením názoru, postoja? Hlasom generácie?

– Umenie musí mať takú ambíciu. Ak to skončí len pri obchode, tak sa nemáme čím chváliť. Umenie musí byť nielen zrkadlom doby, ale musí ju istým spôsobom aj formovať. Dnes umelci podliehajú množstvu tlakov a čím je to zložitejšie, tým viac diváci unikajú od vážnej stránky umenia a hľadajú sa v ľahších žánroch. V dokumente to vyzerá dobre, ale v hranom filme je to ešte rozpačité. Odovzdávanie štafety tu asi neprebíha tak, ako by malo.

Vy ste boli súčasťou zlatej éry animovaného filmu, spolupracovali ste s tými najlepšimi a potom ste pomáhali nastupujúcej mladej generácii animátorov, ktorí dnes získavajú ceny na prestížnych zahraničných festivaloch. Mišo Struss bol za film *V kocke* dokonca nominovaný na študentského Oscara.

– Základné podmienky boli úplne iné. Na Kolibe chvíľu trvalo vybudovať technologické a priestorové zázemie. Kvalita vyrastá z kvantity. Keď máte možnosť ísť z filmu do filmu a byť konfrontovaný s prostredím, ktoré je okolo vás, viete, že vaše filmy pôjdu do kín či televízie a ľudia o nich budú hovoriť, veľmi vám to pomôže. Situácia na Kolibe bola veľmi prajná. Samozrejme, že aj tam boli ideologické zásahy, ale všetko sa to dalo prekonať. V druhej etape (po roku 1989) táto kolibská generácia stratila šance. A museli začínať odznova. Nikto z nás nebol celkom pripravený, že si zrazu bude musieť zháňať prostriedky na svoje filmy. Priestory kde sa potom budú pripravovať a nakrú-

cať. Náročnú techniku, bez ktorej to nejde. Nastalo vákuum. Kto mal širšie lakte a bol šikovnejší dokázal sa etablovať, ale takých tvorcov nebolo veľa. Jedným z nich boli napríklad Jaro Baran, alebo Ivan Popovič, ktorý vždy pracoval na voľnej nohe, takže plynulo prešiel do nového prostredia. V tej dobe bolo dôležité, že prišla šanca otvoriť na VŠMU Katedru animovanej tvorby. Pre mňa osobne to bol naozaj nový začiatok.

Je horší diktát ideológie, alebo peňazí?

– Z mojej skúsenosti, aj v dokumentárnom filme... ideológia sa dá nejak „ukecať“. Ten človek sedí proti vám a môžete mu oponovať. A aj keď cenzor niečo nepustil, bolo možné obrátiť sa na niekoho vyššie postaveného. Mali sme aj na ústredí ľudí, ktorí mali pre nás pochopenie. Keď sa vám ich podarilo získať, cenzor to už potom podpísal. A teraz na ktoré dvere pôjdete klopať? Našťastie už funguje audiovizuálny fond a veci sa pomaly začínajú hýbať k lepšiemu.

Je to ale nakoniec paradox, že katedra začala úspešne fungovať v dobe, kedy animovaná tvorba začala u nás pomaly zanikať.

– To bolo veľmi dôležité. Televízia mala pred tým veľký záujem, otvorili dokonca nové štúdio v Ostrave, v Zlíne sa pracovalo takmer výhradne pre bratislavskú televíziu. V animovanom filme na Kolibe bolo, žiaľ, málo ľudí, no všetci čakali zázrak. Každú chvíľu prišiel niekto z vedenia zo zahraničnej cesty a začal hovoriť o veľkých projektoch, ktoré treba robiť. A pritom nebolo s kým tie filmy robiť. Po roku 1990 začal upadať záujem o večerníčkovú tvorbu. To je hendikep, ktorý súvisel s novou organizáciou práce a s novým vedením v slovenskej televízii. Ten problém trvá podnes.

Pri zániku Koliby ale asi najdlhšie fungovala práve animovaná tvorba.

– Áno, fungovala tam ešte skupina okolo Jaroslava Barana. Viedol krúžok detských animátorov. Robil dokonca konkurz. Oficiálne ich prijal a učil ich animovať. Pripravoval si tak tím, ktorý mu bude neskôr pomáhať robiť jeho filmy. Keď potom nastal v '89 obrat, mal okolo seba skupinu ľudí, ktorých si vychoval. Stačilo mu nahodiť niekoľko inštrukcií, trochu pomôcť a oni už vedeli.

Ako ste motivovali študentov v dobe, keď sa televízia začala pre animovaný film zatvárať?

- Bolo to zložité. Našťastie, otvárala sa perspektíva uplatnenia sa v rôznych reklamných agentúrach. Tam sa uchytili mnohí talentovaní absolventi, napríklad Vlado Král. Produkujú zaujímavé veci, ale tam sú všetky profesie anonymné. Keď k nám na školu chodievali zahraniční animátori, otvorene hovorili o tom, že keď si chcú urobiť svoj autorský film, musia urobiť množstvo iných vecí na objednávku. Ale robili to s vnútorným presvedčením, že je to iba príprava k tomu, aby si mohli urobiť svoje kino. Samozrejme, nie všetci sa môžu uplatniť v animátorskej praxi. Náš trh nie je taký veľký. Záleží aj na tom, ako sa ten človek dokáže sám presadiť. Napríklad Ivana Laučíková to dokázala a pomáha presadiť sa aj ostatným. Takýchto ľudí je tu málo. Ale dôležité je, že spolu s ďalšími absolventmi odovzdáva svoje skúsenosti súčasným študentom. Z toho mám aj ja pocit veľkého zadostučenia.

Ako je to dnes s pozíciou dramaturga v animovanom filme?

- Dnes je pri animovanom filme menej pomocných funkcií ako kedysi. Prekresľovači, konturisti, koloristi v klasickom slova zmysle sú už minulosťou. Ťažisko je vo veciach, ktoré sa plánujú i dotvárajú v počítači. Niekedy je ťažké rozoznať, kde končí rukotvorná animácia a kde to preberá počítač. Animácia prenikla do všetkých druhov filmu, že buď povieť, že tam nie je, pretože všetko je animácia, alebo povieť áno, toto všetko je vlastne o animovanom filme. Významný anglický animátor John Halas hovoril ešte pred polstoročím, že príde čas, keď sa stratia hranice, všetko sa bude prelínať a všetko napokon bude animovaný film. Možno to znie preexponovane, ale ďaleko od pravdy to nie je... Dnes už film vďaka počítačom prechádza technickými metamorfózami, dokonca aj herecký výkon je ovplyvnený animáciou. Súčasná dramaturgia to jedno ducho musí vziať na vedomie.

Dnes sa úloha dramaturga veľmi podceňuje. Čo bolo pre vás v tejto pozícii dôležité?

- Dramaturgia je svojim spôsobom oponentúra. Autorovi treba pomôcť tým, že ho „vyhecujete“ – to bol obľúbený výrok Viktora Kubala – k tomu

najlepšiemu výsledku akého je schopný. Ja som sa snažil, aby autor chápal moju prítomnosť ako pomoc, spoluprácu, aby vedel, že tu má človeka, na ktorého sa možno obrátiť, ktorý je pripravený podať pomocnú ruku a v každej situácii stáť autorovi po boku.

Pred dvoma rokmi ste mu vzdali krásny hold v podobe výpravnej publikácie.

- Spočiatku to mala byť bežná publikácia. V Slovenskom filmovom ústave (SFÚ) sa ale rozhodli urobiť z toho výpravnú knižku, pretože pochopili Kubala aj ako výtvarníka. A o výtvarníkovi musí byť kniha, ktorá bude autora prezentovať ako človeka, ktorý kreslí, komponuje, pracuje s farbou. Všetko, čo má mať výtvarná publikácia, tam je. Za to som veľmi vďačný. Nepúšťal som sa do kritických analýz Kubalovho diela, na to bol náš vzťah príliš osobný. Ale ponúkol som veľa podnetov pre odborný diskurz, ku ktorému sa raz filmoví vedci a analytici určite dostanú.

Do animovaného filmu ste boli počas normalizácie „odložený“, predtým ste sa intenzívne venovali dokumentárnemu filmu. Nepokúšalo vás vrátiť sa po zmene režimu k dokumentu? Doba vtedy ponúkala množstvo tém.

- Lákal ma to. Ale ja nie som taký ten investigatívny filmár. Ja som rád robil strihovité dokumenty, alebo dokumenty s historickou tematikou. Vrátil som sa k tomu pred niekoľkými rokmi filmom *Muži roku 1938*. To bolo vôbec moje posledné autorské stretnutie s dokumentárnym filmom. Ako sa hovorí – labutia pieseň. Historická exkurzia do roku '38. Veľmi vzrušujúceho a komplikovaného roku v našich dejinách. Zaujímavé bolo aj to, ako tému uchopiť, ako sa s ňou vyrovnáť. Veľa som pri týchto dokumentoch pochopil, veľa mi tieto historické témy, ktorým som sa venoval, dali. Rád som robil aj portréty, zaujímali ma osudy ľudí. Stretával som sa s tými, ktorí prežili gulag, koncentračné tábory, s politikmi v zenite i na úpadku... K záujmu o históriu ma ešte v detstve doviedol evanjelický pán farár Bohuš v Gelnici, ktorý nám na hodinách náboženstva neprednášal žiadne dogmy, ale približoval vzrušujúce biblické príbehy. Rozložil pred nami mapy Egypta, Mezopotámie, Izraela a názorne ukazoval, kde sa aká udalosť odohrala. Počúvali sme ho s otvorenými

ústami, podnes mám tie chvíle v živej pamäti. Keby som sa nedostal na FAMU, asi by som sa prihlásil na archeológiu.

Dnes ste ale istým spôsobom „archeológom“.

- Veľmi ma baví rubrika, ktorú pripravujem pre Film.sk. Pripomínam si svoje tínedžerské obdobie, keď som v kine pred hlavným filmom videl týždenníky. Redakcia ma požiadala, aby som robil rešerše žurnálov z 50. rokov. Chodím do archívov, pozerám si aj staré noviny, aby som si pripomenul dobu. Okrem toho pripravujem pre SFÚ sériu profilov slovenských dokumentaristov. Vraciam sa tak do obdobia 60. rokov, k mojej generácii, do času, kedy som ešte robil v dokumentárnom filme a mám z tohto obdobia množstvo zážitkov. Chceme pripomenúť tvorbu mojich kolegov, lebo už sa na nich pomaly zabúda. A rád by som ešte napísal knihu o cenzúre v slovenskom filme. Ale – ako hovorievala moja stará mať – ak dožijeme...

S vašim menom sa často spája prívlastok legenda slovenského animovaného filmu. Aké pocity to sprevádzajú?

- Mám z toho úzko na duši (smiech). V slovenskom animovanom filme je niekoľko ľudí, ktorí si toto pomenovanie zaslúžia viac. Oni tie filmy tvorili. Havettová, Sláviková, Jurišič, Slivka a ďalší. Ja som im len tak napomáhal. Moje filmy sa nestali kľúčovými dielami. Čo považujem naozaj za úspech je, že sa podarilo – vďaka Bienále animácie – dostať na Slovensko rad významných zahraničných tvorcov, ktorí prišli a niečo o tom animovanom filme porozprávali. Boli medzi nimi niekoľkí nositelia Oscarov. Priniesli so sebou nielen svoje filmy, ale aj ukážky rekvizít, figúrky, scenáre. Geniálny animátor Frederic Back z Kanady prišiel s celým kufrom a všetko nám ukázal. Kreslil každú fázu samostatne, to bolo veľmi náročné. Prišiel na Kolibu a doslova názorne predvádzal, ako tvorí. Prišla aj Fait Hubleyová, jedna zo zakladateľiek moderného amerického animovaného filmu v opozícii voči Disneymu. A ďalší tvorcovia z celej Európy. To boli tie pravé legendy animovaného filmu a bolo dôležité ich sem priviesť. Takže s legendami je to takto. Ja nie som legenda. ▲

Čo pomôže 35 mm kinám?

► Miro Ulman

Nie je to až tak dávno, čo sa cinefilovia na každú projekciu z iného nosiča než 35 mm pásu pozerali ako na čosi nedôstojné. Dnes je situácia podstatne iná. Digitálna projekcia sa neporovnateľne skvalitnila a premietanie z DCP nosiča v rozlíšení 2K (resp. 4K) sa nedá porovnávať s projekciami z Barca na prelome 80. a 90. rokov. Čo je však podstatnejšie, od apríla tohto roku môžeme premiéry v našich kinách na 35 mm nosičoch zrátať na prstoch jednej ruky. Aká je teda súčasnosť a budúcnosť kín na Slovensku?

Michal Drobný, výkonný riaditeľ siete kín CINEMAX, vidí budúcnosť optimisticky: *“Pevne verím, že diváci budú kiná navštevovať viac ako doteraz, že sa v nich budú cítiť dobre a že každý kinár sa bude snažiť vytvoriť maximálne pohodlie a pocit pohody svojím prístupom, službami a ústretovým, pro-zákazníckym konaním. Potom budú aj distribútori vedieť priniesť množstvo kvalitných a atraktívnych titulov, ktoré si nájdú svojho diváka.”*

Otázne však je na akých nosičoch, akým spôsobom a do akých kín sa budú nové i staršie snímky dostávať. A či o ne ešte budú mať diváci záujem. Pretože už nežijeme v časech, keď tu bola jedna monopolná inštitúcia, ktorá filmy vyberala, ktorá ich nasadila do 1 194 kín (historické maximum v roku 1965) a prišlo na ne počas roka 43 055 065 divákov, teda desaťkrát viac než dnes. Pre ľudí chtivých audiovizuálnych diel bola kedysi návšteva kina jedinou možnosťou zhladnutia farebných pohyblivých obrázkov. Alternatívou boli len televízory s malou čiernobiou obrazovkou a jediným programom vysielajúcim len niekoľko hodín denne. Dnes je situácia iná. Diváci majú možnosť nielen ísť do kina, ale pozrieť si film doma na DVD, či BD, stiahnuť si ho z internetu, využiť káblovú či satelitnú televíziu s HD rozlíšením, alebo služby Vídeo na požiadanie. A to

často v obrazovej i zvukovej kvalite lepšej než v kine, do ktorého sa už desaťročia neinvestovala ani koruna. A takých máme na Slovensku, bohužiaľ stále veľa. Nástup digitalizácie u nás takmer všetkých zaskočil. Prekvapujúco však najmä kinárov.

DCP dominujú

V roku 2011 bolo zo 198 premiér už len 64 na 35 mm nosičoch (32, 3 percent premiér), 124 bolo už na DCP (z toho dvadsaťsedem 3D a sedem 2D aj 3D), 154 filmov (77, 7 percent) bolo možné programovať buď z 35 mm kópie alebo DCP a 44 titulov (22, 2 percent všetkých premiér) bolo už len na DCP. Tento pomer sa však začiatkom roku 2012 radikálne zmenil v prospech digitálnych kópií. Z 99 premiér do uzávierky tohto čísla bolo na 35 mm kópiách už len 36 (teda 36, 4 percent) a v apríli a máji už len sedem, z toho štyri v ponuke Asociácie slovenských filmových klubov (ASFK).

Situácia pre nedigitalizované kiná sa teda stáva kritickou, pretože v lete už prakticky nebudú môcť hrať žiadne premiéry. A z ASFK a Slovenského filmového ústavu (SFÚ) sa stávajú takmer monopolní dodávatelia 35 mm kópií. SFÚ pri-

pravuje ponuku titulov vhodných pre projekcie v kinách a riaditeľka kancelárie ASFK Silvia Dubecká hovorí: *„Nedostatok filmových 35 mm kópií sa prejavuje v slovenskej distribúcii už takmer rok. Asi takéto obdobie programuje oveľa viac kín naše filmy, aj keď v nich nepôsobí filmový klub. Situácia je stále zložitejšia, pretože komerční distribútori sa rozhodli neinvestovať do výroby 35 mm kópií (až na výnimky ako sú napríklad Doba ľadová 4: Zem v pohybe alebo rodinný film Tady hľadám já – poznámka redakcie) a tak ASFK už ako jediná prináša všetky premiéry na 35 mm kópiách. Zároveň máme na 35 mm kópiách približne 400 „živých filmov“, teda filmov s platným monopolom, ktoré je možné v kinách hrať. Máme síce väčší dopyt, ale je to len dočasná situácia, pretože kino nemôže prežiť len na artovej distribúcii, ak si už v minulosti nevychovalo diváka na takýto druh filmov. Digitalizácia kamenných kín je nevyhnutnou záležitosťou, odporúčame však, aby si kiná zachovali aj premietačky na 35 mm formát, aby tak mohli do svojho programu zaradiť i archívne diela. Digitalizácia na Slovensku je veľmi zlým príkladom a nevyváženosťou dvoch základných zložiek – postoja distribútorov a možnosti financovania premeny technológií v samotných kinách.”*

Predstava niektorých kinárov, že budú môcť hrať staršie, divácky atraktívne tituly, ako napríklad *Tanec s vlkami*, je bohužiaľ mylná. Filmom už skončil monopol a nákup práv na jednu projekciu stojí v priemere 500 Eur, takže pri vstupnom 3 Eurá by na pokrytie nákladov potrebovali 167 divákov na predstavenie.

Prechodné obdobie

V súčasnosti sa nachádzame v prechodnom období medzi klasickými a digitalizovanými kinami. A bohužiaľ prebiehajúca digitalizácia nás našla nepripravených. Prekvapujúca je najmä pasivita kín. Pretože nikto nemá povinnosť riešiť veci za ne a zachrániť ich. Je len nastavený systém podpory, ktorý im môže pri digitalizácii finančne pomôcť. Je potrebné si uvedomiť, že žiadny štát z úradnej moci nenariadil, ani nemôže nariadiť, aby distribútor distribuoval filmy na 35 mm kópiách. Informácie o tom, že sa tak stalo vo Francúzsku, či v Maďarsku sa nezakladali na pravde.

3 riešenia

Na riešenie situácie čo hrať v nedigitalizovaných kinách dnes existujú v podstate tri možnosti. Prvým možným riešením je systém **E-Cinema**. Ten je vhodný pre kiná, ktoré hrajú raz za týždeň, alebo dvakrát za mesiac a v ktorých nie je možné financovať digitalizáciu, pretože návratnosť vložených prostriedkov by bola v nedohľadne. Tieto kiná majú dve možnosti. Buď akceptovať projekcie z Blu-ray diskov, alebo kino zatvoriť. E-Cinema je v podstate premietanie filmov z DVD, Blu-ray diskov, satelitu, z TV. Na rozdiel od DCI však preň neexistujú žiadne štandardy. Je možné použiť projektor s HD rozlíšením 1980 x 1080 pixelov, alebo ešte lepšie s Full HD. Pri ňom je už rozlíšenie BD a DCP rovnaké, výhodou DCP je však nižšia kompresia dát. Podstatné však je nenaletieť rôznym firmám, ktoré ponúkajú kinám ako riešenie lacné data projektory určené na premietanie v miestnostiach. Cena kvalitného Full HD projektoru s dostatočnou svietivosťou sa pohybuje okolo 10 až 13 tisíc Eur. Nemusi sa však kupovať nové plátno a využije sa už inštalovaný zvuk. Samozrejme, že tieto kiná bez DCI štandardu by nemožli hrať blockbustery ani nové české filmy, ale mohli by využívať ponuky európskych noviniek od distribučných spoločností, či starších filmov určených na verejnú projekcie. Pre niektoré kiná je však i tých 13 000 Eur namiesto 107 000 Eur potrebných na digitalizáciu veľká položka. Michal Juhás, kinár z Nitry, po konferencii Quo vadis Cinema v Tomášove napríklad navrhol, *“či by nebolo možné zachovať kontinuitu premietania v 100 kamenných kinách (čo je vyše 60 percent z celkového počtu slovenských kín), ktoré s veľkou pravdepodobnosťou do roka zaniknú len preto, lebo nebudú mať čo premietat, pretože nemajú možnosť získať financie od samospráv a obcí, alebo iných prevádzkovateľov bez toho, aby kino a jeho prevádzkovateľ museli vynaložiť financie.”* Podľa neho *“by stálo za úvahu vytvoriť ihned, najlepšie k 1.9. 2012, novú sieť kín bez štandardu DCI. Dať tejto sieti dramaturgický koncept a projektory, ktorými by mohli premietat. Pretože všetko ostatné - ľudia, sály, sedadlá, história, skúsenosti a schopnosť viesť kino ešte teraz v týchto kinách existuje.”* Ak by AVF zo svojho rozpočtu chcel financovať digitalizáciu

všetkých kín na Slovensku trvalo by to minimálne 10 rokov. Tolko tieto kiná nevydržia. „Ak by však bolo možné namiesto podpory rozvoja DCI technológií použiť financie vyčlenené pre Program 4 (cca 500 000 Eur) bolo by možné zakúpiť, v prípade veľkej zákazky, z týchto prostriedkov Full HD projektory s dostatočujúcou svietivosťou pre všetkých ohrozených 100 kamenných kín,“ pokračuje Juhás.

V súvislosti s verejnými projekcia z DVD a BD to funguje takto: pri väčšine titulov pre kiná sú možné súbežne s vydaním nosičov do bežného predaja, teda až 4 mesiace po premiére na DCP, pri niektorých nezávislých filmoch 2 - 4 mesiace po premiére vo formáte DCP, pri niektorých artových filmoch na nosičoch DVD a DVD a BD i v deň premiéry vo formáte DCP. Niektoré filmy sú výnimočne už dnes a i v budúcnosti budú vydávané len na nosičoch DV a BD a niektorí zahraniční poskytovatelia licencií v súčasnosti neuvolňujú práva pre šírenie filmov v kinách z nosičov DVD a BD.

Kino z druhej ruky?

Kino, ktoré hrá minimálne päť až štrnásťkrát za týždeň však nemôže počítať s tým, že v budúcnosti bude môcť hrať inak než s DCI systémom. Pre kiná, ktoré nemajú na digitalizáciu prostriedky je tu druhá možnosť, ktorú začali využívať napríklad v Českej republike. Je ňou tzv. **ekonomické DCI kino**, alebo tiež „second hand kino“. Riešenie spočíva v tom, že v Česku prebieha digitalizácia postatne dlhšie než u nás a niektoré kiná chcú inovovať svoje DCI projektory a DCI servery vyrobené v rokoch 2007 – 2011 za novšie. Ekonomické DCI kino tak vyjde zhruba na 38 320 Eur a 4K ready DCI kino na 47 952 Eur s DPH. Záruka je 3 - 6 mesiacov a je možné si priplatiť dlhšiu. Samozrejme, že je to „lotéria“ pretože ešte nie je odskúšané, akú majú tieto zariadenia životnosť. 20 rokov to určite nebude, ani desať, možno päť až sedem, ale to zatiaľ nie je potvrdené, pretože tak dlho ešte nie sú v prevádzke. Treťou možnosťou je vyrobiť pre sieť nedigitalizovaných kín **vlastné 35 mm kópie nových filmov**. Keďže v Českej republike napriek oveľa pokročilejšiemu štádiu digitalizácie existuje stále ešte takmer 300 nedigitalizovaných kín

je tu veľký potenciál na ich odbyť. O tejto možnosti, ktorá by mohla klasické kiná udržať na čas pri živote, sa diskutovalo na májovej Valnej hromade českej Asociácie prevádzkovateľov kín (APK) v Luhačoviciach. Aleš Boštička zo spoločnosti Albo povedal: „Hľadali sme cestu ako nejakým spôsobom predĺžiť čas používania 35 mm kópií. Akým spôsobom ich vyrobiť. Podstatné však je aby bol naozajstný záujem zo strany kín.“ V podstate sú dve možnosti. Buď vyrobiť negatív zhruba za 20 000 Eur a z neho následne distribučné kópie, alebo pri nižšom počte kópií je možné ich vyrobiť priamo z digitálneho masteru za 14 640 Eur s tým, že každá ďalšia kópia potom bude drahá. Pri desiatich kópiách je cena na ich výrobu zhruba rovnaká, bez ohľadu na to, či sa vyrábajú z negatívu alebo z digitálneho nosiča. Za posledných dvanásť rokov bol v ČR priemerne 7,5 kópií na titul. Než sa však v APK do takéhoto projektu pustia, musia si najprv ujasniť s distribútormi a producentmi aké bude delenie finančných nákladov. A tiež spôsob, akým budú takto vyrobené 35 mm kópie distribuované. Pretože spolufinancovateľov zo strany kín môže byť 20 a kópií len 5. Kto ich potom dostane ako prvý? Zatiaľ neúspešne hľadajú možnosti financovania z fondov EÚ a pripravujú rokovania so Štátnym fondom Českej republiky pre podporu a rozvoj českej kinematografie, AVF, NFA, SFÚ a ďalšími organizáciami a inštitúciami. Je záležajúce, že na Slovensku sa Združenie prevádzkovateľov a pracovníkov kín po tom, ako nedostalo odpoveď na svoj otvorený list MK SR neúčastnilo žiadnej z debát s tematikou riešenia tejto situácie. „Musí sa nájsť niekto, kto bude vedieť pomôcť, informovať, organizovať pravidelné stretnutia, nastavovať procesy, komunikovať s MK SR, AVF, s inštitúciami EÚ a hľadať cesty ako riešiť a uľahčiť komunikáciu na vyšších úrovniach. A toto sa, bohužiaľ, už veľmi dlho zo strany ZPPK nedeje!“, konštatuje Michal Drobný.

Ak skončia klasické 35 mm kópie tak hrozí zánik i letným kinám. Prvú ranu im zasadil už letný čas a digitalizácia to dokončí. Tejto téme sa budeme venovať v letnom dvojčísle Film.sk. ▲

Česko-slovenské plzenské návraty

► Zuzana Mistríková

25. festival Finále Plzeň sa konal 22. – 28. 4. 2012. Dnešná bilančná (a súťažná) prehliadka českého filmu nadväzuje na tri prednormalizačné a dva porevolučné česko-slovenské ročníky. A rovnako ako každodenná česká a slovenská filmová realita, ukázala stále prítomné, síce tenké, ale zároveň nepretrhnutelné, nitky vzájomnej spolupráce.

Predsedičkou poroty hraných filmov, v ktorej pôsobili Krzysztof Zanussi, Freddy Olsson, Christina Frankenberg a Matthieu Darras, bola výnimočná herecká osobnosť slovenského i českého filmu, prezidentka Slovenskej filmovej a televíznej akadémie, Emília Vášáryová. Prostredníctvom filmu *Až príjde kocour* Vojtěcha Jasného sa zúčastnila už úplne prvého ročníka festivalu v 1968.

V sekciách hraných filmov bola slovenská kinematografia zastúpená - v tej súťažnej - koprodukciami snímkami *Alois Nebel*, *Cigán* a *Dom* a mimo súťaže filmami *Lidice* a *Modrý tiger*. Dokumentárny film *Nickyho rodina* bol zaradený do sekcie Český dokumentárny film - mimo súťaže. Do Plzne sa vrátil i Martin Šulík, ktorého *Slnečný štát* získal hlavnú cenu - Ledňáčka v roku 2006. Finále zaradilo do programu sekciu Pocta Martinovi Šulíkovi, v rámci ktorej si diváci mohli pozrieť (okrem najnovšieho filmu *Cigán*, ktorý súťažil) ďalších päť Šulíkových filmov: *Neha*, *Orbis Pictus*, *Záhrada*, *Všetko, čo mám rád* a dokumentárny film *Klíč k určování trpaslíků aneb Poslední cesta Lemuela Gullivera*.

Festival osobne navštívili aj ďalší slovenskí filmoví tvorcovia a herci: Juraj Herz, Zuzana Liová, Roman Luknár, Andy Hryc či Rudolf Biermann.

Piatok patril už tradične prezentácii pripravovaných projektov. Panel zostavený Českým filmovým centrom predstavil napokon 16 projektov vo všetkých fázach výroby - od developmentu až po post produkciu. Z toho sedem vzniká v česko-slovenskej (prípadne širšej) koprodukcii (*Cyrl a Metod - Apoštoli Slovanov*, *Lips Tullian*, *Mesto Otol*, *Trilógia Kaktusák*, *Lichožrouti*, *Můj pes Killer* a *Až do mesta Aš*). Panel prezentoval len vybrané projekty, aktuálny katalóg pripravovaných filmov obsahuje spolu 22 projektov s oficiálnou koprodukčnou účasťou slovenských tvorcov. Panelu sa zúčastnili (ako i v minulých rokoch) i zástupcovia najväčšieho koproducenta českých filmov - Českej televízie. Na čele s generálnym riaditeľom Adamom Dvořákom osobne...

Záver festivalu potvrdil, že česko-slovenská spolupráca nie je postavená len na pragmatickom spájaní financií, ale tiež na veľmi úspešnej vzájomnej inšpirácii. Medzinárodná porota sa rozhodla udeliť Ledňáčka filmu Zuzany Liovej *Dom*, ktorý sa len niekoľko dní predtým stal držiteľom Slnka v sieti 2012 v kategórii najlepšieho hraného filmu a ktorý je skutočným spoločným dielom s výraznou stopou jeho českých i slovenských tvorcov. ▲

Slovensko v Cannes

► **Lenka Kuchtová** (študentka audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU, na MFF Cannes pôsobila v prezentačnom stánku na Marché du Film)

V dňoch od 16. do 27. mája 2012 sa uskutočnil jubilejný 65. ročník MFF Cannes. Táto najväčšia a najvýznamnejšia filmová udalosť predstavuje nielen množstvo veľkých hviezd filmového plátna, prechádzajúcich sa po slávnom červenom koberci ale aj významné stretnutia filmových profesionálov, ktorí majú jedinečnú šancu prezentovať filmovému svetu svoje projekty a získať dôležité zahraničné kontakty ako predpoklad na medzinárodnú spoluprácu. Súčasťou MFF Cannes je i medzinárodný filmový trh Marché du Film, kde sa prezentujú národné kinematografie, rôzne mediálne spoločnosti, ale aj mnohé významné filmové festivaly. Už po deviatykrát bola jeho súčasťou i slovenská kinematografia.

Svetovému filmovému trhu sa slovenská kinematografia predstavila v spoločnom Pavilóne Slovenska a Českej republiky už po piatykrát. Tradične sa tu poskytovali informácie zahraničným filmovým profesionálom o najnovších i aktuálne pripravovaných slovenských filmoch a o slovenskej audiovizii ako takej. Medzi staršími titulmi ako *Cigán, Dom, Viditeľný svet, Marhuľový ostrov* či *Lóve* sa úspešne prezentovali i najnovšie snímky ako *eŠteBák* Juraja Nvotu, *Anjeli* Róberta Švedu a *Zlo* Petra Bebjaka. Veľký záujem zo strany zástupcov väčších či menších zahraničných festivalov a rôznych zahraničných distribútorov bol aj o naše pripravované filmové projekty, najmä o filmy *Až do mesta Aš* Ivety Grófovej, *Koza* Ivana Ostrochovského, *Ďakujem, dobre* Mátyása Priklera. Nestratili sa ani *Tigre v meste* Juraja Krasnohorského či *Tanec medzi črepinami* Mareka Ťapáka, ktoré majú premiéru v slovenských kinách už tento mesiac.

Veľkým vizuálnym a informatívnym lákadlom pre zahraničných filmových profesionálov bol propagačný sprievodca slovenským filmom a slovenskej audiovizie *Slovak Films 11 – 12 (Slovenské filmy 11 - 12)* a novinkou bol aj katalóg pripravovaných slovenských filmov s plánovanou premiérou na nasledujúcich osemnást mesiacov s názvom *Upcoming Slovak Films 12 – 13 (Pripravované slovenské filmy 12 - 13)*. Zahraniční distribútori, producenti, programoví pracovníci

zahraničných festivalov i ďalší návštevníci nášho pavilónu ocenili najmä prehľadnosť a kompletnosť informácií o jednotlivých projektoch v oboch propagačných katalógoch a zoznam dôležitých kontaktov na audiovizuálne spoločnosti, inštitúcie, filmové školy a festivaly na Slovensku, ktorý je umiestnený na konci sprievodcu *Slovak Films 11 – 12*. Okrem týchto dvoch propagačných materiálov sa v slovensko – českom Pavilóne úspešne prezentoval aj informačný sprievodca pod názvom *Report on the Slovak audiovisual situation in 2011 (Správa o stave slovenskej audiovizie v roku 2011)*, ktorý každoročne v anglickom jazyku vydáva kancelária MEDIA Desk Slovensko v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom na prezentáciu slovenského audiovizuálneho priestoru pre MFF Cannes. Návštevníci Pavilónu mali navyše k dispozícii množstvo iných propagačných materiálov k jednotlivým celovečerným a krátkym filmom.

Pavilón Slovenska a Českej republiky navyše poskytoval aj priestor pre slovenských a českých zástupcov na prezentáciu vlastných filmových projektov, na stretnutia s konkrétnymi zahraničnými filmovými profesionálmi, teda na nadviazanie dôležitej medzinárodnej spolupráce. Po ôsmich rokoch pôsobenia na Marché du Film počas MFF Cannes sa náš pavilón presunul v rámci International Village z tradičného miesta na nové výhodnejšie stanovište. Tentoraz v susedstve

s pavilónmi balkánskych krajín, USA a Ruska sa nachádzal v blízkosti veľkej časti trhu Riviera Lerins a prestížneho Palais des Festival so slávnym červeným kobercom.

Kým v oficiálnom festivalovom programe sme nemali žiadne zastúpenie, slovenskí tvorcovia sa prezentovali v rôznych sprievodných aktivitách filmového trhu, napríklad v rámci sekcie krátkych filmov a v ďalších sprievodných projektoch. Na Marché du Film sa vo forme uzavretej trhovej projekcie hrubého zosťrihu, ktorá bola určená len pre pozvaných filmových profesionálov, predstavil debutový film mladej režisérky Ivety Grófovej *Až do mesta Aš*. Príbeh mladej Rómky, ktorá odchádza za prácou do mesta Aš, situovaného na česko-nemeckej hranici, kde stretáva ženy rôzneho veku a rôznej národnosti, je sociálno-kritickou sondou stredo európskej spoločnosti. Časozberne nakrútený film vychádza zo skúsenosti samotnej autorky s prácou v malej nemecko-českej textilnej továrni sídliacej v pohraničnom meste Aš.

Súčasťou Marché du Film je aj exkluzívny program Producers Network, ponúkajúci pre mladých producentov jedinečnú príležitosť stretnúť sa s množstvom zahraničných producentov a nadviazať kontakty možnej medzinárodnej spolupráce na jednotlivých projektoch. V rámci tohto týždňového programu sa na výročnom festivalovom ročníku predstavil mladý slovenský producent Marek Urban a jeho produkčná spoločnosť sentimental film s projektom *Koza*, celovečerným hraným debutom režiséra Ivana Ostrochovského, ktorý je road-movie o starnúcom boxerovi v mušej váhe, ktorý vyrazí na svoje posledné turné, aby zabil dostatočné množstvo peňazí na záchranu vzťahu s jeho tehotnou priateľkou. V minulosti sa programu Producers Network zúčastnili slovenské produkčné spoločnosti ako Trigon Production, ALEF Film & Media Group, Jakubisko Film či Artileria.

V rámci MFF Cannes sa už pravidelne koná aj Filmový trh pre krátkometrážne filmy Short Film Corner a na tohtoročnom deviatom ročníku sa premietala päťminútová snímka *Room 4024* režiséra a kameramana Bruna Osifa, študenta VŠMU a v súčasnosti aj FAMU. Film sleduje dve postavy, žijúce v uzavretom priestore, plnom monitorov a televíznych obrazoviek, ktoré pod vplyvom plytkého konzumu strácajú nad sebou kontrolu i schopnosť medzi sebou komunikovať.

Sám režisér o svojom filme hovorí: „*Film je celkom špecifický, netradične vyzrápaný, takže som nečakal, že sa bude páčiť úplne všetkým. Je to hlavne môj prvý film, kde som sa odvážil naplno vyjadriť nejaký vnútorný pocit. Má niekoľko nedostatkov, ktorých som si vedomý, ale zároveň som po takej skúsenosti ako je MFF Cannes naplnený novou energiou a inšpiráciou. Som pripravený tvoriť ďalšie filmy, do ktorých sa budem snažiť vkladať maximum.*“ O film z produkcie VŠMU prejavili záujem nielen spoločnosť Jakubisko Film, ktorá uvažuje o distribúcii snímky na rôznych internetových portáloch, ale aj rôzne zahraničné nezávislé distribučné spoločnosti. Navyše Osifov krátky film oslovil zámorskú produkčnú spoločnosť Real Ideas Studios, ktorá by ho chcela zakomponovať do projektu celovečerného filmu, pozostávajúceho z krátkych snímok z rôznych krajín.

Slovensko malo nemalé zastúpenie aj v sprievodných podujatiach festivalu. V rámci Medzinárodného týždňa kritiky sa premietala kolekcia šiestich krátkych dokumentárnych filmov pod názvom *Cine-Boat*, ktoré pod produkčnou záštitou európskej siete mladého filmu NISI MASA nakrútilo 18 mladých filmárov z rôznych častí Európy v júni 2011, počas plavby loďou naprieč súostrovím pri fínskom meste Turku a pod vedením úspešného slovenského dokumentaristu Petra Kerekesa.

Počas MFF Cannes už tradične vyvrcholil celoročný medzinárodný program ScripTeast, zameraný na vývoj a prezentáciu scenárov dlhometrážnych hraných filmov zo strednej a východnej Európy, na ktorom nás reprezentoval Michal Kollár (súčasne aj producent projektu) a Anna Fíříková so scenárom pripravovaného filmu *Červený kapitán*.

Na záver môžeme skonštatovať, že prezentácia Slovenska na tohtoročnom MFF Cannes dopadla vynikajúco. Nielen vďaka úspechom našich zástupcov v sprievodných projektoch a sekciách, ale aj vďaka reprezentačnému pavilónu, v priestoroch ktorého slovenskí filmoví profesionáli upevnili „staré“ medzinárodné kontakty a získali opäť nové. Pavilón Slovenska a Českej republiky predstavoval dôležité styčné miesto, kde sa slovenská a česká kinematografia stali nezanedbateľnou súčasťou filmového sveta. ▲

Anjeli sú bytosti na hrane

► Jana Dudková (filmová teoretička)

Ak projekt vznikne v neobvykle krátkom čase a vopred o ňom vieme, že je reakciou na nepodporenie iného projektu – môžeme prepadnúť obavám, že takýto „truc-podnik“ si so sebou poniesie aj všetky negatívne emócie, spojené s odmietnutím – hnev, vzdor, pocity frustrácie, únavu, prehnajú ambíciu zaujať.

Ak vieme, že scenár si režisér napísal sám, že film nakrútil za dvanásť dní so skupinkou kamarátov, ktorí si neuplatnili nárok na honorár, máme tendenciu očakávať geniálne dielo alebo prepadá. Spôsoby produkcie, ktoré sa vymykajú z obvyklých prúdov, takéto polarizované očakávania jednoducho podnecujú a pre kritikov môže byť problémom sa im vyhnúť.

Anjeli sa nutnosti polarizovaného čítania pokúšajú vyhnúť. Negatívne emócie zažehnávajú názvom, hoci nie málo z týchto emócií má paralelu v trocha inej emočnej sfére, akou len môže byť sféra lásky. Tak, ako v *Démonoch*, aj v *Anjeloch* je rozprávanie motivované variováním témy nerovnovážnych lúboštných vzťahov. Vracia sa téma neopätovanej túžby, manipulácie, ubližovania blížkym. Vracia sa aj motív homosexuálnej lásky z tretej poviedky Švedovho celovečerného debutu. No predovšetkým sa vracia celkom špecifický spôsob rozprávania, aký si Šveda na *Démonoch* iba nemeslo nacvičoval, a *Anjeli* sa tak stali ak nie jeho dokonalou, tak určite vycizelovanejšou verziou.

Šveda totiž nie je rozprávačom príbehov, ktoré by mohli byť zaujímavé pri prerozprávaní. Nie je ani talentovaným autorom dialógov. Aj to je dôvod, prečo trailer k jeho filmu pôsobí tak rozpačitým dojmom a prečo rozpaky z veľkej časti miz-

nú pri pozieraní filmu. Šveda má predovšetkým talent na vytváranie atmosféry intimity, ktorá je v slovenskom kontexte úplne nová. Nejde o intimitu, ktorá by bola dôkazom lásky, nejde o dokazovanie „autentických“ pocitov, práve naopak, jeho intimita vždy nanovo prekvapuje, keďže vyviera z (v podstate) gyčových, banálnych alebo aj absurdných situácií. Šveda má gyč rád, nerobí však z neho frašku. Rovnako rád má vtip, aj ten však dokáže ukryť do zdanlivo všednej situácie. Najvtipnejšie miesta jeho *Anjelov* sú výsledkom nenápadného vkrádania absurdity do všedných i dramatických chvíľ. Ako vo chvíli, keď jednej z postáv, nudiacemu sa a arogantnému Jozefovi, po kúpaní v jazere zvoní mobil a jeho zvuk (pesnička Toma Jonesa *Sex Bomb*) ironicky komentuje nahé mužské telo, nenápadne sa vymykajúce z popkultúrnej ikonografie mužskej krásy.

Na vtipe ale aj na balansovaní medzi gyčom a autentickou emóciou sú založené aj mnohé intertextuálne odkazy, ktorými Švedov film priam prekypuje. Spomeňme priame citáty z Bergmana, ktoré sa objavujú „prezlečené“ za zápisky umierajúceho divadelného režiséra Michala len preto, aby vzápätí boli Michalom zamietnuté ako pate-tické. Alebo spomeňme transformáciu *Sna noci svätajánskej* na náhodné zasiahnutie onanujúceho dedinského chlapca „amorovým“ šípom.

Intertextualita *Anjelov* čerpá z rôznych zdrojov, z „vysokého“ umenia (Shakespeare, Bergman) aj z populárnej kultúry, posúvajúcej vznešené emócie na úroveň gyča (bonmoty typu citovania matky Terezy). Čo je však o čosi menej zreteľné, je fakt, že okrem komunikácie s cudzími textami Šveda vytvára film, ktorý odkazuje na viacero jeho vlastných filmov. Objavujú sa v ňom odkazy na *Démonov*, v jednej replike dokonca na nezrealizovanú *Čubírkovú*, ale i na viacero Švedových amatérskych či študentských filmov (napr. *Sen predstava fantázia* Bendy Kristovej). Niektoré z týchto odkazov odčíta aj bežný kritik, letmo zasvätený do histórie vzniku *Anjelov*, iné sú skôr ad-resované kamarátom a s trochu recesie hádam aj budúcim monografistom Švedovej tvorby. Svojráznu formou intertextuality v *Anjeloch* je práca s menami postáv: ide o mená archanjelov (Michal, Gabriel(a), Rafael) a ďalšie biblické mená (Jozef, Magda). Vzťahy medzi postavami však biblickej funkcii, spojenej s uvedenými menami, nie vždy zodpovedajú. Šveda sa hrá s diváckou schopnosťou rozpoznávania a predvídania a občas ju zrádza. Platí to aj na úrovni radenia jednotlivých obrazov za sebou. Ich funkcie v cel-

kovej dramaturgii filmu nie sú na prvý pohľad priehľadné, rovnako ani funkcie niektorých, občas i trochu zbytočných postáv (napríklad postavy dedinského chlapca Konštantína, ktorého predstaviteľ je udržiavaný v rovnej stereotypnej hereckej polohe, čím žánrovo nezapadá do štýlu vedenia ďalších hercov).

Zo všetkého zatiaľ napísaného vyplýva, že *Anjeli* sú, práve tak ako *Démoni*, zvláštnym hybridom medzi „otvoreným“ a „uzavretým“ filmom (podľa terminológie Lea Braudyho) a možno práve to je dôvod, prečo si so Švedovou špecifickou dramaturgiou kritici nevedia dať rady. Chvilami aj *Anjeli* pôsobia ako hermetický, hutný film s tajomstvom a s postavami, ktoré nemajú dokonale odhalené motivácie, a chvíľami sa zdá, že prezrádzajú až príliš. Napätie medzi otvorenou a uzavretou naráciou asi najpresnejšie charakterizuje Švedovu tvorbu, jej neprehliadnuteľnú decentnosť a zároveň nevyrovnanosť, jej na slovenské pomery úplne neobvyklú emocionalitu. Aj v tejto zdanlivej nedôslednosti však môžeme vidieť autorské gesto. Švedov film je programovo nezaraditeľný, práve tým jedných irituje a práve tým je pre druhých tak inšpiratívny. ▲

Anjeli (Anjeli, Slovensko, 2012) **_RÉŽIA:** Róbert Šveda **_NÁMET A SCÉNÁR:** Róbert Šveda **_KAMERA:** Tomáš Zednikovič **_STRICH:** Róbert Karovič **_HUDBA:** Jana Kmířová **_HRAJÚ:** Peter Behjak, Jozef Zetyák, Kristína Farkašová, Andrej Dúbravský, Elena Podzámska **_MINUTÁŽ:** 95 min.

Žena, muži, chlapani

► Zuzana Mojžišová (filmová teoretika)

Sú filmy, ktoré majú šancu páčiť sa väčšine, alebo aj také, čo sú odsúdené k zániku, no a potom ešte tie, ktoré rozdelia divácku obec na fanúšikov a prudkých odporcov. Film mladého slovinského režiséra Olmo Omerzu (1984) *Príliš mladá noc* bude asi patriť do poslednej skupiny. Jeho obsah i forma (a tiež dĺžka) sú totiž vyhranené, svojské, nepoklonujúce všeobecnému vkusu a všeobecným pravidlám a túžbe publika ľahko si urvať z dňa čo najviac (niekedy aj povrchnej) zábavy. Je to film, čo sa môže nepáčiť, ale napriek tomu sa naň nezabúda krátkym šmahom ruky.

Olmo Omerzu je Slovinc z Lublane. Nedávno vyštudoval filmovú réžiu na FAMU v Prahe, za svoje krátke a študentské filmy už získal zopár festivalových cien. Zdá sa, že nám tu neďaleko vyrastá mainstreamový autor.

Príliš mladá noc je pomalá, psychologická intímna dráma. Súčasná a realistická. Odohráva sa v malomestskom prostredí v novoročný deň a nasledujúcu noc. Dvaja chlapani na počiatku puberty, mladá žena, dvaja muži na počiatku stredného veku. Jeden panelákový byt. A potom už nič viac. Aby sa za takýchto východiskových okolností film nerozpadol, keďže sa nemôže opierať o priveľkú zjavnú variabilitu či exteriérovú atraktivitu, sú potrebnejší ako zvyčajne: dobrí herci (stvárnjúci výrazné postavy), nápaditý kameraman a strihačka, no a, jasná vec – aspoň čímsi silný príbeh.

Vo vlaku cestujú žena a dvaja muži – David a Štěpán. Žena je učiteľka, volá sa Kateřina. Chcela by tam, kam cestujú, stráviť čas len s Davidom, ale ten nechce opustiť svojho priateľa Štěpána. A tak idú v trojici do Kateřininho bytu na sídlisku. Medzitým dvaja asi dvanásťroční chlapani, Baluška a Řezáč, stúpajú na vršok za

paneláky spúšťať sa na boboch. Nedá sa nevnímať si ich podobnosť s dospelými mužmi: keď Baluška vyrastie, asi bude vyzeráť ako David, keď bol Štěpán malý, asi sa podobal Řezáčovi. Chlapani si stavajú „skokan“, aby to bolo zábavnejšie. Jeden druhému rozpráva, ako videl dospelého muža ejakulovať, druhý sa prvému vysmieva, že je teploš. Vzápätí sa príbehové línie spoja. Kateřina celkom neučiteľsky požiada chlapanov, aby šli kúpiť do krčmy fľašu vodky a priniesli jej ju domov. Napíše pre krčmára odkaz, akoby bola Baluškova mama. Vraví, že „svojich“ chlapanov poslať do putiky nemôže, lebo by sa jej už nevrátili. Chlapani splnia učiteľkinu prosbu a prinesú chlast. V tom momente sa už všetkých päť postáv – žena, dvaja muži, dvaja chlapani – ocitá na „javisku“ ženinho bytu a predstavenie o zvädzaní, precitnutiach, zavádzaní, partnerských hrách, povrchnosti a túžbe po hĺbke, klamaní, nepochopení, uchopovaní reality môže začať. Navonok to vyzerá len ako stávkka o to, kto s kým skončí v posteli. Pod povrchom sú silnejšie veci a silnejšie emócie.

Za nitky filmového diania celý čas jednoznačne popoťahuje učiteľka. Ona je zosnovateľkou situácií, ona rozhoduje, kto na javisku ostane, kto odíde,

kto bude hrať hlavnú úlohu, kto vedľajšiu. Natíska sa otázka: Prečo to robí? Prečo si pozve dvoch mužov, keď má záujem len o jedného z nich? Prečo nástojí, aby chlapani ostali, keď sa zdá, že to, o čo v byte pôjde, budú dospelé erotické zábavky a sex? Prečo zdržuje policajta, keď od neho hrozí priame nebezpečenstvo? Režisér Olmo Omerzu hovorí, že „vo filme je ukrytá ešte jedna téma, ktorá sa mi zdá dôležitá, a síce téma o zostavovaní, umelom vytváraní rodiny“. Mocné aj hrozivé zároveň. Učiteľka Kateřina sa snaží založiť rodinu. Tou bežnou cestou sa jej to asi nedarí, tak skúša inak. Rozohráva s osudom šachovú partiu – či aj napriek jeho očividnej nepravosti dokáže postaviť to, čo jej on prirodzene docieľiť nedovolí. Kateřina sa proti krachu, proti prehre zabezpečuje ako správny horolezec – nepoloží na šachovnicu len jedno dieťa, ale hneď dve, nie jedného „otca“, ale hneď dvoch, vlastne troch... No život nie je šachová partia a osud je svinský protihráč. *Príliš mladá noc* je naozaj ojedinelá zvláštnym spôsobom, akým navodzuje tak trochu hororovú

atmosféru. Takmer celým filmom sa tiahne jemne strašidelná atmosféra, celkom nenápadná, ale zarezávajúca sa pod kožu, strach diváka o to, že či sa žáner zrazu nezvrtnie, či sa neodohrá niečo krvavé, alebo krv aspoň pripomínajúce, niečo, čo strašne ublíži tým dvom detským postavám. Tie nezdržované bližiacie sa plazivé obavy rozrušia väčšmi ako dlhé pazúry, zelená pokožka a napínava hudba dokopy. Aj preto, lebo sa tak veľmi podobajú na skutočný život. Ten tiež neohlasuje katastrofu ponurým buchotom bubnov. Len vtrhne a ničí.

Omerzov film sa odohráva v novoročný deň aj noc – v tom čase sa práve niečo skončilo (starý rok) a čosi iné sa začína (nový rok). Aj pre chlapanov sa čosi končí (detstvo) a niečo iné začína (dospievanie ústiace do mäťúcej a zložitej dospelosti). Môžeme premýšľať, akí tí dvaja malí budú, keď vyrastú. Pod vplyvom *Príliš mladej noci*, domnievam sa, nepôjde o veselé premýšľanie o naplnení krásnej budúcnosti s pevnými základmi. ▲

Príliš mladá noc (*Príliš mladá noc*, Česko, Slovensko, 2012) _**RÉŽIA**: Olmo Omerzu _**NÁMET**: Bruno Hájek _**SCENÁR**: Olmo Omerzu, Bruno Hájek, Jakub Felcman _**KAMERA**: Lukáš Milota _**STRIH**: Janka Vlčková _**HRAJÚ**: Martin Pechlát, Natálie Řehořová, Jiří Černý, Vojtěch Machuta, Milan Mikulčík _**MINUTÁŽ**: 65 min.

**Alena Prokopová:
Hollywoodské Top Stars.
11 nej... hereček**

(XYZ, Praha, 2012, 333 strán + 8 strán farebnej fotografickej prílohy, 11,99 €)

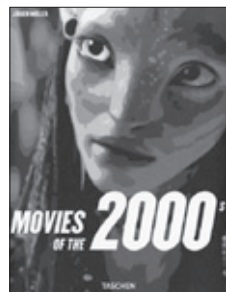
Tri roky po knihe *Charisma*, obsahujúcej 11 portrétov mužských hereckých filmových hviezd súčasnosti, vychádza od rovnakej autorky obdobná publikácia s profilmi 11 herečiek. Renomovaná kritička a publicistka ju nazvala *Hollywoodská krása*, ale vydavateľ zvolil "efektnejší" titul a, žiaľ, aj dosť nešťastnú grafickú a farebnú podobu obálky, ktorá možných záujemcov zrejme skôr odradí, než privábi. Našťastie, kto pozná Prokopovej texty, jej kultivovaný jazyk, obsažnú charakterizáciu a podnetné uvažovanie o povahe skúmaného objektu, vie, že nebude sklamaný. Výber osobností určila objednávka vydavateľstva, kariéra niektorých kulminovala pred 10-20 rokmi. Zastúpené sú Julia Roberts, Renée Zellweger, Uma Thurman, Charlize Theron, Meg Ryan, Halle Berry, Kate Winslet, Reese Witherspoon, Jodie Foster, Salma Hayek a Penélope Cruz. Filmografie zostavil Michael Málek, predslov charakterizujúci zásadnú premenu postavenia hollywoodskej ženskej filmovej hviezdy, napísala Iva Hejlíčková.

**Jiří Holý, Petr Málek,
Michael Špirit, Filip Tomáš:
Soa v české literatúre
a v kulturní paměti**

(Filip Tomáš – Akropolis, Praha, 2011, 312 strán, 12,30 €)

Kniha sa zaoberá ikonografiou holokaustu v literatúre a kultúre, dobovými zmenami v prístupe k zobrazovaniu holokaustu, motívami, postavami a obrazmi v domácich aj inonárodných literárnych dielach s touto témou. Skúma obdobie okamžitých reakcií na holokaust, potom oživenie tejto témy na konci 50. rokov po jej predchádzajúcom potlačení v období stalinizmu, a následne napríklad aj to, ako sa v 60. rokoch holokaust ako literárna či kultúrna téma spracováva v analógii k totalitnému režimu. Autorov zaujímajú aj diela napísané z pohľadu vinníka alebo hranice etickej prípustnosti využívania ironie a humoru pri stvárnení genocídy. Filmová tvorba je prezentovaná najmä prostredníctvom majstrovských diel režisérov Radoka (*Daleká cesta*), Brynychy (*Transport z ráje*) a Němca (*Démanty noci*). Publikovaná je odpoveď režiséra Juraja Herza, ktorý ako dieťa prešiel koncentračnými tábormi v Osvienčime a Ravensbrücku, na otázku jeho potreby vyrovnáť sa s touto skúsenosťou vo filmovej tvorbe.

**Jürgen Müller:
Movies of the 2000s**

(Taschen, Köln, 2012, 864 strán, 33,95 €)

Objemná publikácia zaznamenáva 140 titulov z úrody svetovej kinematografie uplynulého desaťročia (2001–2010), charakteristického nástupom novej éry v globálnej politike (s medzníkom v tragickom 11. septembri 2001) a explóziou v oblasti sociálnych sieťí a mobilnej komunikácie. A tiez postupným ovládnutím filmu novými technológiami a digitalizáciou, takže uplynulá dekáda bola možno poslednou, v ktorej bol film vnímaný ešte v prevažujúcej tradičnej podobe. V tomto období vznikol rad pozoruhodných filmov s úžasnými zvláštnymi efektmi, zábavných diel, ale aj sociálne a politicky zaujatých opusov. Kniha nadväzuje na sériu, ktorú svetoznáme nemecké vydavateľstvo Taschen venovalo najzaujímavejším a najvýznamnejším filmom jednotlivých dekád uplynulého storočia (editorom je drážďanský filmový kritik a historik Jürgen Müller). Hoci o každom filme si v anglickom texte možno všeličo prečítať (technické údaje, synopsis, stručná analýza, zaujímavosti, stručné biografické heslá), kniha zaujme hlavne množstvom úžasných fotografií.

► Peter Ulman

**Mojich 7 životov.
Agneša Kalinová v rozhovore
s Janou Juráňovou**

(Aspekt, Bratislava, 2012, 424 strán, 9,90 €)

Hlas Kalinovej poznajú pamätníci rušičkami bzučiaceho, tajne počúvaného Rádia Slobodná Európa, v ktorom pracovala až do zániku komunistického bloku. Dodnes žije v Mníchove. V "zlatých šesťdesiatych" bola u nás významnou filmovou publicistkou, pozývali ju do porôt na medzinárodné filmové festivaly. Kniha jej sviežo a pútavo vinutých spomienok rekapituluje život sebedomej a hrdej intelektuálky zo židovskej rodiny; život plný osudových zmien, vychádzajúcich zo zvrátov mocenských okolností. Stručné otázky o dve generácie mladšej spisovateľky a publicistky Juráňovej akoby len pomáhali usmerňovať plynulý sled Kalinovej spon-tánne a plasticky rozprávaného, ľudskými osudmi pretkaného toku histórie 20. storočia. A v ňom predvojnové detstvo v Prešove, skrývanie sa počas holokaustu, neskoršie úprimné zdieľanie chiméry očistenia spoločenských ideálov a potom pookupačné "konsolidačné" čistky, sledovania, výsluchy, väznenie... Možno očakávať významnú pozíciu tejto publikácie v anketách, ktoré budú hľadať slovenskú knihu roka.

(kníhkupec – Artforum)

**NAJPREDAVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE
V PREDAJNI SFÚ ► MÁJ 2012**

KNIŽNÉ PUBLIKÁCIE

1. Jean-Luc Godard: **Příběh(y) filmu / Histoire(s) du cinema** (Camera obscura, Příbram)
2. Jana Dudková: **Slovenský film v ére transkulturality** (OZ Vlna)
3. Thomas Elsaesser: **Metropolis** (Casablanca, Praha)

AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD **Obrazy (z) kolektívizace** (Ústav pro studium totalitních režimů)
2. DVD **November 1989 očami slovenských dokumentaristov, edícia Slovenský film 60. rokov II.** (SFÚ a Petit Press, Bratislava)
3. DVD **Cigán, r. Martin Šulík** (IN FILM / Bontonfilm)

Predajňa Klapka.sk v máji ponúka:

Každý záujemca, ktorý si v predajni Klapka.sk a v Kine Lumière zakúpi júnové číslo mesačníka Film.sk, získa ako bonus zdarma DVD s filmom *Utekajme, už ide!*, divácky úspešnou snímkou Dušana Rapoša.

PREDAJŇA KLAPKA.SK ROZŠIRUJE OTVÁRACIE HODINY:
Pondelok / Piatok 9.00 – 17.00 h.
Utorok / Streda / Štvrtok 10.00 – 18.00 h.

KLAPKA.SK, Grösslingová 43, 811 09 Bratislava
www.klapka.sk

Prelet nad kukučím hniezdom (Magic Box)

Konflikt nespútanej, kreatívnej, optimistickej ba až anarchistickej osobnosti so skostnatenou, konzervatívnou, pravidlami a nariadeniami zošnúrovanou autoritou dominuje takmer každému Formanovmu americkému veľkofilmu. Po komerčnom neúspechu *Taking Off* práve tento archetypálny vzorec poskytol osobitej poetike kronikára ľudskej náture, vstupenku do prostredia v ktorom – slovami klasika – nehrával guľôčky. Oproti knižnej predlohe, prezentovanej z pohľadu mlčanlivého indiánskeho náčelníka, dominuje filmu podvodníček a rebel Murphy a jeho nespútané, ale vo svojej podstate hlboko ľudské eskapády. Pôvodne nízkorozpočtový producentský projekt herca Michaela Douglasa stavil na hereckú charizmu Jacka Nicholsona a plejádu začiatočníkov, naturščíkov a „druholigových“ hviezd. V poradí druhé DVD vydanie pod hlavičkou edície *Najväčšie filmy – veľ klenoty*, kopíruje obsiahlosť pôvodnej dvojdiskovej edície. Okrem nového remastrovaného prepisu filmu na disku číslo 1, prináša bonusový disk obsiahle materiály o nakrúcaní snímky, vynechané scény či trailery. Bohužiaľ to všetko bez akejkoľvek titulkovej podpory.

Amarcord (Magic Box)

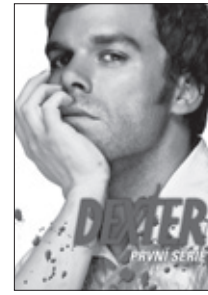
Amarcord znamená spomienky. Felliniho spomienky na detstvo a dospievanie, ktoré napriek zložitosti doby okrem nostalgie, páťosu aj istej, detskými očami filtrovanej vzdialenej tragikomickosti, ukrývajú obrovskú dávku osobitej autorovej poetiky. Tá umožňuje tejto mozaike predstúpiť pred diváka v pozoruhodne compactnej forme, ktorá v sebe nesie obdivuhodne živý odkaz osobitej autorovej poetiky. Tá umožňuje tejto mozaike predstúpiť pred diváka v pozoruhodne compactnej forme, ktorá v sebe nesie obdivuhodne živý odkaz osobitej autorovej poetiky. Tá umožňuje tejto mozaike predstúpiť pred diváka v pozoruhodne compactnej forme, ktorá v sebe nesie obdivuhodne živý odkaz osobitej autorovej poetiky. Tá umožňuje tejto mozaike predstúpiť pred diváka v pozoruhodne compactnej forme, ktorá v sebe nesie obdivuhodne živý odkaz osobitej autorovej poetiky.

Rozbité zrkadlo (HCE)

Vlnu vydarených filmových adaptácií nesmrteľnej autorky detektívnych románov Agathy Christie zo 70. a 80. rokov minulého storočia (napr. *Vražda v Orient Expresse*, *Smrť na Níle*, *Zlo pod slnkom*) v roku 1980 ozvláštnil režisér Guy Hamilton aj svojráznou a humorne sebareflexívnou až parodickou adaptáciou rovnomeného autorčinho románu. Dej filmu sa odohráva na anglickom vidieku, kde hollywoodsky filmový štáb prichádza realizovať film, ktorý by mal znamenať comeback pre niekdajšiu slávnú divu (Elizabeth Taylor). Nakrúcanie však zdramatizuje záhadná vražda a okruh podozrivých je pomerne široký. Našťastie je tu ešte zvedavá slečna Marplová a jej prenikavé dedukčné schopnosti. Zručný remeselník Hamilton tentoraz dostal k dispozícii až neuveriteľne vrstevnatý a postmoderný scenár. Popri obligátnom riešení záhady totiž ponúka konfrontáciu tradičnej anglickej škrobenosti, snobstva a distingvovanosti s uvoľnenou jednoduchosťou amerického štýlu života a hollywoodskeho pozlátka. Výbava DVD je strohá. Anamorfný prepis filmu spolu s českou podporou – dabing aj titulky.

► Jaroslav Procházka

Dexter (Magic Box)

Dexter Morgan je sériový vrah. Ale v dnešnej dobe to neznamená, že sa nemôže stať hlavným a kladne prijímaným hrdinom populárneho televízneho seriálu. Fascinácia sériovými vrahmi je v tomto seriáli dotiahnutá až ad absurdum. Dexter v rámci naplnenia zaužívaných kriminalistických profilov je dostatočne inteligentný na to aby zvládol v rámci svojho krytia pracovať pre Floridskú políciu ako forenzný expert na rozbor krvi. Má rodinu, priateľov, materiálne zabezpečenie a sympatický zovňajšok. Jeho jedinou vášňou je však zabíjanie. Ale nezabíja len tak hocikoho. V rámci svojho povolania pátra po zločincoch, ktorí unikajú systému a sám sa stáva súdom i porotou. Samozrejme odmenu – rozsudok smrti – tiež s radosťou vykonáva sám. Seriál borí mnohé tabuizované témy a odráža neradostnú tvár dnešného vyprázdneného konzumu. Na štyroch DVD k nám prichádza prvých dvanásť častí prvej série a obligátnu podporu tvoria české titulky a dabing. Postupne by mali nasledovať ďalšie série.

(vedúci Mediatéky)

SVETOVÉ
Č. 30
REŽISÉRI

režisér Dušan Rapoš

Práve dopisujem scenár *Fontány 4*. Súčasne pripravujem s výtvarníkom Tomášom Rollerom a medzinárodným kreatívnym tímom celovečerný 3D animovaný film *Janko Hraško* (v krajine slovenských rozprávok). Po úspechu svetovej premiéry opery *Pietro e Lucia* v Prahe, ktorú režíroval Jaro Moravčík a dvorný dirigent Andrea Bocelliho Marcello Rota, som ako skladateľ dostal ponuku od americko-kanadskej divadelnej produkcie dokončiť zatiaľ rozpracovanú partitúru mojej novej opery “aaaAndy!!!” o živote Andyho Warhola, ku ktorému napísal nádherné libreto Ivan Stadtrucker.

dokumentarista Tomáš Vitek

Momentálne mi najviac času zaberá nakrúcanie oral history pre Ústav pamäti národa a réžia piatich tematických mini filmov z obdobia holokaustu a komunizmu v projekte *Sila svedectva*, ktorý ako knižná publikácia a DVD vychádza koncom septembra. Priebežne rozbieham prípravu filmovej prehliadky Festival slobody, ktorá by ak všetko pôjde podľa plánu mala byť už tradične v novembri. Popri tom nakrúcam ďalšiu časť dokumentu z cyklu *Família* pre RTVS a ako kameraman spolupracujem s režisérkou Anabelou Žigovou na pomerne intímnom príbehu v dokumente *Salto mortale*.

kameraman Peter Balcár

Naplnlo sa venujem postprodukčným prácam na celovečernom hranom filme režiséra Mátyása Priklera *Ďakujem, dobre*, zároveň hladám vhodnú tému fotografického workshopu, ktorá by mohla zaujať deti v reedukačnom centre Čerencany a samozrejme teším sa na leto, more a kopolu neprečítaných kníh, ktoré sa mi počas polroka nazbierali.

TIBOR BIATH

(12. 5. 1925 – 5. 5. 2012)

► Eduard Grečner (filmový režisér)

ZA TIBOROM BIATHOM

Je to veľmi ťažké. Predovšetkým pre rodinných blízkych. Je to ťažké aj pre nás, jeho priateľov, pre filmárov, televíznych tvorcov a pre početné štáby techniky a tvorby. Všetci sme ho mali radi, on tuším ani nemal nepriateľov. Dobrácky pohľad Tibora Biatha odzbrojil každého. V tvorivých štáboch vedel svojou charizmou vytvoriť pokojnú a družnú priateľskú atmosféru. My režiséri sme mali radi Tibora nielen pre jeho pozitívnu povahu. Išlo o viac. Tu treba povedať, že postavenie kameramana v tvorivom tíme filmu je významom rovnocenné s postavením režiséra. Je to kameraman, kto zhmotňuje režisérove myšlienky, premieňa jeho predstavu na konkrétny, viditeľný tvar a mnohokrát práve od tohto tvaru závisí a naň je odkázaný úspech diela. Kameraman Biath mal vzácnu vlastnosť: netlačil sa do popredia, nepredvádzal svoje technické čarovanie. Vedel, že ak bude slúžiť myšlienke diela urobí preň najviac. Myšlienka diela vzniká u scenáristu, tvoriví blíženci režiséra a kameraman ju stvárnia. Ak sa dodrží táto zviazanosť kolektívnej tvorby, vzniká mimoriadne dielo. Tibor Biath sa na takýchto dielach podieľal – a to nie v jednom, alebo osamelom počte. Vytvoril pozoruhodný počet hraných filmov, nespočítateľne veľký počet dokumentárnych filmov. Nositeľ významných ocenení Zlatá kamera, Igric za celoživotné dielo, Rad Ľudovíta Štúra vytvoril toľko titulov, že neviem, či niekto zo súčasných tvorcov prekoná jeho tvorbu počtom. Z množstva diel osobitne vynievajú kultový film Petra Solana *Boxer a smrť*, najlepší film Martina Ťapáka *Živý bič*, *Červené víno* Andreja Lettricha, čo je len neúplný výpočet trvale hodnotného vkladu ich kameramana Tibora Biatha do klenotnice slovenskej kinematografie. Film *Boxer a smrť* navyše niesol v sebe aj za nás skryté posolstvo, dnes možno už nie tak nápadnú metaforu, ktorú sme však my, v šesťdesiatych rokoch tvoriaci, vedeli veľmi zreteľne prečítať a pochopiť. Dobré sme vedeli, čo chceli tvorcovia, vrátane scenáristu

Tibora Vichtu, v roku 1962 naznačiť a nemohli to povedať naplno. Film o koncentračnom tábore a boxerovi, ktorý si musí s nasadením všetkých síl vybojovať život, to bolo čosi aj o nás, veď aj my sme boli uzamknutí za ostnatým drôtom hraníc v „koncentračnom tábore mieru“ (ako sme zvykli medzi sebou hovoriť) a tiež sme si museli vybojovať právo na tvorbu, tento film to povedal za nás. Tam kdesi kotví dnešná legenda, zvaná šesťdesiate roky. Tibor Biath bol pri tom, hoci bol o kus starší, prirástol k nám názorovo i priateľstvom. To u neho v byte sme po okupácii do okien kladli zapálené sviečky na znak odporu proti vojenskému obsadeniu republiky. Nebola to len generačná vzbura, to bola názorová jednota, taká vzácna v dnešnom tvorivom živote slovenskej kinematografie. Tibor Biath bol okrem vlastnej tvorby aj iniciátorom a zakladateľom Asociácie slovenských filmových a televíznych kameramanov. Smútime dnes keď ho odprevádzame, napriek tomu, čo vieme o živote, že je to jednosmerná cesta, smútime, lebo odišiel priateľ a zomrel tvorca, ktorý si našťastie ešte pred svojím odchodom do večnosti mohol vypočúť, ako vysoko slovenská spoločnosť oceňuje jeho výnimočný prínos slovenskej kinematografie. Iba pár desiatok dní pred odchodom zo života mu Slovenská filmová a televízna akadémia udelila národnú filmovú cenu Slnko v sieti. Odišiel, no zanechal po sebe národu dielo, ktoré bude žiť, kým bude žiť aj slovenská kinematografia. Rozlúčka bolí. Ale vedomie diela víťazí. ▲

(rozlúčková reč z bratislavského Krematória, dňa 12. mája 2012)

Proces so Slánským a obrancovia mieru

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Jeden z mála monotematických žurnálov bol tentoraz venovaný výstavbe vodných diel na Váhu (Týždeň vo filme č. 46). Zvolený formát umožňoval veľkú publicitu – jedno číslo žurnálu videlo na Slovensku pol milióna divákov. Môžeme sledovať pracovné víťazstvá na Orave a v Dobšinej, napúšťanie kanála pri Trenčíne, zapájanie prvej hydroelektrárne, brigádu, ktorá plní plán na 350 percent, patetické zvolania komentátora, svetlé a radostné budovanie. Na rozdiel od tejto série schematických obrazov, omnoho viac zaujmú zábery ozajstného hrdinstva na stavbe Oravskej priehrady v zimných dňoch, keď zamrzajú potrubia, keď treba rozstrielať štrkovisko, keď ľudia pracujú v snehovej fujavici. Z obrazu priam dýcha povíchrca, plušt a nárazy vetra. Až táto snímka presvedčivo napovedá o statočnosti a obetavosti robotníkov na „veľkej stavbe socializmu“ (č. 52).

Aj pri budovaní Hutného kombinátu (legendárne HUKO) pri Košiciach (č. 50) sa ľudia stretali s rozmarom prírody. Lenže tu už komentátor vála vinu na „Slánskeho bandu“ – skupinu vysokých politických a ekonomických osobností, z ktorých väčšinu odsúdili na trest smrti. Pozoruhodné je zda len to, že hoci tlač denne rozsiahlo informovala o priebehu procesu, nikto nevidel ani jediný záber so súdnej siene. Inštalatéri tohto hanebného spektaklu sa obávali zverejniť živé zábery zo súdu, lebo – ako informoval jeden zodpovedný funkcionár bezpečnosti – „diváci v kine prejavujú s obžalovanými súcit a sympatie“. Nenávisť, až krvilačná kampaň, vybičovaná cez tlač a rozhlas, nepripustila zverejnenie autentického filmového obrazu...

Veľký záujem propagandistov vzbudil Svetový kongres obrancov mieru vo Viedni. Verejné tajomstvo – že ide o akciu tajných služieb z celého sovietskeho bloku – si v kongresovom paláci nikto neprípúšťal. Spravodajcovia zaznamenali „voľby“ delegátov (č. 48, 49) a zachytili aj impozantnú účasť Viedencanov na masovom zhromaždení pred budovou radnice, zástavy a transparenty odsudzujúce vojnových štváčov (samozrejme len tých na Západe), heslá proti vojne v Kórey (mlčalo sa o tom, že tú vojnu vyprovokovali sovietski, severokórejskí a čínski potentáti), aj veľký fakľový sprievod v uliciach mesta. Spisovateľ Ilja Erenburg, hlavný rečník a protagonista tohto propagandistického divadla (č. 52), neskôr vzdychal: „Vo Viedni sa mi zamarilo, že vojna kráča vedľa mňa, že tak ako ja sa pozerá do rozsvietených oblokov. Prekínal som dusné siene, v ktorých sme sa škriepili o rezolúciách, nemal som si s kým poplakať, musel som sa so všetkým vyrovnáť sám.“ Boli to tak trochu krokodílie slzy... ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – JÚN 2012

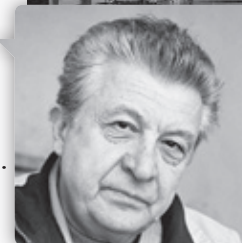
4. jún 2012 – Týždeň vo filme 46/1952 a 47/1952 (repríza 9. jún 2012)

11. jún 2012 – Týždeň vo filme 48/1952 a 49/1952 (repríza 16. jún 2012)

18. jún 2012 – Týždeň vo filme 50/1952 a 51/1952 (repríza 23. jún 2012)

25. jún 2012 – Týždeň vo filme 52/1952 a 1/1953 (repríza 30. jún 2012)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V JÚNI: Sugestívne a majstrovsky nakrútené

Program v kine Lumière je aj v mesiaci jún veľmi bohatý a určite si každý z premiatých filmov zaslúži Vašu pozornosť, ale keďže mám vymedzený počet znakov na svoje tipy, odhodlal som sa odporučiť tieto filmy:

Skafander a motýl

Jean-Dominique Bauby bol úspešný muž, s rodinou, milenkou a zamestnaním v prestížnom časopise. Všetko však zmenila udalosť, počas ktorej náhle ochrnil, onemel a postihol ho syndróm tzv. uzamknutia. Jediné, čo ho spojovalo s okolitým svetom, bolo ľavé oko. Vďaka vôli a starostlivosti okolitého personálu si vytvoril dômyselný systém komunikácie. Postupom času sa odhodlal vypovedať o svojom živote a tak doslova namrkal knižku *Skafander a motýl*, ktorá sa stala vo Francúzsku okamžite bestsellerom. Knihu o bilancovaní života, o komplikovanosti vzťahov, o víťazstve ľudskej mysle a citov nad nehybným telom nakrútil Julian Schnabel, známy režisér filmov ako *Basquiat*, alebo *Kým sa zotmie* a vytvoril film, v ktorom sa mu, podľa mňa, podarilo to, čo pri adaptáciách nebýva zvykom. Vzniklo vynikajúce sugestívne filmové dielo, ktoré vďaka nápaditosti a originalite, predčí predlohu.

4 mesiace, 3 týždne a 2 dni

Pomalý už kultový film silnejšej rumunskej kinematografie, ktorá môže byť inšpiráciou aj pre slovenských filmárov. Dokonalý, precízne napísaný silný film s originálnym režijným rukopisom je dôležitou správou o bývalom socialistickom zriadení a cez svoju úspornosť a drobnokresbu vzťahov rozpráva o dobe minulej tisíckrát viac ako česko - slovenské rádobytypné farebné láskavé obzretia, ktoré našu nedávnu minulosť viac zastierajú ako odhaľujú.

Rekviem za sen

Osamelá vdova Sára je závislá na televízii a na liekoch na chudnutie. Syn Harry s priateľkou a kamarátom obchodujú s drogami, ktoré ich postupne ničia a my sleduje pomalý, ale neodvratný rozklad tých najbližších vzťahov. Darren Aronofsky sa preslávil najmä filmom *Čierna labuť*, ale ja mám omnoho radšej tie staršie, ako *Pí* a práve *Rekviem za sen*, mapujúce odvrátenú stranu Amerického sna v inšpiratívnej a originálnej réžii majstra filmového remesla. ▲

Rekviem za sen FOTO: archiv SFÚ

KINO
LUMIÈRE

odporúča
scenárista
Marek Leščák

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

PROGRAM

- 1. 6.
eŠteBák, J. Nvota, SR/ČR/Poľ, 2011, 108 min. ■ (17.30)
Hlboký spánok, H. Hawks, USA, 1946, 114 min. (18.00)
Rekviem za sen, D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min. (20.00)
Príliš mladá noc, O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, 65 min.
+ Dust and Glitter, M. Čopiková, SR, 2011, 11 min. (20.30)
- 2. 6.
Hlboký spánok, H. Hawks, USA, 1946, 114 min. (17.30)
Príliš mladá noc, O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, 65 min.
+ Dust and Glitter, M. Čopiková, SR, 2011, 11 min. (18.00)
Melancholia, L. von Trier, Dán./Švéd./Franc./Nem./Tal., 2011, 130 min. (20.00)
Rekviem za sen, D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min. (20.30)
- 3. 6.
Immortalitas, E. Bošnjak, SR, 2011, 95 min. ■ (17.30)
Tvár v okne, P. Solan, ČSSR, 1963, 96 min. (18.00)
Rekviem za sen, D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min. (20.00)
Príliš mladá noc, O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, 65 min.
+ Dust and Glitter, M. Čopiková, SR, 2011, 11 min. (20.30)
- 4. 6.
eŠteBák, J. Nvota, SR/ČR/Poľ, 2011, 108 min. ■ (17.30)
4 mesiace, 3 týždne a 2 dni, C. Mungiu, Rum., 2007, 113 min. (18.00)
Príliš mladá noc, O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, 65 min.
+ Dust and Glitter, M. Čopiková, SR, 2011, 11 min. (20.00)
Taková láska, J. Weiss, ČSSR, 1959, 75 min. (20.30)
- 5. 6.
Zlo, P. Bebjak, SR, 2012, 80 min. ■ (17.30)
Príliš mladá noc, O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, 65 min.
+ Dust and Glitter, M. Čopiková, SR, 2011, 11 min. (18.00)
Effi Briestová, R. W. Fassbinder, Nem., 1974, 132 min. (20.00)
4 mesiace, 3 týždne a 2 dni, C. Mungiu, Rum., 2007, 113 min. (20.10)
- 6. 6.
Anjeli, R. Šveda, SR, 2012, 95 min. ■ (17.30)
Príliš mladá noc, O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, 65 min.
+ Dust and Glitter, M. Čopiková, SR, 2011, 11 min. (18.00)
Dom, Z. Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (20.00)
Lola, R. W. Fassbinder, Nem., 1981, 115 min. (20.30)
- 7. 6.
4 mesiace, 3 týždne a 2 dni, C. Mungiu, Rum., 2007, 113 min. (18.00)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Poľ, 1991, 98 min. (20.00)
Bolwieser, R. W. Fassbinder, Nem., 1977, 110 min. (20.30)
- 8. 6.
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Poľ, 1991, 98 min. (17.30)
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min.
+ X = X + 1, J. Krasnohorský, SR, 2009, 15 min. (18.00)
Rok diabla, P. Zelenka, ČR, 2002, 88 min. (20.00)
Hirošima, moja láska, A. Resnais, Fr./Jap., 1959, 87 min. (20.30)
- 9. 6.
Melancholia, L. von Trier, Dán./Švéd./Franc./Nem./Tal., 2011, 130 min. (17.30)
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min.
+ X = X + 1, J. Krasnohorský, SR, 2009, 15 min. (18.00)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Poľ, 1991, 98 min. (20.00)
Príbeh občajného šialenstva, P. Zelenka, ČR/Nem./SR, 2005, 107 min. (20.30)
- 10. 6.
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Poľ, 1991, 98 min. (17.30)
Zmluva s diablom, J. Zachar, ČSSR, 1967, 89 min. (18.00)
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min.
+ X = X + 1, J. Krasnohorský, SR, 2009, 15 min. (20.00)
Alois Nebel, T. Luňák, ČR/Nem./SR, 2011, 85 min. (20.30)

- 11. 6.
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Poľ, 1991, 98 min. (17.30)
Karamazovi, P. Zelenka, ČR/Poľ, 2008, 113 min. (18.00)
Skafander a motýl, J. Schnabel, Franc./USA, 2007, 112 min. (20.00)
Ľubostný príbeh, Dušan Makavejev, Juhošl., 1967, 66 min. (20.30)
- 12. 6.
Skafander a motýl, J. Schnabel, Franc./USA, 2007, 112 min. (17.30)
Príbeh občajného šialenstva, P. Zelenka, ČR/Nem./SR, 2005, 107 min. (18.00)
Orchester bez mena, L. Kirkov, Bulh., 1982, 112 min. ■ (20.00)
Katzelmacher, R. W. Fassbinder, Nem., 1969, 85 min. (20.30)
- 13. 6.
Samotáři, D. Ondříček, ČR/Slovin., 2000, 103 min.
+ Powers, P. Zelenka, ČR, 2000, 29 min. (17.30)
Alois Nebel, T. Luňák, ČR/Nem./SR, 2011, 85 min. (18.00)
Ja milujem, ty miluješ, D. Hanák, ČSSR, 1980, 100 min. (20.00)
Strach ješť duše, R. W. Fassbinder, Nem., 1974, 87 min. (20.30)
- 14. 6.
Nórske drevo, T. A. Hung, Jap., 2010, 133 min. (17.30)
Mňága – Happy End, P. Zelenka, ČR, 1996, 62 min. (18.00)
Rekviem za sen, D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min. (20.00)
Manželstvo Márie Braunovej, R. W. Fassbinder, Nem., 1979, 115 min. (20.30)
- 15. 6.
Rekviem za sen, D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min. (17.30)
Knoflíkáři, P. Zelenka, ČR, 1997, 102 min. (18.00)
Nórske drevo, T. A. Hung, Jap., 2010, 133 min. (20.00)
Skafander a motýl, J. Schnabel, Franc./USA, 2007, 112 min. (20.30)
- 16. 6.
Skafander a motýl, J. Schnabel, Franc./USA, 2007, 112 min. (17.30)
Karamazovi, P. Zelenka, ČR/Poľ, 2008, 113 min. (18.00)
Anjeli, R. Šveda, SR, 2012, 95 min. ■ (20.00)
Gomora, M. Garrone, Tal., 2008, 137 min. (20.30)
- 17. 6.
Nórske drevo, T. A. Hung, Jap., 2010, 133 min. (17.00)
Čas, ktorý žijeme, V. Kubenko, L. Kudelka, J. Pogran, O. Krivánek, I. Hústava, ČSSR, 1968, 65 min. (18.00)
Rok diabla, P. Zelenka, ČR, 2002, 88 min. (20.30)
- 18. 6.
Anjeli, R. Šveda, SR, 2012, 95 min. ■ (17.30)
Medzi stenami, L. Cantet, Franc., 2008, 131 min. (18.00)
Gomora, M. Garrone, Tal., 2008, 137 min. (20.00)
Homo Faber, V. Schlöndorff, Franc./Nem./Gréc./VB, 1991, 112 min. (20.30)
- 19. 6.
Anjeli, R. Šveda, SR, 2012, 95 min. ■ (17.30)
Gomora, M. Garrone, Taliansko, 2008, 137 min. (18.00)
Rekviem za sen, D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min. (20.00)
Medzi stenami, L. Cantet, Franc., 2008, 131 min. (20.30)
- 20. 6.
Alois Nebel, T. Luňák, ČR/Nem./SR, 2011, 85 min. (17.30)
Medzi stenami, L. Cantet, Franc., 2008, 131 min. (18.00)
Príbeh občajného šialenstva, P. Zelenka, ČR/Nem./SR, 2005, 107 min. (20.00)
Chodník cez Dunaj, M. Luther, SR, 1989, 90 min. (20.30)
- 21. 6.
Biela stuha, M. Haneke, Nem./Rak./Franc./Tal., 2009, 144 min. (17.30)
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min.
+ X = X + 1, J. Krasnohorský, SR, 2009, 15 min. (18.00)
eŠteBák, J. Nvota, SR/ČR/Poľ, 2011, 108 min. ■ (20.10)
Hlboký spánok, H. Hawks, USA, 1946, 114 min. (20.30)

JÚN 2012

► 22. 6.

eŠteBák, J. Nvota, SR/ČR/Pol., 2011, 108 min. ■ (17.30)
Fish Tank, Andrea Arnold, VB, 2009, 123 min. (18.00)
Biela stuha, M. Haneke, Nem./Rak./Franc./Tal., 2009, 144 min. (20.00)
Príbehy obyčajného šialenstva, P. Zelenka, ČR/Nem./SR, 2005, 107 min. (20.30)

► 23. 6.

Biela stuha, M. Haneke, Nem./Rak./Franc./Tal., 2009, 144 min. (17.30)
Rok diabla, P. Zelenka, ČR, 2002, 88 min. (18.00)
eŠteBák, J. Nvota, SR/ČR/Pol., 2011, 108 min. ■ (20.10)
Fish Tank, Andrea Arnold, VB, 2009, 123 min. (20.30)

► 24. 6.

eŠteBák, J. Nvota, SR/ČR/Pol., 2011, 108 min. ■ (17.30)
My z deviatej A., Š. Uher, ČSSR, 1961, 70 min. (18.00)
Karamazovi, P. Zelenka, ČR/Pol., 2008, 113 min. (20.00)
Fish Tank, Andrea Arnold, VB, 2009, 123 min. (20.30)

► 25. 6.

Gomora, M. Garrone, Tal., 2008, 137 min. (17.30)
Fish Tank, Andrea Arnold, VB, 2009, 123 min. (18.00)
Turínsky kôň, B. Tarr, Mad./Franc./Nem./Švaj./USA, 2011, 146 min. (20.00)
Pornografický vzťah, F. Fonteyne, Franc./Švaj./Bel./Lux., 1999, 78 min. (20.30)

► 26. 6.

Nevestinec, B. Bonello, Franc., 2011, 122 min. (17.30)
Osamelosť prvočísiel, S. Costanzo, Tal./Nem./Fran., 2010, 118 min. (18.00)
Le Havre, A. Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (20.00)
Túžba Veroniky Vossovej, R. W. Fassbinder, Nem., 1982, 100 min. (20.30)

► 27. 6.

Dom, Z. Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (17.30)
Le Havre, A. Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (18.00)
Neha, M. Šulík, SR, 1991, 104 min. (20.00)
Lili Marleen, R. W. Fassbinder, Nem., 1981, 112 min. (20.30)

► 28. 6.

Rembrandtova Nočná hliadka, P. Greenaway, VB/Pol./Kan./Hol., 2007, 139 min. (17.30)
Osamelosť prvočísiel, S. Costanzo, Tal./Nem./Fran., 2010, 118 min. (18.00)
Nevestinec, B. Bonello, Franc., 2011, 122 min. (20.00)
Pilotova žena, E. Rohmer, Franc., 1981, 104 min. (20.30)

► 29. 6.

Turínsky kôň, B. Tarr, Mad./Franc./Nem./Švaj./USA, 2011, 146 min. (17.30)
Nevestinec, B. Bonello, Franc., 2011, 122 min. (18.00)
Rembrandtova Nočná hliadka, P. Greenaway, VB/Pol./Kan./Hol., 2007, 139 min. (20.00)

► 30. 6.

Osamelosť prvočísiel, S. Costanzo, Tal./Nem./Fran., 2010, 118 min. (17.30)
Dom, Z. Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (18.00)
Rembrandtova Nočná hliadka, P. Greenaway, VB/Pol./Kan./Hol., 2007, 139 min. (20.00)

► 31. 6.

Nevestinec, B. Bonello, Franc., 2011, 122 min. (20.30).

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ)

pozn.: všetky filmy sú premietané z 35 mm kópie, okrem projekcií s označením ■ – premietací nosič Blu-ray, DVD alebo digibeta

2. 6. 1922 **Miroslav Brož** – hudobný skladateľ (zomrel 21. 10. 1991)

5. 6. 1922 **Maximilián Nitra** – scenárista, dramaturg (zomrel 23. 3. 2008)

7. 6. 1927 **Mária Kráľovičová** – herečka

11. 6. 1922 **Ján Beer** – dramaturg (zomrel 1. 5. 2004)

11. 6. 1947 **Anton Majerčík** – režisér

12. 6. 1937 **Rudolf Urc** – režisér dokumentárnych a animovaných filmov

14. 6. 1937 **Emília Došeková** – herečka

15. 6. 1937 **Júlia Cyprichová** – dramaturgička

16. 6. 1952 **Tibor Huszár** – fotograf

17. 6. 1942 **Boris Hochel** – dramaturg (zomrel 19. 6. 2009)

18. 6. 1932 **Ján Roháč** – režisér (zomrel 5. 10. 1980)

19. 6. 1952 **Václav Macek** – filmový historik

23. 6. 1947 **Zuzana Cigánová** – herečka

27. 6. 1922 **Václav Richter** – kameraman (zomrel 3. 5. 1969)

28. 6. 1927 **Ladislav Kudelka** – režisér dokumentárnych filmov (zomrel 15. 2. 1986)

28. 6. 1932 **Štefan Gašparík** – vedúci výroby

zdroj: Kalendár filmových výročí 2012 ■ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ) ■

► zostavila **Renáta Šmatlíková**

MEDIA Desk Slovensko informuje...

V júni budú mať uzávierky mnohé výzvy programu MEDIA, uvádzame výber výziev, kde predpokladáme možný záujem slovenských subjektov: Automatická podpora kinodistribúcie (Výzva EACEA 7/12) – uzávierka sa predlžuje do 18. júna 2012 (pôvodná uzávierka bola 30. apríla). Výberová podpora kinodistribúcie (EACEA 30/11): uzávierka 29. júna Podpora televízneho vysielania (EACEA 23/11): uzávierka 11. júna

Kancelária MEDIA Desk je jedným z partnerov podujatia FÓRUM 2012, zameraného na podporu propagácie, koprodukcii, festivalovej prezentácie a predaja slovenských filmov na medzinárodnom trhu. FÓRUM 2012 sa uskutoční v termínoch 19.–22. júna v Trenčianskych Tepličiach. 20. júna sa na pôde Ministerstva kultúry uskutoční verejná konzultácia k novému garančnému mechanizmu pripravovaného programu EU Tvorivá Európa, konzultácia je určená vybraným kľúčovým hráčom v kreatívnom priemysle.

Kancelária MEDIA Desk sa začiatkom mája „fyzicky“ presťahovala na Grösslingovú 45 (1. posch. - č. 103), ale všetky kontaktné údaje, vrátane poštovej adresy, ostávajú nezmenené.

► vs

Audiovizuálny fond vydal Výročnú správu za rok 2011

Audiovizuálny fond 15. mája 2012 uskutočnil ďalšiu pravidelnú prezentáciu svojej výročnej správy, ktorá sa týkala činnosti fondu v roku 2011. Na verejnej prezentácii sa okrem členov rady fondu, dozornej komisie a viacerých členov odborných komisií fondu zúčastnil aj generálny riaditeľ sekcie médií, audiovizie a autorského práva ministerstva kultúry Anton Škreko. V auditórii dominovali najmä filmoví profesionáli a predstavitelia odbornej verejnosti z oblasti audiovizie. Podujatie viedla predsedníčka rady fondu Petronela Kolevská. Zdôraznila najmä otvorenosť a transparentnosť fondu ako verejno-

právnej inštitúcie, ktorá priebežne zverejňuje podrobné informácie o svojej činnosti a pravidelne komunikuje s odbornou verejnosťou.

V roku 2011 AVF rozdelil na podpornú činnosť o jeden milión Eur menej než v predchádzajúcom roku (5 811 440 Eur v roku 2011 a 6 893 530 Eur v roku 2010). Bolo to spôsobené medziročným znížením príspevku zo štátneho rozpočtu a znížením zákonom určeného príspevku od RTVS. Počet podporených žiadostí mierne klesol z 264 v roku 2010 na 253 v roku 2011. Významný nárast bol v programe na podporu digitalizácie kín. Vďaka mimoriadnemu príspevku z MK SR vo výške 310 000 Eur bolo podporených 17 žiadostí celkovou sumou 485 000 Eur. Kompletná výročná správa je zverejnená na webovej stránke www.avf.sk.

► jar

Využite akcie v predajni Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk ponúka za akciové ceny filmy režiséra Štefana Uhra *Slno v sieti*, *Keby som mal pušku*, *Tri dcéry*, *Organ* a *Panna záračnica*. Pôvodná cena každého DVD je 2, 62 Eur, teraz si ich môžete kúpiť za 1, 50 Eur. V ponuke je aj „Balíček DVD Štefana Uhra,“ so všetkými piatimi filmami za výhodnú cenu 6, 50 Eur. Aktuálne je v ponuke za zvýhodnenú cenu 3, 50 Eur aj publikácia *Svet v pohyblivých obrazoch Martina Šulíka* (pôvodne 7, 50 Eur).

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov Slovenské pondelky 2012

4. jún 2012

20.00 ► **Génius**, r. Š. Uher, 1969, 81 min.
 22.00 ► **Sýkorka**, r. P. Gejdoš ml., 1989, 77 min.

11. jún 2012

20.00 ► **Sladký čas Kalimagdory**, r. L. Lahola, 1968, 102 min.
 22.00 ► **Pomocník**, r. Z. Záhon, 1981, 92 min.

18. jún 2012

20.00 ► **Na pochode sa vždy nespieva**, r. F. Kudláč, 1961, 81 min.
 22.00 ► **Začiatok sezóny**, r. Z. Záhon, 1987, 76 min.

25. jún 2012

20.00 ► **Pavilón Seliem**, r. D. Trancík, 1983, 78 min.
 22.00 ► **Kapitán Dabač**, r. P. Bielík, 1959, 106 min.

Zmena programu vyhradená!

Áno, celý život som zasvätil filmu add: Film.sk 5/2012 – „Wikipédia“ našich malých dejín (add: Film.sk 4/2012 – Život zasvätený filmu)

► Ďakujem v úvode za osobné blahoželanie k jubileu. Potešilo ma. Odpoveď je len spravením zverejnených faktov a nie polemikou s obsahom.

► Za predsedu SFZ som bol zvolený v r. 2003. Tajomníka som zdedil. Nie som účtovník, rozpočet na podujatie Slovenský film 2003 a niekoľko ďalších udeľovaní Igrica pripravil tajomník. Ja som žiadosti podpísal, ako predseda som zodpovedný aj za financie, a nesiem za to zodpovednosť.

► Pravdou je skutočnosť, že som to bol ja, čo vyzval SFTA na spoluprácu. Vyše desaťbodová interná e-mailová kritika práce SFTA je nazvaná „osobovanie“. S verejnou kritikou som začal po vylúčení z Akadémie.

► Že som prekázal tlačovú konferenciu? O tom neviem. Po zvolení Emílie Vášáryovej za prezidentku Akadémie, na TK k Slnku v sieti jej vždy donesiem kytičku. Nikdy som netajil, že som vyučený záhradník a kvetiny mám rád.

► V Informáciách KFN som vždy venoval výraznú pozornosť nomináciám a výsledkom Slnka v sieti. Zabezpečoval som aj rozoslание pozvánok cez adresár KFN na TK k Slnku v sieti. Zverejnenie nominácií Slnka v sieti bol jedným z dôvodov môjho vylúčenia zo SFTA.

► „Honoráre“. To autorku najviac trápi. Náklady sa delili na OON – ostatné osobné náklady a Faktúry. OON – to nebol len autorský honorár v dnešnom slova zmysle, ale aj program, výtvarné návrhy, diplomy a ostatné dohody.

► Financie. MK SR a AVF vyúčtovania udeľovania Igricov schválilo, preto nereagujem na autorkine ďalšie narážky a fabulácie. Nikdy som sa na účet SFZ a Igricov neobohatil. Skôr osamelý som ich organizoval. Pri výške grantu 3000-4000 Eur, pričom len sošky stoja 1700 Eur, niet financií na rozhadzovanie. Ak ide o závisť, že sa obohacujem na Igricoch, tohtoročný môj honorár je sto Eur. A podobný bol aj v minulosti. Pri obhajobe Igrica som nikdy nemyslel na financie, ale záchrana najstaršej filmovej ceny. V období, o ktorom je reč, sme na jej usporiadanie nedostali grant MK SR.

► Moje vylúčenie zo SFTA bolo rozdielom jedného hlasu. Prezídium Akadémie bolo unisono za, ostatní sa hlasovania zdržali a p. Peter Hledík bol proti, ako sám konštatoval, ale tesne pred hlasovaním z VZ odišiel.

► Revízna komisia. V čase vylúčenia som bol členom revíznej komisie SFTA. Na zasadanie pred VZ som nebol pozvaný. O tom zrejme rozhodlo Prezídium Akadémie, uznesenie som nepodpísal. Formulácie o mojom vylúčení sú oficiálnym stanoviskom Prezídia. Potvrďuje to jeho hlasovanie za moje vylúčenie.

► Zuzka, Váš text sa krúti okolo peňazí. Opakujem, nikdy som sa neobohatil zo štátnych financií na udeľovanie Igricov. Na záver Vám zo srdca želim, aby ste bola v živote aspoň tak bohatá ako ja a aby ste pre slovenskú kinematografu urobili ešte viac ako ja. Ďakovný list k jubileu som dostal aj z MK SR. SFTA moje jubileum ignorovala.

► Aj tento príspevok končím slovami, ako to robím stále – Majte sa fajn.

► Štefan Vraštiak

(predseda Slovenského filmového zväzu)

add: Film.sk 5/2012 – „Wikipédia“ našich malých dejín (add: Film.sk 4/2012 – Život zasvätený filmu)

V reakcii na uvedený rozhovor so Štefanom Vraštiakom pani Zuzana Gindl-Tatárová vo Film.sk č.5/2012 okrem iného uvádza: *„Ako verejne a otvorene povedal režisér Juraj Lihosit na valnom zhromaždení SFTA v r. 2007, nešlo o nič iné, iba o peniaze.“* (koniec citátu).

Nepamätám sa, v akej súvislosti som túto vetu povedal, ale určite nie v takej, v akej sa ju snaží naznačiť pani Gindl-Tatárová, t. j. že by tie peniaze šli do vrecka pánovi Vraštiakovi. Naopak, Štefan Vraštiak dlhé roky vykonáva nevďačnú funkciu predsedu SFZ bez adekvátneho finančného ohodnotenia a je predovšetkým jeho zásluhou, že do dnešného dňa SFZ stále funguje a s ním aj najstaršia filmárska cena Igric.

► Juraj Lihosit
(režisér)

Európska norma EN 15907:2010 v slovenskej verzii

Slovenský ústav technickej normalizácie (SÚTN) v marci 2012 vydal európsku normu *STN EN 15907 Identifikácia filmov. Zlepšenie interoperability metadát. Súbory prvkov a štruktúry* v slovenskej verzii (pôvodne bola prijatá na Slovensku v anglickej verzii v decembri 2010, ktorú týmto nahradila). Slovenský preklad predmetnej normy pre SÚTN pripravil Slovenský filmový ústav (SFÚ) v rámci dlhodobého projektu informačného systému SK CINEMA. Táto európska norma špecifikuje komplexný súbor metadát pre popis kinematografických diel, ale je vhodná aj pre vyjadrenie filmografického popisu ostatných audiovizuálnych diel, pričom významne rozširuje predchádzajúcu normu *STN EN 15744 Identifikácia filmov. Minimálny súbor metadát pre kinematografické diela*, na ktorú poskytuje aj mapovanie. Spoločne obe tieto európske normy vytvárajú základný rámec pre interoperabilitu filmových databáz a výmenu filmografických údajov, pričom svoje využitie môžu nájsť okrem filmových archívov, aj v ostatných organizáciách s filmografickými databázami, či u filmových výrobcov, ktorí tiež môžu filmografické údaje o svojich audiovizuálnych dielach usporiadať podľa týchto noriem. Informácie o možnostiach zakúpenia predmetných noriem získate na webstránke SÚTN – www.sutn.sk.

► mh

SPRÁVA O STAVE SLOVENSKEJ AUDIOVÍZIE V ROKU 2011

Kancelária MEDIA Desk Slovensko a Slovenský filmový ústav vydali v máji už po deviaty raz brožúru o stave slovenskej audiovizie v roku 2011. Zostavil ju Miroslav Ulman. Pod anglickým názvom Report on the Slovak Audiovisual Situation In 2011 mala svoju premiéru na uplynulom MFF v Cannes. Brožúra je bezpochyby výbornou a kompletnou encyklopedickou príručkou o filmovom podnikaní na Slovensku, ale aj o audiovizii. Kapitoly: Legislatíva, Filmové školstvo, Filmová produkcia, Audiovizuálny fond, Literárny fond,

MEDIA, Eurimages, Kinodistribúcia, Videodistribúcia, Kiná, Filmové kluby, Domáce festivaly a prehliadky, Ocenenia slovenských filmov a tvorcov na Slovensku a v zahraničí, Slovenský filmový ústav, Televízia, Kontakty – Inštitúcie, spoločnosti a iné subjekty pôsobiace v slovenskej audiovizii. Reprezentatívna brožúra bude k dispozícii na podujatiach so slovenským filmom doma i v zahraničí. Najbližšie na Art Film Feste a na MFF Karlove Vary. Brožúru nájdete v elektronickej podobe aj na www.mediadeskslovakia.eu.

► svr

Aktuálne uzávierky

Už **8. júna 2012** má uzávierku workshop určený pre nezávislé produkčné spoločnosti a producentov **Baltic Sea Forum for Documentaries**, ktorý sa bude konať od 5. do 9. septembra v Rige v Lotyšsku. Cieľom fóra je vytvoriť platformu, kde producenti dokumentárnych filmov prezentujú svoje najnovšie projekty pred producentmi z pobaltských, ruských a európskych televíznych staníc, filmovými distribútormi a inštitúciami.

20. júna 2012 je uzávierkový termín pre podanie prihlášky na **Aristoteles Workshop**, ktorý bude prebiehať od 20. augusta - 23. septembra 2012 v rumunskej Vame. Workshop je určený pre tvorcov dokumentárnych filmov – producentov, režisérov, scenáristov, editorov, kameramanov.

Atistoteles Workshop Asociácia (AWA) je tréningové a rozvojové centrum zamerané na podporu novej generácie kreatívnych tvorcov dokumentárnych filmov v strednej a východnej Európe. Podrobnosti nájdete na www.aic.sk v časti workshopy. Do **21. júna 2012** je možné prihlásiť sa na workshop určený najmä producentom **ACE Training Session**. Workshop, ktorý sa bude konať v októbri vo Francúzsku, v novembri v Nemecku s pokračovaním v roku 2013, je zameraný predovšetkým na rozvoj projektu a jeho financovanie. Skladá sa z troch častí, ktoré majú za cieľ pomôcť účastníkom rozvíjať svoj projekt a napomôcť im pri zoznamovaní v rámci profesijnej siete producentov. **ACE** ponúka unikátne odborné znalosti v oblasti vývoja scenárov, financovania projektov a filmového marketingu. Potrebné informácie na www.aic.sk.

► jar

- V dňoch od 3. do 7. mája 2012 sa v Los Angeles uskutočnil festival SEEFest – Southeast European Film Festival. Film *Cigarety a pesničky* (r. Marek Šulík, Jana Kovalčíková) získal cenu za najlepší dokumentárny film.
- V dňoch od 3. do 8. mája 2012 sa v českej Třeboni uskutočnil Medzinárodný festival animovaných filmov Anifilm 2012. V medzinárodných súťažiach celovečerných filmov získal koprodukčný film Tomáša Luňáka *Alois Nebel* Cenu za najlepší celovečerný film pre dospelého diváka a z Medzinárodnej súťaže krátkych filmov si Zvláštne uznanie poroty odniesol *Posledný autobus* Martina Snopeka a Ivany Laučíkovej.
- V dňoch od 5. do 20. mája 2012 sa v brazílskom Rio de Janeiro uskutočnil Európsky filmový festival. Na festivale premietli i komédiu Jozefa Paštéku *Mŕtvola musí zomrieť*.
- V dňoch od 9. do 19. mája 2012 pri príležitosti piateho výročia vstupu Bulharskej republiky do Európskej Únie a výročia dňa Európy zorganizovala Európska Komisia v Sofii v spolupráci s Ministerstvom kultúry Bulharskej republiky a zastupiteľskými úradmi a kultúrnymi inštitútmi osemnástich európskych krajín druhý ročník Európskych filmových dní. Slovenská republika prezentovala film Mateja Mináča *Nickýho rodina*.
- V dňoch od 10. do 12. mája 2012 boli na veľtrhu EXPO v Trenčíne premietnuté slovenské rozprávky *Perinbaba* (r. Juraj Jakubisko), *Popolvár najväčší na svete* (r. Martin Ťapák), *Kráľ Drozdia brada* (r. Miloslav Luther), *Sokoliar Tomáš* (r. Václav Vorlíček) a *Šipová Ruženka* (r. Stanislav Párnický).
- V dňoch od 14. do 18. mája 2012 sa uskutočnil v Belehrade Festival Európskej únie. Slovensko bolo zastúpené filmom Zuzany Liovej *Dom*.
- 16. mája 2012 sa v Artfore na Kozej ulici v Bratislave uskutočnilo stretnutie s českým filmovým režisérom, animátorom a výtvarníkom Janom Švankmajerom. V rámci diskusie sa premietli aj dva krátke Švankmajerove filmy *Historia naturae* (1967) a *Byt* (1968). 17. mája bola v koncertnej sále Klarisky v Bratislave vernisáž výstavy Kabinet Jana Švankmajera. Je to prvá výstava Švankmajerových surrealistických objektov na Slovensku. Všetky pochádzajú zo zbierky Ivana Melicherčíka.
- V dňoch od 16. do 17. mája 2012 konal v Slovenskom inštitúte vo Varšave II. Festival slovenských filmov. Počas dvoch dní si diváci mohli pozrieť dokumenty *Osadné Marka Škopa* a *Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa, ako aj celovečerné filmy *Mŕtvola musí zomrieť* Jozefa Paštéku a *Lóve Jakuba Kronera*.
- 18. mája 2012 sa uskutočnila v poľskom meste Suchy Las projekcia nemého filmu Jaroslava Siakela *Jánošík* (1921) za sprievodu živej hudby.
- 19. mája 2012 bola na Festivale dokumentárnych filmov DOCsk 2012 v Košiciach v predpremiére uvedená epizóda *Takto sa vtedy žilo* zo sedemdielneho cyklu 26-minútových dokumentárnych filmov, ktoré pracujú s fenoménom amatérskeho filmu. Seriál vychádza z archívneho projektu *Rodinné archívy*, ktorý už takmer siedmy rok realizuje strihač a režisér Marek Šulík. Počas tohto obdobia zozbieral približne 500 hodín filmových záznamov, ktoré boli nakrútené amatérskou technológiou v období od 30. do 80. rokov 20. storočia predovšetkým na území Slovenska.
- 22. mája 2012 sa v kinosále Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave uskutočnila verejná diskusia na tému Možnosti inklúzie Rómov na Slovensku spojená s premietaním slovensko-českého filmu Martina Šulíka *Cigán*.
- V dňoch od 17. do 20. mája 2012 sa v slovinskom Ptujii konal 2. MFF Primus. Hlavnú cenu za najlepší film festivalu v kategórii Zdravá príroda, zdravý človek získali dokumentárne filmy Pavla Barabáša *Príbehy tatranských štítov* a *Pygmejovia – Deti džungle*.

► miro

Slovenská kinematografia v roku 2011

V roku 2011 sme v slovenskom audiovizuálnom priemysle zaznamenali niekoľko výrazných zmien. Naplno sa prejavil efekt podpory z Audiovizuálneho fondu (AVF) a vzniklo jedenásť dlhometrážnych filmov, z toho len tri minoritné koprodukcie. Slovenské filmy boli s úspechom uvedené na „áčkových festivaloch“ a film *Lóve Jakuba Kronera* sa so 113 000 divákmi dostal na 5. miesto v rebríčku top filmov v distribúcii. Rok 2011 bol zároveň posledným rokom klasických kín s 35 mm projektormi, pretože sme zaznamenali nárast počtu digitálnych kópií na úkor klasických 35 mm. Všetky tieto i ďalšie informácie sú zhrnuté v Správe o stave slovenskej audiovizie v roku 2011, ktorú každoročne vydáva a prezentuje na MFF v Cannes kancelária MEDIA Desk Slovensko. Vo Film.sk ju publikujeme v skrátenej verzii, v kompletnej podobe ju nájdete na internetovej stránke www.mediadeskslovakia.eu.

Legislatíva

15. decembra 2010 bol v skrátenej legislatívnej konaní, ktoré bolo odôvodnené možnosťou hroziacich značných hospodárskych škôd, schválený zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2011. Na základe tohto zákona má Slovensko novú verejnoprávnú inštitúciu. Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS) vznikla k 1. januáru 2011 zlúčením Slovenskej televízie (STV) a Slovenského rozhlasu (SRo). Zlúčenie Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie do jednej inštitúcie predstavuje prvý z viacerých krokov procesu tvorby nového modelu verejnoprávneho vysielania v Slovenskej republike, ide o nové zadenfinovanie obsahu pojmu služba verejnosti a o spoločné priestorové riešenie novovzniknutého verejnoprávneho vysielateľa. Nový systém financovania RTVS upravuje zákon č. 397/2011 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia niektoré zákony, prijatý 21. októbra 2011. Ustanovenia tohto zákona, ktoré sa nedotýkajú zmeny financovania RTVS nadobudli účinnosť 31. decembra 2011, tie ustanovenia, ktoré upravujú nový systém financovania RTVS majú nadobudnúť účinnosť 1. januára 2013. Nový systém financovania spočíva v zrušení úhrady za služby verejnosti poskytované RTVS v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania a ich nahradení príspevkom zo štátneho rozpočtu v sume rovnajúcej sa 0,142 percent z HDP SR za rok, ktorý dva roky predchádza roku, na ktorý sa príspevok poskytuje. Zákon ruší aj inštitút zmluvy medzi štátom a verejnoprávnym vysielateľom, za účelom výroby programov vo verejnom záujme, financovania účelových investičných projektov a zabezpečenia rozhlasového vysielania do zahraničia.

Finančná podpora

Audiovizuálny fond. Dňa 1. januára 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde. Vznikla tak nová verejnoprávna inštitúcia na podporu a rozvoj audiovizuálnej kultúry a priemyslu, ktorá nahradila grantový program Ministerstva kultúry AudioVízia a výrazne rozšírila možnosti aj zdroje podpory. V roku 2010 AVF po prvý raz začal vykonávať svoju hlavnú činnosť, ktorou je výber príspevkov od jednotlivých prispievateľov určených zákonom, správa finančných prostriedkov a ich poskytovanie žiadateľom na realizáciu projektov v oblasti audiovizuálnej kultúry a priemyslu podľa zákona. V roku 2011 AVF stabilizoval svoje postavenie v audiovizuálnom prostredí na Slovensku aj v európskom kontexte. Najdôležitejším krokom preto bola nová schéma štátnej pomoci, ktorú schválila Európska komisia 11. augusta 2011. Fond v tejto súvislosti prijal aj viacero zmien vo svojich vnútorných pravidlách. V roku 2011 AVF rozdelil na podpornú činnosť o jeden milión Eur menej než v predchádzajúcom roku (5 811 440 Eur v roku 2011 a 6 893 530 Eur v roku 2010). Bolo to spôsobené medziročným znížením príspevku zo štátneho rozpočtu a znížením zákonom určeného príspevku od RTVS. Príjmy AVF z ostatných zdrojov zostali približne na rovnakej úrovni. Počet podporených žiadostí mierne klesol z 264 v roku 2010 na 253 v roku 2011. Ich podiel k celkovému počtu doručených žiadostí zostal približne rovnaký (49 percent v roku 2011 a 52 percent v roku 2010). Významný nárast bol v programe na podporu digitalizácie kín. Vďaka mimoriadnemu príspevku z MK SR vo výške 310 000 Eur bolo podporených 17 žiadostí celkovou sumou 4 85 000 Eur.

Literárny fond. Výbor Sekcie pre tvorivú činnosť v oblasti televízie, filmu a videotvorby podporil prostredníctvom programu ALFA v roku 2011 vznik nových pôvodných literárnych predloh pre hrané, dokumentárne a animované filmy. Výbor sekcie v roku 2011 mal rozpočet v celkovej sume 113 000 Eur z tohto rozpočtu na starostlivosť o tvorivých pracovníkov a umelcov poskytol do 31. decembra 2011 sumu 112 531,41 Eur. Takmer polovica tejto sumy (57 700 Eur) bola vyplatená 75 tvorcom vo forme tvorivého štipendia. V roku 2011 získalo 53 tvorcov tvorivé štipendium vo výške 51 400 Eur.

Program MEDIA. V roku 2011 z programu MEDIA získali slovenské subjekty finančnú podporu v celkovej výške 4 74 408 Eur, z toho v jednotlivých schémach: Výberová podpora kinodistribúcie 28 250 Eur, Podpora festivalov 45 000 Eur, Podpora vývoja projektov 4 9 647 Eur, Podpora tréningov 180 600 Eur a Automatická podpora 170 911 Eur. Úspešnosť uchádzačov o podporu ostáva naďalej veľmi vysoká, pohybuje sa v rámci jednotlivých schém okolo 68 percent.

Nepriama podpora v rámci siete Europa Cinemas pre 19 slovenských kín, ktoré sú členmi siete, bola 162 000 Eur, čiže celková suma podpory za rok 2011 pre slovenské subjekty predstavovala 636 408 Eur. Ide o druhú najvyššiu sumu ročnej podpory, odkedy je Slovensko členskou krajinou programu MEDIA.

Program EURIMAGES. Kinematografický fond Rady Európy je jediný európsky fond podporujúci nadnárodné koprodukcie celovečerných filmových diel. V roku 2011 fond podporil na štyroch zasadnutiach 72 filmov sumou 22 350 000 Eur, podporu Eurimages vlni získal len jeden slovenský projekt – **Klasy na strnisku** (PL/RU/SK, r. Władysław Pasikowski), na ktorom sa ako minoritný koproducent podieľala spoločnosť Attack Film, s.r.o. (producentka Katarína Vanžurová). Projekt bol podporený sumou 260 000 Eur. Vklad Slovenska do fondu v roku 2011 bol 116 662,19 Eur. Od nášho vstupu do Eurimages do 31. decembra 2011 získalo podporu 25 projektov, v ktorých boli slovenské produkčné spoločnosti v pozícii majoritného alebo minoritného koproducenta.

Filmové školstvo

Hoci je v súčasnosti na Slovensku niekoľko vysokých škôl umeleckého smeru, výučba na nich sa audiovizuálnemu umeniu venuje stále len okrajovo – napr. Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katedra fotografie a nových médií Vysoké školy výtvarných umení v Bratislave, Katedra výtvarných umení a intermédií Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach, Fakulta výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Na Fakulte dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici sa študujú odbory Divadelné umenie a Filmové umenie a multimédiá. Filmovú dokumentárnu tvorbu študovali na bakalárskom a magisterskom stupni štúdiá v školskom roku 2010/2011 60 študentov. Filmovú dramaturgiu a scenáristiku študovali na bakalárskom stupni štúdiá v školskom roku 2010/2011 27 študentov. Študenti Katedry dokumentárnej tvorby vytvorili v roku 2011 57 filmov a získali tucet ocenení.

Hlavná časť prípravy nových tvorcov a producentov však i naďalej spočíva na Filmovej a televíznej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave. FTF VŠMU je členom medzinárodnej organizácie vysokých filmových škôl celého sveta CILECT i jej európskej odnože GEECT. Jej dekanom je doc. Anton Szomolányi, ArtD. V súčasnosti prebieha výučba v desiatich študijných programoch – Scenáristická tvorba, Režijná tvorba, Dokumentárna tvorba, Animovaná tvorba, Kame-ramanská tvorba a fotografia, Strihová skladba, Zvuková skladba, Produkcia a distribúcia filmového umenia a multimédií, Umelecká kritika a audiovizuálne štúdiá a Vizúálne efekty. V roku 2011 študovalo na FTF VŠMU 373 študentov, z toho 9 zahraničných. 222 študentov študovalo na bakalárskom, 118 na magisterskom a 33 na doktorandskom stupni (z toho 11 v externej forme štúdiá). V roku 2011 vychovala FTF VŠMU 95 absolventov (44 bakalárov, 38 magistrův a 6 doktorov umenia). V roku 2011 vzniklo na FTF VŠMU 22 bakalárskych a 13 magisterských filmov a 262 cvičení a semestrálnych filmov.

FTF VŠMU v roku 2011 zorganizovala medzinárodnú konferenciu s názvom Normalizácia v (česko)slovenskej kinematografii a spolupodieľala sa na organizovaní viacerých workshopov a sérií prednášok.

Filmy študentov FTF VŠMU, získali dovedna 28 ocenení – 11 v zahraničí a 17 na domácich festivaloch. K najúspešnejším patrili **Arsy-Versy** Mira Rema, **Blue Red** Daniely Krajčovej, **Ďakujem, dobre** Mátyása Priklera, **Chyťte ho!** Borisa Šimu, či **tWINS** Petra Budinského. Výrobu študentských filmov do významnej miery podporuje slovenský Audiovizuálny fond. V roku 2011 AVF podporil 26 projektov, v celkovej výške 137 208 Eur. Študenti a pedagógovia FTF VŠMU sú riešiteľmi dvojročného výskumného projektu Oral History, zameraného na zbieranie a analýzu spomienok slovenských

filmových profesionálov a študenti filmovej vedy FTF VŠMU pripravujú časopis Frame, ktorý je súčasťou časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze Kino-Ikon.

V roku 2011 sa konal jubilejný 15. ročník Prehliadky študentských filmov Áčko 2011. Grand Prix festivalu získal animovaný film Michala Haruštíaka **Pár milimetrov pod koreňom**. Najlepším hraným filmom sa stali **Stratené deti** Teodora Kuhna, ocenenie najlepší dokumentárny film získal film **Romano Jilo** Jána Križovenského. Ako najlepší animovaný film bol vyhodnotený **tWINS** Petra Budinského. Súčasťou festivalu Áčko bol aj pilotný ročník medzinárodného Vyšehradského filmového fóra, na ktorom participovali študenti z partnerských škôl (FAMU Praha, AGRFT Lubľana, SZFE Budapešť, Filmová škola Andrzeja Wajdu vo Varšave, PWSFTvT v Lodži). Hlavnou témou fóra bola Budúcnosť európskych filmových koprodukcii. V marci 2011 sa uskutočnil 4. ročník Medzinárodného festivalu študentských filmov Early Melons. O víťazstvo v medzinárodnej súťaži sa podelili český dokument Kláry Tasovskej **Půlnoc** a nemecký experimentálny film **Mnohotvárnosť je vzrušujúca** Viky Kirchenbauer. V slovenskej súťaži získal Grand Prix **druhý_život** Petra Kováčika a Alice Gurínová získala Cenu za najlepšiu umeleckú víziu za videoklip **Bells**.

Filmová produkcia

Po sedemástich domácich tituloch vyprodukovaných v roku 2009 sme o rok neskôr zaznamenali radikálny pokles v produkcii slovenských a koprodukčných dlhometrážnych filmov pre kiná. Vznikol ich len osem čo bolo najmenej za posledných päť rokov. Ovplyvnil to najmä ročný výpadok finančnej podpory pri prechode z fondu Ministerstva kultúry AudioVízia na Audiovizuálny fond (AVF). V roku 2011 vzniklo jedenásť dlhometrážnych filmov, z toho tri minoritné koprodukcie. Z hraných filmov slávil najväčšie úspechy na festivaloch **Cigán** Martina Šulíka. Príbeh rómskeho chlapca, ktorý túži po láske a vzdelaní, ale dostáva sa do konfliktu s predsudkami a s nepísanými zákonmi vlastnej komunity získal štyri ceny na MFF Karlovy Vary 2011. Ivan Trojan, predstaviteľ hlavnej úlohy v psychologickú drámu Petra Krišťúfka **Viditeľný svet**, získal Cenu pre najlepšieho herca na 13. MFF Bratislava 2011. Debut Petra Bebjaka **Marhuľový ostrov** je príbehom plným vášne, lásky, ale i spolužitia ľudí rôznych národností na juhu Slovenska. Trpká komédia Juraja Nvotu **ešteBák** zavedie divákov do obdobia najťažšej normalizácie po okupácii ČSSR vojskami Varšavskej zmluvy v roku 1968. Film sa dostal do kín až apríli 2012. Divácky najúspešnejším domácim titulom bol druhý film ešte len 24-ročného Jakuba Kronera **Lóve** – romantická dráma o dvoch mladých zlodějoch a veľkej láske. So 113 000 divákmi sa stala najúspešnejším domácim filmom roku a štvrtým v ére samostatného Slovenska. Všetky tri dlhometrážne dokumentárne filmy majú spoločné spojenie dokumentárnych záberov a inscenovaných hraných pasáží. Zatiaľ čo debut Petra Dimitrova **Čas grimás** rozpráva o živote a diele excentrického sochára Franza Xavera Messerschmidta, prvý film dvojice Gejza Dezorz a Jozef Páleník **Devínsky masaker** sa vracia k tragickým udalostiam leta 2010 v Devínskej Novej Vsi (časť Bratislavy). A Nickyho rodina Mateja Mináča je pokračovaním jeho dokumentu **Nicholas Winton – Sila ľudskosti** oceneného Emmy. Z minoritných koprodukcii bol najúspešnejší film Zuzany Liovej **Dom** s výrazným slovenským tvorivým zastúpením. Premiéru mal na Berlinale 2011 v sekcii Forum kde, rovnako ako i na ďalších festivaloch, zaujal najmä svojím minimalistickým rozprávaním o strete dvoch generácií podporeným výbornými hereckými výkonmi. **Lidice** Petra Nikolaeva sa vracajú k najhroznejšej tragédii v českých novodobých dejinách a jediný dlhometrážny animovaný film **Alois Nebel** je adaptáciou rovnomenného kultového českého komiksu.

V roku 2011 vzniklo i niekoľko zaujímavých krátkych a stredometrážnych filmov: hrané **Interview** (Peter Magát) a **Monsterproces** (r. Milan Balog) z pripravovaného poviedkového filmu **Strach a Cagey Tigers** (r. Aramisova) a niekoľko dokumentárnych titulov, medzi nimi **Trou de Fer - Železná diera** (r. Pavol Barabáš), **Pygmejovia – Deti džungle** toho istého autora, dva dokumenty Zuzany Piussi **Kuracia láska** a **Nemoc tretej moci, ...a já**, **Katarína Kolníková** (r. Juraj Šteпка), **Chcela som byť matka** (r. Marek Šulík), **Poviem si to v nebi** (r. Jaroslav Vojtek), **Tóny v tichu** (r. Igor Sivák) a **Tiene barbarskej noci** (r. Igor Sivák). Animovaný tvorbu zastupujú napríklad krátkometrážne **Posledný autobus** (r. Martin Snopek, Ivana Laučíková) a **Dust and Glitter** (r. Michaela Čopíková). Najväčším producentom v oblasti dokumentárnej tvorby, či už vlastnej alebo v spolupráci s nezávislými producentmi, zostáva Slovenska televízia.

DLHOMETRÁŽNE SLOVENSKÉ A KOPRODUKČNÉ FILMY SO SLOVENSKOU ÚČASŤOU PRE KINÁ VYROBENÉ V ROKU 2011*

Slovenské a koprodukčné filmy so slovenskou účasťou pre kiná vyrobené v roku 2011*

FILM	RÉŽIA	ŠTÁT	PREMIÉRA	DISTRIBÚTOR
Alois Nebel	Tomáš Luňák	CZ/DE/SK	16/2/12	Forum Film Slovakia / PubRes
Cigán	Martin Šulík	SK/CZ	14/7/11	Garfield Film
Čas grimás	Peter Dimitrov	SK	10/2/11	Continental Film
Devínsky masaker	Gejza Dezorz, Jozef Páleník	SK	17/2/11	Continental Film
Dom	Zuzana Liová	CZ/SK	29/9/11	Continental Film / PubRes
eŠteBák	Juraj Nvota	SK/CZ/PL	19/4/12	Continental Film
Lidice	Petr Nikolaev	CZ/SK	4/8/11	Magic Box Slovakia
Lóve	Jakub Kroner	SK/CZ	13/10/11	Continental Film
Marhuľový ostrov	Peter Bebjak	SK	14/4/11	Film Europe
Nickyho rodina	Matej Mináč	SK/CZ	16/6/11	Continental Film
Viditeľný svet	Peter Krištúfek	SK	10/11/11	Tatrafilm

* filmy sú radené abecedne

Filmová distribúcia a videodistribúcia. V roku 2011 prišlo do slovenských kín 3 603 544 divákov. Je to síce o 7,92 percent menej než v roku 2010 – väčší pokles ako u nás zaznamenali vlni v rámci EÚ už len v Českej republike (20,3 percent) – ale i tak to bola tretia najvyššia návštevnosť od roku 1998. Priemerná cena vstupenky vzrástla z 4,61 Eur v roku 2010 na rekordných 4,79 Eur (teda bývalých 144,30 SKK) vďaka čomu tržby klesli len o 4,32 percent. Diváci zaplatili za vstupenky spolu 17 253 645 Eur. Priemerná návštevnosť na predstavenie klesla z 37,37 divákov v roku 2010 na 31,39 divákov. V ére samostatného Slovenska bola nižšia len v rokoch 2005 a 2007. Potešiteľné je, že aspoň v návštevnosti domácej produkcie sme sa dostali medzi tucet krajín EÚ, v ktorých zaznamenali medziročný nárast. Trinásť distribučných spoločností (1. júna 2011 začala na slovenskom trhu svoju činnosť spoločnosť Forum Film Slovakia, ktorá prevzala distribúciu filmov spoločnosti Palace Pictures, ktorá týmto zanikla) uviedlo do našich kín 198 filmov, čo je o 10 viac ako v roku 2010. Z toho 34 vo filmových kluboch. Poradie na prvých troch miestach sa za posledné tri roky nezmenilo. Viac než polovica novínok bola z USA (109 – z toho 2 vo filmových kluboch), druhá priečka patrila Českej republike (21 – z toho 4 vo filmových kluboch) a tretia Francúzsku (10 – z toho 4 vo filmových kluboch). Najviac premiér mali distribučné spoločnosti Tatrafilm (39), Continental Film (36) a Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK) (32). Podľa podielu na počte divákov (31,50 percent) i tržbách (32,10 percent) bol najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou Continental Film. Druhý bol Tatrafilm (30,66 / 31,28) a tretie miesto obsadila spoločnosť Itafilm (10,79 / 10,94).

V roku 2011 malo v našich kinách premiéru 10 slovenských filmov a majoritných koprodukcí (v roku 2010 len štyri): hrané filmy **Cigán**, **Lóve**, **Marhuľový ostrov**, **Mŕtvolu musí zomrieť**, **Viditeľný svet** a dokumenty **Čas grimás**, **Devínsky masaker**, **Malý zúrivý Robinson**, **Nickyho rodina**, **Trou de Fer – Železná diera** a štyri minoritné koprodukcie (v roku 2010 ich bolo 5): hrané filmy **Dom**, **Lidice**, **Občiansky preukaz** a dokumentárny film **Nesvadbovo**. Spolu ich videlo 359 801 divákov. Podiel všetkých slovenských filmov (nielen premiér) na celkovej návštevnosti v roku 2011 bol 10,06 percent (2,20 percent v roku 2010). Po odpočítaní výsledkov minoritných koprodukcí klesne tento podiel na 4,76 percent. Do kín sa nedostal ani jeden domáci krátky film ako predfilm. Počas roka 2011 sa na čele rebríčka najnavštevovanejších filmov vystriedalo 23 titulov. Celkové prvenstvo patrí filmu **Harry Potter a Dary smrti II**, ktorý videlo 212 933 divákov (v roku 2010 bol prvý **Avatar** s 242 375 divákmi). Minoritná koprodukcija **Občiansky preukaz** skončila na druhej priečke a film Jakuba Kronera **Lóve** sa stal so 113 000 divákmi piatym najnavštevovanejším filmom roku a štvrtým divácky najúspešnejším filmom v ére samostatného Slovenska. Medzi sto najnavštevovanejších filmov roku 2011 sa dostali ešte **Lidice** (23.), **Cigán** (29.) a **Marhuľový ostrov** (91.). Najviac divákov za jeden týždeň videlo film **Harry Potter a Dary smrti II**, a to 96 139.

Alternatívnou formou distribúcie je projekt Bažant kinematograf, ktorý sa v roku 2011 konal už po piaty raz. Z dvoch profesionálne upravených autobusov Škoda RTO vybavených 35 mm premietačkou sa počas leta v historických

centrách miest zdarma premietalo 5 českých a slovenských filmov. K nim pribudlo ešte niekoľko ďalších titulov premietaných na filmových a hudobných festivaloch. Bažant kinematograf navštívil 34 zastávok a na predstavenia sa prišlo pozrieť rekordných 61 000 divákov.

Od 21.7. do 7.8. po prvý raz zadarmo premietalo z klasickej kinotechniky s Dolby Stereo zvukom i letné Magio kino na Tyršovom nábřeží v Bratislave.

Videodistribúcia. V oblasti videodistribúcie prišlo v roku 2011 do predaja v kamenných obchodoch 646 nových titulov, čo je o 8 percent menej než v roku 2010. Od roku 1998, keď prišiel formát DVD na slovenský a český trh, uviedli distributéri spolu už 8 746 titulov. Podľa informácií DVD Group.cz sa v roku 2011 na slovenskom trhu predalo 667 293 DVD nosičov s filmami, seriálmi a dokumentmi, čo znamená nárast o 3,2 percent. A november 2011 sa so 121 334 predanými kusmi stal druhým najúspešnejším mesiacom v histórii. Rápidne vzrástol predaj Blu-ray diskov (BD).

V roku 2011 sa ich predalo na Slovensku 50 779 kusov, čo predstavuje nárast 98 percent oproti roku 2010! Spolu sa predalo 717 072 DVD a BD nosičov s filmami, seriálmi a dokumentmi, čo predstavuje medziročný nárast 7 percent. Prieskum spoločnosti DVD Group.cz nezahŕňa predaj lacných DVD v papierových obaloch. V roku 2011 bolo vydaných 68 DVD so 107 slovenskými a koprodukčnými audiovizuálnymi dielami, z toho s 33 dlhometrážnymi filmami pre kiná.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V SR V ROKU 2011

FILM	ŠTÁT	DISTRIBÚTOR	PREMIÉRA	POČET DIVÁKOV
1. Harry Potter a Dary smrti II	GB/US	Continental Film	14/7/11	212 933
2. Občiansky preukaz	CZ/SK	Continental Film / PubRes	10/2/11	145 927
3. Šmolkovia 3D	US	Itafilm	4/8/11	141 810
4. Twilight Sága: Úsvit - 1. časť	US	Tatrafilm	17/11/11	126 802
5. Lóve	SK/CZ	Continental Film	13/10/11	113 000
6. Muži v naději	CZ	Continental Film	25/8/11	109 184
7. Vo štvorici po opici 2	US	Continental Film	26/5/11	108 518
8. Na vlásku	US	Saturn Entertainment	16/12/10	98 584 *
9. Piráti Karibiku 4: V neznámých vodách	US	Saturn Entertainment	19/5/11	96 692
10. Kung Fu Panda 2	US	Tatrafilm	2/6/11	90 915

* Spolu od premiéry 139 401 divákov

Kiná, multiplexy a filmové kluby

Kiná a multiplexy. V roku 2011 klesol počet kín na Slovensku na historické minimum. V prevádzke bolo 159 kín s 225 kinosálami a 67 870 sedadlami. Z toho bolo 126 jednosálových kín s 37 250 sedadlami, 13 miniplexov (kiná s 2–7 kinosálami) s 53 kinosálami a 8 776 sedadlami a 3 multiplexy (kiná s 8 a viac sálami) s 29 kinosálami a 5 534 sedadlami, 16 letných kín s 16 062 sedadlami a 1 videokino s 248 sedadlami (tieto údaje sa podarilo zistiť až po uzávierke tlačenej podoby **Správy** – poznámka autora).

K 31. 12. 2011 bolo na Slovensku digitalizovaných 75 kinosál v 25 kinách. V 57 z nich boli možné i 3D projekcie. Tri multiplexy Cinema City pri bratislavských nákupných centrách Aupark, Polus a Eurovea mali digitalizovaných všetkých 29 kinosál. Desať miniplexov siete CINEMAX v mestách Banská Bystrica, Dunajská Streda, Košice, Nitra, Poprad, Prešov, Skalica, Trenčín, Trnava a Žilina malo digitalizovaných 32 z celkového počtu 43 kinosál (74,4 percent). Sieť miniplexov City Cinemas, ktorú prevádzkuje spoločnosť Tatrafilm, sa 18. decembra 2011 premenovala na Ster Century Cinemas. Jej kiná v Žiline a Košiciach mali digitalizované 4 z ôsmich kinosál (50 percent). Jednosálových kín bolo digitalizovaných doteraz len desať: Kultúra v Ružomberku, Moskva v Martine, Apollo v Lučenci, Danubius v Štúrove, Nicolas v Liptovskom Mikuláši, Hviezda v Trnave, Kino X v Stupave, Panoramatické kino v Partizánskom, Mier v Spišskej Novej Vsi a Fontána v Piešťanoch. Všetky digitalizované jednosálové kiná môžu premietat filmy v 2D i 3D formáte. Digitalizáciu kín umožňuje i finančná podpora z AVF. V roku 2010 bolo podporených 5 žiadostí v sume 170 000 Eur. V roku 2011 to bolo už 17 žiadostí celkovou sumou 485 000 Eur. Z toho 12 žiadostí bolo podporených vďaka mimoriadnemu príspevku z MK SR 314 000 Eur v decembri 2011. Vďaka tomu by malo v prvom polroku 2012 pribudnúť ďalších 10 digitalizovaných jednosálových kín. Len tri jednosálové kiná (Ružomberok, Martin a Stupava) sa podarilo digitalizovať bez štátnej podpory, ktorá je pri jednosálových kinách v priemere 32 882 Eur.

5. septembra 2011 Slovenský filmový ústav (SFÚ) obnovil premietanie v dvoch zo štyroch kinosál bývalého Charlie centra v Bratislave. Priestor s novým názvom kino Lumiére má dve kinosály (209 a 87 sedadiel), prešiel základnou technickou úpravou a bol zaradený do siete Europa Cinemas (2 891 kinosál v 1 057 kinách v 599 mestách v 64 krajinách). Jej súčasťou je na Slovensku 19 kín s 55 kinosálami v sedemnástich mestách: bratislavské kiná Mladost a kino Lumiére, kiná v Liptovskom Mikuláši (Nicolaus), Martine (Strojár), Piešťanoch (Fontána), Rimavskej Sobote (Orbis), Ružomberku (Kultúra), Spišskej Novej Vsi (Mier) a Trenčíne (ArtKino Metro) a CINEMAX-y v Banskej Bystrici, v Dunajskej Strede, Košiciach, Nitre, Poprade, Prešove, Skalici, Trenčíne, Trnave a Žiline.

Filmové kluby. K 31. decembru 2011 pôsobilo na Slovensku celkom 42 filmových klubov, združených do Asociácie slovenských filmových klubov (ASFK). Počet členov FK klesol, k 31. decembru 2011 ich bolo 4 372, čo je o 474 menej než k rovnakému obdobiu roku 2010. Najviac členov mal FK Europa v Banskej Bystrici (1 132). V roku prišlo na klubové filmy vo všetkých kinách na Slovensku (nielen v FK) 73 724 divákov, čo je o 16,1 percent menej než v roku 2010. Klubové tituly sa v roku 2011 podieľali na celkovej návštevnosti v slovenských kinách 2,05 percentami. Priemerné vstupné na predstavenie klubového filmu vo všetkých kinách bolo 2,01 Eur. Najnavštevovanejším klubovým titulom roku 2011 sa stal, rovnako ako v roku 2010, český dokument *Katka* (r. Helena Třeštíková).

Filmové festivaly a prehliadky

I v roku 2011 patrili k najvýznamnejším udalostiam medzinárodné filmové festivaly Art Film Fest Trenčín / Trenčianske Teplice, MFF Bratislava a MFF Cinematik v Piešťanoch.

19. ročník medzinárodného filmového festivalu Art Film Fest v Trenčianskych Tepliciach a Trenčíne sa konal v dňoch 17. - 25. júna. Slovensko malo po prvýkrát v histórii festivalu zástupcu v medzinárodnej súťaži hraných filmov, zameranej na prvé až tretie snímky tvorcov. **Dom** režisérky Zuzany Liovej napokon získal Modrého anjela pre najlepšieho herca (Miroslav Krobot) i herečku (Judith Bárdos). Film získal aj cenu Film Europe za mimoriadny tvorivý čin mladého slovenského filmového tvorca, ktorý dosiahol uznanie aj v zahraničí. Modrého anjela pre najlepšie film získali *Stíchnuté duše* (Ovsianiki, RU, 2010, r. Alexej Fedorčenko). Festival vzdal poctu Jean-Claude Carrièreovi, udelil tradičné ocenenia Hercova misia (János Bán, Zdeněk Svěrák, Zuzana Kronerová) a Zlatá kamera (Emir Kusturica, Jean-Claude Carrière, Milan Čorba). 194 krátkych i dlhometrážnych, hraných, dokumentárnych aj animovaných filmov z 53 krajín na 229 predstaveniach videlo 43 890 divákov.

V dňoch 9. - 15. septembra sa v Piešťanoch konal 6. MFF Cinematik. Počas 7 dní bolo na 6 premietacích miestach uvedených 132 filmov, z toho 72 celovečerných. Spolu so sprievodnými podujatiami ich navštívilo 17 520 divákov, čo je najviac v histórii festivalu. Hlavnú cenu festivalu Meeting Point Europe Award, určenú pre najlepšie európsky film vyrobený v rokoch 2010 a 2011, získal na základe hlasovania panelu mladých európskych kritikov film *Ďalší rok* (Another Year, GB, 2010, r. Mike Leigh). **Nesvadbovo** získalo cenu Film Europe Award v súťaži slovenských dokumentov.

13. MFF Bratislava sa konal v dňoch 4. - 9. novembra. Festival následne putoval do Banskej Bystrice a Brusna. Po dvoch ročníkoch pod vedením Matthieu Darrasa sa v roku 2011 stal hlavným dramaturgom srbský filmový kritik Nenad Dukić. Festivalový program tvorilo 140 dlhometrážnych, stredometrážnych a krátkych filmov, ktoré v Bratislave videlo 18 200 divákov. Celková návštevnosť spolu s Festivalovými dňami a sprievodnými podujatiami bola takmer 21 tisíc divákov. Zo súťaže prvých a druhých hraných filmov si Grand Prix odniesol film *Agáty* (Las acacias, AR, 2011, r. Pablo Giorgelli), ktorý získal i cenu FIPRESCI. Slovensko v súťaži zastupovali **Alois Nebel** a **Viditeľný svet**, ktorého predstaviteľ hlavnej úlohy Ivan Trojan si odniesol cenu pre najlepšieho herca. Cenu za najlepší dokument získal film *Nočný strážnik* (El velador, MX/US, 2011, r. Natalia Almada) a v súťaži krátkych filmov zvíťazila snímka *Nedele* (Dimanches, BE, 2011, r. Valéry Rosier). Cenu MFF Bratislava za umeleckú výnimočnosť vo svetovej kinematografii si odniesli Zdeněk a Jan Svěrákovi. Cenu divákov získal **Dokonalý súlad** (Perfect Sense, GB, 2011, r. David Mackenzie). Cenu UniCreditBank za divácky najúspešnejší slovenský film si odniesli krátky animovaný film *Dust and Glitter* a **Dom**. Cenu Film Europe Award za úspešnú prezentáciu slovenského filmového umenia v zahraničí získal hudobný skladateľ Michal Novinski. K najvýznamnejším akciám, ktoré každoročne pripravuje ASFK, aj v roku 2011 patrili putovná filmová prehliadka Projekt 100 – 2011 a slovenská časť 18. Medzinárodnej prehliadky filmu, televízie a videa Febiofest, ktorá vlani ponúkla v 7 slovenských mestách 186 projekcií. Jej 140 filmov a pásiem z 25 krajín videlo 8 839 divákov. Na Febiofeste boli po tretí raz vyhlásení i držiteľia Výročných cien ASFK za rok 2010.

► Miroslav Ulman

3x MARTIN HOLLY

KOLEKCIU DIVÁCKY ÚSPEŠNÝCH A DODNES VYHLADÁVANÝCH DIEL
MARTINA HOLLÉHO TVORIA **MEDENÁ VEŽA** – DOBRODRUŽNÁ ROMANCA
 Z PROSTREDIA VYSOKÝCH TATIER, JEJ NEMENEJ ÚSPEŠNÉ POKRAČOVANIE
ORLIE PIERKO A SKVELÁ DRÁMA ZO SLOVENSKO – POĽSKÉHO
 POHRANIČIA S NÁZVOM **NOČNÍ JAZDCI**.

3x MARTIN HOLLY

SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV
 SLOVAK FILM INSTITUTE

V PREDAJI OD DECEMBRA 2011 | WWW.KLAPKA.SK | CENA: 6,90 €

- ▶ KALENDÁRIUM
- ▶ **PREMIÉRY**
- ▶ DISTRIBÚCIA
- ▶ ROZHOVOR
- ▶ PUBLIKÁCIE
- ▶ **TÉMA**
- ▶ FILMOVÉ NOVINKY
- ▶ FESTIVALY
- ▶ **RECENZIA**
- ▶ PROFIL
- ▶ OHLASY
- ▶ REBRÍČKY A JUBILEÁ
- ▶ **PROGRAM**
- ▶ KINA LUMIÈRE

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KNIHKUPECTVÁ / BRATISLAVA ▶ Klapka.sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 43) ▶ Artforum, Bratislava (Kozia 20)
▶ Knihkupectvo Alexis - Košická 37/K - Čeremovka ▶ Prospero – Divadelný ústav (Jakušovo nám.) ▶ Modul - Svet knihy (Obchodná)
VO FILMOVÝCH KLUBOCH ▶ Kino Lumière Bratislava ▶ FK - Kino Strojár Martin ▶ FK - Kino Junior, Levice
▶ FK - Kino Fontána Prešany ▶ FK Nakoľo Trnava + na vrátnici VŠMU (Svoradova 2)

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POUČ. Č. EV 957/08

ISSN 1335-8286
0 6
9 771335 828003